

महाराष्ट्र शासन,
विधि व न्याय विभाग

सन २०२३-२०२४
या आर्थिक वर्षाचा लेखा परिक्षण अहवाल व
त्यावर मा. धर्मादाय आयुक्त, मुंबई यांनी
दिलेल्या निदेशांचा अनुपालन अहवाल.

(पंढरपूर मंदिरे अधिनियम, १९७३ मधील कलम ४९(२))

प्रस्तावना

पंढरपूर मंदिरे अधिनियम, १९७३ च्या तरतुदीनुसार पंढरपूर येथील श्री. विठ्ठल रूक्मिणी मंदिराचा कारभार दि.२६/०२/१९८५ पासून श्री. विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूरकडे शासनामार्फत सोपवण्यात आलेला आहे. त्यानुसार मंदिर समितीचे कामकाज चालविण्यात येते. सदर अधिनियमातील कलम ४९(२) मध्ये दाननिधी व नोंदणीकृत विश्वस्तव्यवस्था यांच्या रकमा व लेखापरीक्षकांचा अहवाल आणि त्यावर धर्मादाय आयुक्ताने दिलेले निदेश यांसह असा अहवाल, शक्य तितक्या लवकर तो, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापूढे ठेवण्यात येईल अशी तरतूद आहे.

त्यानुसार श्री. विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समितीचे सन २०२३- २०२४ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण शासन नियुक्त लेखा परिक्षक श्री. संजय सुर्यवंशी, सनदी लेखापाल, बी.एस.जी. अँड असोसिएट्स, पुणे यांनी करून अहवाल या कार्यालयास सादर केला आहे. त्यास मंदिर समितीने दि.२७/०६/२०२५ रोजीच्या सभेत मान्यता दिली आहे. या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त, मुंबई यांनी त्यांचेकडील पत्र दि.०२/०७/२०२५ अन्वये निदेश दिलेले आहे.

सन २०२३- २०२४ या आर्थिक वर्षाचा लेखा परिक्षण अहवाल व त्यावर मा. धर्मादाय आयुक्त, मुंबई यांनी दिलेल्या निदेशांचा अनुपालन अहवाल यासोबत हार्ड व सॉफ्ट कॉपीमध्ये पंढरपूर मंदिरे अधिनियम, १९७३ मधील कलम ४९(२) अन्वये राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापूढे ठेवण्यासाठी यासोबत सविनय सादर केला आहे.

Statutory Audit Report

Financial Year

01.04.2023 To 31.03.2024

F.Y.2023-24

Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee

At Post Pandharpur, Tal. Pandharpur,
Dist. Solapur - 413304.

Registration No. PTA/1285/125/35

-: Prepared By :-

CA Sanjay S. Suryawanshi

(Partner)

BSG and Associates

Chartered Accountants

Address

Office No.302, 3rd Floor, Eiffel Square, Tilak
Smarak Chowk, Tilak Road, Pune – 411030.

Contact

020 48637775

9850907460 / 9607715133

Email

casanjay819@gmail.com

INDEX

Sr. No.	Particulars	Page No.
1	Charity Submission Letter and Appointment Letter	3 to 7
2	Audit Fees Bill	8
3	Independent Auditors' Report	9 to 11
4	Report of an auditor relating to Accounts Audited under section 2 of section 33 & 34 and Rule 19 of the BPT Act, 1950.	12 to 13
5	Statement Of Income Liabe To Contribution For Year Ending - 01/04/2023 TO 31/03/2024 SCHEDULE IX-C (Vide Rule -32) of the BPT Act,1950.	14
6	Special Audit Remarks	15 to 42
7	Schedule IX (vide Rule 17(1) of BPT Act, 1950, being the Income & Expenditure Account and Balance Sheet for the year ending 31st March, 2024 & Its Schedules .	43 to 60
8	Engagement Letter	61 to 62
9	Management Representation Letter	63 to 64

BSG AND ASSOCIATES

CHARTERED ACCOUNTANTS

PARTNER : CA SANJAY SURYAWANSHI (M.COM, LLB, DTL, FCA)

Head Office : Eiffel Square, Office No. 302, 3rd Floor, Tilak Smarak Chowk, Tilak Road, Pune - 411 030.
Cell : 9850907460, 9607715133 Cell : (O) 7588287502, Tel. 020- 4863 7775 E-mail : casanjay819@gmail.com

CA Suhas D. Gardi
B.Com, FCA, D.I.S.A. (ICAI)

CA Mahendra V. Borhade
M.Com, FCA., LLB, D.I.S.A (ICAI)

CA Anil S. Andhale
FCA, B. Com, LLB.

CA Sandip R. Kochare
FCA, B. Com, LLB.

To,
Hon. Executive Officer
Shri Vitthal Rukmini Mandir Samitee
At. Pandharpur, Tal - Pandharpur
Dist - Solapur – 413304

Ref : Appointment issued by law & Judicial Department Letter
No. PTA/1324/89/P.K.64/KA.16
Charity Commissioner Maharashtra State, Mumbai

Subject.: Submission of Statutory Audit Report for the Financial Year 2023-24.

REF : Trust Regd. No. PTA/1285/125/35

Respected sir,

We have conducted & completed the Statutory Audit for the period from 01/04/2023 to 31/03/2024 and the detailed Statutory Audit Report has been annexed here with for your perusal.

Herewith attached, our Independent Auditors Report, Significant accounting Policies and Notes to Accounts along with our detail observation report on the Financial and other matters.

We are thankful for the opportunity awarded to conduct the said audit and also thankful to all the employees of Samitee for kind co-operation for smoothly and timely completion of Audit.

Thanking you,

Place : Pune
Date : 15.05.2025

Yours Faithfully,
For B S G And Associates
Chartered Accountant

C.A. Sanjay S. Suryawanshi
(Partner)
M.No.126196 / FRN.105266

Copy To :

1. Law & Juridical Department, Maharashtra State, Mumbai.
2. The Charity Commissioner, Maharashtra State, Mumbai.
3. The Dy. Charity Commissioner, Maharashtra State, Solapur Division, Solapur
4. The President and Trustees, Shri Vitthal Rukmini Mandir Samitee, Pandharpur.

कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिर समिती, पंढरपूर
यांचे कार्यालय जिल्हा सोलापूर- ४१३३०४
(महाराष्ट्र शासन स्थापित)

दुरध्वनी क्र.:०२१८६-२२४४६६/२२३५५०

ईमेल: ootemple@gmail.com

पत्र

जा.क्र. / लेखा.विभाग/कावि/२३/२०२४

दिनांक: १८/०९/२०२४

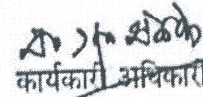
प्रति,
श्री संजय सुर्यवंशी
चार्टर्ड अकौंटंट्स,
पंढरपूर.

विषय:- श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिर समितीचे सन २०२३ -२०२४
सालाचे लेखापरिक्षणाबाबत.

संदर्भ:- १. विधी व न्याय विभाग मंत्रालय मुंबई यांचेकडील पत्र क्र.
पीटीए/- १३२४/८९/प्र.क्र.६४/का.१६ दिनांक २३.०८.२०२४
२.धर्मादाय आयुक्त महाराष्ट्र राज्य मुंबई यांचेकडील पत्र क्र.
अंदाज/अ.ले.प/- ४४४२/२०२४/ दिनांक ०९.०९.२०२४

महोदय,

श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिर समिती, पंढरपूरचे दिनांक १/४/२०२३ ते ३१/३/२०२४
सालाचे लेखापरिक्षणासाठी आपली लेखापरिक्षक म्हणून नेमणूक करण्यास मान्यता दिलेली आहे. तेव्हा सन
२०२३ - २०२४ चे लेखापरिक्षणाचे काम सत्वर सुरू करावे व सदरचे लेखापरिक्षणाचे काम लवकरात लवकर
होणेकामी आपलेकडील जरूर तो स्टाॅफ उपलब्ध करून देण्यात यावा. तसेच लेखापरिक्षणाची तारीख कळविलेस
त्याप्रमाणे कागदपत्राची पूर्वतयारी करून ठेवणे सोयीचे होईल.

कार्यकारी अधिकारी

श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिर समिती
पंढरपूर

प्रत:-

मा.प्रधान सचीव,
विधी व न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२. यांचेकडेस माहीतीस्तव
सविनय सादर.

महाराष्ट्र शासन

क्रमांक-पीटीए-१३२४/८९/प्र.क्र.६४/का-१६,
विधि व न्याय विभाग,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- २३ ऑगस्ट, २०२४.

प्रति,
✓ मा.धर्मादाय आयुक्त,
धर्मादाय आयुक्त भवन,
३ रा मजला, सास्मिरा इमारत,
सास्मिरा रोड, वरळी, मुंबई- ४०० ०१८.

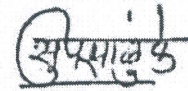
विषय- श्री विठ्ठल रुक्मिणी मंदिर समिती यांचे सन २०२३-२४ चे
लेखापरिक्षण करण्याकरिता सनदी लेखापालांची नियुक्ती
करणेबाबत.

संदर्भ :- धर्मादाय आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्र. /अंदाज शाखा
/श्रीवि.रु.मं.स.पं./लेखापरिक्षक/२३४६/२०२४, दि. ०७.०५.२०२४

महोदय,

उपरोक्त विषयाबाबत संदर्भांकित पत्रान्वये विनंती केल्यानुसार पंढरपूर मंदिरे
अधिनियम, १९७३ नियम क्र. ४२ मध्ये नमूद " धर्मादाय आयुक्तांनी राज्य शासनाच्या मान्यतेने,
दाननिधी व नोंदणीकृत विश्वस्तव्यवस्था यांच्या लेखांची विहित रितीने लेखापरिक्षण करण्यासाठी
प्रत्येक वर्षी लेखापरिक्षकांची नियुक्ती केली पाहिजे" या तरतुदीनुसार श्री.संजय एस. सुर्यवंशी,
लेखापाल यांची लेखापरिक्षण निम्न शुल्क रक्कम रु.११,०००/- + G.S.T. (रुपये अकरा हजार
फक्त आणि जी.एस.टी.) याराह श्री विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर यांचे सन २०२३-२४ या
आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण करण्याकरिता शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

आपली,

(सुनिता साळुंके)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत :- कार्यकारी अधिकारी, श्री विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर

महाराष्ट्र शासन

धर्मादाय आयुक्त महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे कार्यालय

धर्मादाय आयुक्त महाराष्ट्र राज्य मुंबई
यांचे कार्यालय दुसरा मजला, साऊथ विंग
सस्मिरा इमारत, सास्मिरा मार्ग, वरली, मुंबई-४०००३०
दुरध्वनी क्रमांक - २४२३५४२४, २४२३५४२९ Website: www.charity.maharashtra.gov.in
Email: id-cc.mahastate@mahaacharity.gov.in

Office of The Charity Commissioner Mumbai
2nd floor, South Wing, Sasmira Building
Sasmira Road, vorli Mumbai-400030

budget.mum-mh@gov.in

संदर्भ क्र/अंदाज शाखा/अ.ले.प./५५५२ /२०२४

प्रति,
वी.एस.जी. अँड असोसिएट,
तर्फे श्री संजय सुर्यवंशी
आईफेल चौक, ऑफीस नं. ३०२, ०३ रा माळा,
टिळक स्मारक चौक, टिळक रोड, पुणे-४११०३०.

विषय:- श्री विठ्ठल रक्मिणी मंदीर समिती, पंढरपुर यांचे सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाचे
लेखापरिक्षण करण्याकरिता नियुक्तीबाबत.

संदर्भ:- मा.कार्यासन अधिकारी, विधि व न्याय विभाग महाराष्ट्र शासन यांचे क्रमांक-पीटीए-१३२४ /
८९/ प्र.क्र.६४/का-१६ दिनांक २३ ऑगस्ट २०२४.

महोदय,

उपरोक्त विषयी आपणास कळविण्यात येते की, संदर्भीयद्वारे श्री विठ्ठल रक्मिणी मंदीर समिती,
पंढरपुर यांचे सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण करण्याकरिता आपल्या नियुक्तीस शासनाने
मान्यता प्रदान केली आहे. तरि आपण कार्यकारी अधिकारी, श्री विठ्ठल रक्मिणी मंदीर समिती, पंढरपुर यांचेशी
संपर्क साधून सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण करून अहवाल या कार्यालयास सादर करावा.

J. S. Puse

(जयश्री स.कुसेकर)

लेखा संचालक(प्र)

धर्मादाय आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य.
मुंबई यांचे कार्यालय.

प्रत:- १. मा.धर्मादाय उप आयुक्त, सोलापुर विभाग सोलापुर यांना माहितीस्तव,
२. मा. कार्यकारी अधिकारी, श्री विठ्ठल रक्मिणी मंदीर समिती, पंढरपुर यांना माहितीस्तव.

BSG AND ASSOCIATES

CHARTERED ACCOUNTANTS

PARTNER : CA SANJAY SURYAWANSHI (M.COM, LLB, DTL, FCA)

Head Office : Eiffel Square, Office No. 302, 3rd Floor, Tilak Smarak Chowk, Tilak Road, Pune - 411 030.
Cell : 9850907460, 9607715133 Cell : (O) 7588287502, Tel. 020- 4863 7775 E-mail : casanjay819@gmail.com

CA Suhas D. Gardi
B.Com, FCA, D.I.S.A. (ICAI)

CA M. V. Borhade
M.Com, FCA., LLB, D.I.S.A (ICAI)

CA Anil Shevrao Andhale
FCA, B. Com, LLB.

CA Sandip Raghunath Kochare
FCA, B. Com, LLB.

प्रति,

मा. कार्यकारी अधिकारी

श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिर समिती पंढरपुर

तालुका - पंढरपुर, जिल्हा - सोलापुर - ४१३३०४

संदर्भ : पत्र जा क/ लेखा. विभाग/कावि/२१३/२०२४ दिनांक १६.०९.२०२४.

विषय : सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षाचे वैधानिक लेखापरीक्षण स्वीकारण्याबाबत.

नाव :- बी.एस.जी. अँड असोसिएट्स श्री. संजय सुर्यवंशी, भागीदार

आयफेल स्क्वेअर ऑफिस नं - ३०२, टिळक रोड, पुणे - ४११०३०

महोदय,

उपरोक्त विषयाबाबत संदर्भाकित पत्रान्वये पंढरपुर मंदिरे समिती अधिनियम १९७३ नियम क ४२ मध्ये नमुद "धर्मादाय आयुक्तांनी राज्य शासनांच्या मान्यतेने दाननिधी व नोंदणीकृत विश्वस्तव्यवस्था यांच्या लेखांची विहीत रितीने लेखापरीक्षण करण्यासाठी प्रत्येक वर्षी लेखापरिक्षाकांची नियुक्ती केली पाहिजे" या तरतुदीनुसार श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिर समिती पंढरपुर यांचे लेखापरीक्षण करणे कामी सन २०२३-२०२४ साठी आमची नेमणुक झालेली आहे, तरी आपल्या संस्थेचे सन २०२३-२४ चे लेखापरीक्षण करण्यास फर्म तयार आहे. लेखापरीक्षण चालु करण्याची तारीख व आवश्यक कागदपत्राची यादी लवकरात लवकर तुम्हांला कळवु जेणेकरून लेखापरीक्षणांची पुर्वतयारी करून ठेवणे सोयीचे होईल.

कळावे,

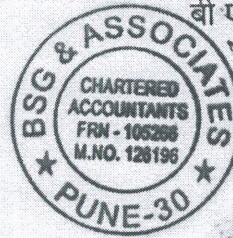
ठिकाण : पुणे

दिनांक : १६.०९.२०२४

आपला विश्वासू,

लेखापरीक्षक

बी एस जी अँड असोसिएट्स

सन्दी लेखापरीक्षक

सी ए संजय सुर्यवंशी

भागीदार

पॅनल नं. १५०८५

BSG AND ASSOCIATES

CHARTERED ACCOUNTANTS

PARTNER : CA SANJAY SURYAWANSHI (M.COM, LLB, DTL, FCA)

Head Office : Eiffel Square, Office No. 302, 3rd Floor, Tilak Smarak Chowk, Tilak Road, Pune - 411 030.
Cell : 9850907460, 9607715133 Cell : (O) 7588287502, Tel. 020- 4863 7775 E-mail : casanjay819@gmail.com

CA Suhas D. Gardi
B.Com, FCA, D.I.S.A. (ICAI)

CA Mahendra V. Borhade
M.Com, FCA., LLB, D.I.S.A (ICAI)

CA Anil S. Andhale
FCA, B. Com, LLB.

CA Sandip R. Kochare
FCA, B. Com, LLB.

To,
The Management Committee,
Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee
At Post Pandharpur, Tal. Pandharpur,
Dist. Solapur - 413304.

Audit Fees Bill For The Year 2023 - 24

Sr. No.	Particulars	Amount
1	Statutory Audit Fees	11,000.00
	CGST 9%	990.00
	SGST 9%	990.00
	Total	12,980.00

PLEASE PAY ABOVE MENTIONED FEES.

Thanking You,

Place: Pune
Date: 15.05.2025

Yours Faithfully,
For B S G And Associates
Chartered Accountant

C.A. Sanjay S. Suryawanshi
(Partner)

M.No.126196 / FRN.105266
UDIN- 25126196BMIBDF5806

Bank Details :

A/c Holder's Name:	BSG And Associates
Bank Name:	State Bank of India
A/c No.:	32292935205
Branch & IFS Code:	Pune City & SBIN0000455

BSG AND ASSOCIATES

CHARTERED ACCOUNTANTS

PARTNER : CA SANJAY SURYAWANSHI (M.COM, LLB, DTL, FCA)

Head Office : Eiffel Square, Office No. 302, 3rd Floor, Tilak Smarak Chowk, Tilak Road, Pune - 411 030.
Cell : 9850907460, 9607715133 Cell : (O) 7588287502, Tel. 020- 4863 7775 E-mail : casanjay819@gmail.com

CA Suhas D. Gardi
B.Com, FCA, D.I.S.A. (ICAI)

CA Mahendra V. Borhade
M.Com, FCA., LLB, D.I.S.A (ICAI)

CA Anil S. Andhale
FCA, B. Com, LLB.

CA Sandip R. Kochare
FCA, B. Com, LLB.

Independent Auditor's Report

To
The Management Committee,
Shri Vitthal Rukmini Mandir Samitee,
At. Pandharpur, Tal – Pandharpur,
Dist. Solapur – 413304.

1. Report on the Financial Statements :

We have audited the accompanying financial statements of the **Shri Vitthal Rukmini Mandir Samitee, Pandharpur** having its registered office at Shri Vitthal Rukmini Temple, A/P Pandharpur, Dist. Solapur - 413304 which comprises of Balance Sheet as at 31st March 2024 & Statements of Profit and loss / Income & Expenditure for the year ended on 31st March 2024.

2. Qualified Opinion :

We have audited the accompanying financial statements of **Shri Vitthal Rukmini Mandir Samitee, Pandharpur**, which comprises of Balance Sheet as at 31st March 2024 and the Income & Expenditure Account for the year then ended and a summary of significant accounting policies and other explanatory information

In our opinion and to the best of our information and according to the explanations given to us except for the effects of the matter described in the Basis for Qualified Opinion paragraph the aforesaid financial statements give the information required in the manner so required and give a true and fair view in conformity with the accounting principles generally accepted in India, of the state of affairs of the Trust as at March 31, 2024, and its surplus for the year ended on that date.

3. Basis for Qualified Opinion :

The Trust has not charged depreciation on all types of assets as required by Accounting Standard 6 & 10.

We conducted our audit of the financial statements in accordance with the Standards on Auditing issued by the Institute of Chartered Accountants of India. Our responsibilities under those Standards are further described in the Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements section of our report. We are independent of the Trust in accordance with the Code of Ethics issued by the Institute of Chartered Accountants of India and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements and the Code of Ethics. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

4. Responsibility of Trust Managements for the Financial Statements :

Trust's Management is responsible for the preparation of these financial statements that give a true and fair view of the financial position and financial performance of the Trust in accordance with the accounting principles generally accepted in India. This responsibility also includes maintenance of adequate accounting records for safeguarding of the assets of the Trust and for preventing and detecting frauds and other irregularities; selection and application of appropriate accounting policies, making judgments and estimates that are reasonable and prudent; and the design, implementation and maintenance of internal control relevant to the preparation and presentation of the financial statements that give a true and fair view and are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Trust's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless the Trustees intend to liquidate the Trust or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so. The Trustees are also responsible for overseeing the Trust's financial reporting process.

5. Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements :

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with Standards on auditing will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with Standards on auditing, we exercise professional judgment and maintain professional scepticism throughout the audit. We also :-

- a. Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion, The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- b. Obtain an understanding of internal financial controls relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the entity's internal control.
- c. Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- d. Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the ability of the Trust to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Trust to cease to continue as a going concern.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and to communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and where applicable, related safeguards.

6. Opinion :

In our opinion and to the best of our information and according to the explanations given to us, the aforesaid financial statements give the information required by the Act in the manner so required and give a true and fair view in conformity with the accounting principles generally accepted in India.

- 1) In the case of the Balance Sheet, the statement of affairs of the Trust as at 31st March 2024;
- 2) In the case of Statement of Income & Expenditure, **Surplus** for the year ended on that date;

7. Report on other Legal & Regulatory Matters :

As required by The Pandharpur Temples Act, 1973, subject to comments given in our audit report of even date in Statements and its Annexure of the said report and subject to following remark the Balance Sheet and Income & Expenditure Account have been drawn up in accordance with provisions of law

8. We report that :

- a) We have obtained all the information and explanations which, to the best of our knowledge and belief, were necessary for the purpose of our audit and have found them to be satisfactory to the best of our knowledge.
- b) The records of Samitee of the Trust have been audited by us; We have performed additional audit procedures.
- c) The Balance Sheet and Income & Expenditure Account dealt with by this report are in agreement with the books of accounts.

Place: Pune
Date: 15.05.2025

For B S G And Associates
Chartered Accountant
C.A. Sanjay S. Suryawanshi
(Partner)
M.No.126196 / FRN.105266
UDIN- 25126196BMIBDF5806

**Report Of An Auditor Relating To Accounts Audited Under Sub-Section (2) Of
Section 33 & 34 And
Rule 19 Of The Bombay Public Trusts Act.
Of An Auditor Relating To Accounts Audited
Registration No. Pta/1285/125/35**

**Name Of Trust:- Shri Vitthal Rukmini Mandir Sammitee, Pandharpur
Pandharpur, Dist. Solapur - 413304**

For The Year Ending :- 31/03/2024.

(a)	Whether accounts are maintained regularly and in accordance with the provisions of the Act and rules.	Yes
(b)	Whether receipts and disbursements are properly and correctly shown in the accounts.	Yes
(c)	Whether the cash balance and vouchers in the custody of the manager or trustee on the date of audit were in agreement with the accounts	Yes
(d)	Whether all books, deeds, accounts vouchers or other documents or records required by the auditor were produced before him.	Yes
(e)	Whether a register of movable and immovable properties is properly maintained, the changes therein are communicated from time to time to the regional office, and the defets and in such in-accurencies mentioned in the previous audit report have been duly complied with,	Yes
(f)	Whether the manager or trustee or any other person required by the auditor to appear before him did so and furnished the necessary information required by him,	Yes
(g)	Whether any property or funds of the Trust were applied for any objects or purpose other than the objects or purpose of the trust,	No
(h)	The amount of outstanding for more than one year and amount written off, if any,	The details of the same have been submitted in the audit observation Report
(i)	Whether tenders were invited for repairs or construction involving expenditure exceeding Rs.5000/-	No, it is the policy of the trust to invite tenders for repairs or construction
(j)	Whether any money of the public trust has been invested contrary to the provisions of section 35,	No

(k)	(k) Attention, if any, of the immovable property contrary to the provisions of section 36 which have come to the notice of the auditor,	No
(l)	All cases of irregular, illegal or improper expenditure or failure or omission to recover monies or other property belonging to the public trust or of loss or waste of money or other property thereof and whether such expenditure, failure, omission loss or waste was caused in consequence of breach of trust or misapplication or any other misconduct on the part of trustees or any other person while in the management of the trust,	Yes. Please refer observation of audit report
(m)	Whether the budget has been filed in the form provided by rule 16A,	Yes, but late submitted
(n)	Whether the maximum and minimum number of the trustees is maintained	As per notification of state government PTA-2015/21/PNO.62/KA16, Dated 12/06/2015. There are 9 Trustees
(o)	Whether the meetings are held regularly as provided such in trumpent	Yes
(p)	Whether the minutes books of the proceedings of the meetings are maintained	Yes
(q)	Whether any of the trustees has any intrest in the investment of the trust,	No
(r)	Whether any of the trustee is a debtor or creditor of the trust	No
(s)	Whether the irregularities pointed out by the auditors in the accounts of the previous year have been duly complied with by the trustees during the period of audit,	No
(t)	Any special matter which the auditor may think fit or necessary to bring to the notice of the Deputy or Assistant Charity Commissioner,	See our observation

As Per Our Audit Report of Even Date
For B S G And Associates
Chartered Accountants

CA Sanjay Suryawanshi
(Partner)
M.No.126196/FRN.105266W
Place : Pune
Date : 15.05.2025

The Bombay Public Trust Act, 1950 Schedule IX-C
(Vide Rule -32)

Name Of Trust :-Shri Vitthal Rukmini Mandir Samiti, Pandharpur

Pandharpur, Dist. Solapur - 413304 Registration No.PTA/1285/125/35

Statement of income liable to contribution for year ending -01/04/2023 TO 31/03/2024.

S.N.	Particular	Amount Rs.
I.	Income As Shown In The Income And Expenditure Account (Schedule IX)	67,99,46,597.93
II.	Item Not Chargeable To Contribution Under Section 58 And Rule 32.	2,28,84,922.82
(i)	Donation Received from other Public trust and Dharamadas.	-
(ii)	Grant received from Government & Local authority	-
(iii)	Interest on Sinking or Depreciation Fund	-
(iv)	Amount spent to the Purpose of Secular education	-
(v)	Amount spent to the purpose of medical relief	-
(vi)	Amount spent to the purpose of veterinary treatment of animals	-
(vii)	Expenditure incurred from donation for relief of distress caused by _scarcity, drought, flood fire or other natural calamity.	-
(viii)	Deduction out of income from lands used for agricultural purpose	-
	(a) Land Revenue and Local Fund Cess	-
	(b) Rent payable to superior landlord	-
	© Cost production if lands are cultivated by trust.	-
(ix)	Deduction out of income from lands used for non agricultural purpose:-	
	(a) Assessment Case and other Government or Municipal Taxes	2,18,96,101.00
	(b) Ground rent payable to the superior landlord	-
	© Insurance premium	-
	(d) Repairs of 10 percent of gross rent of building	7,06,301.30
	(e) Cost of collection at 4 percent of gross rent of building let out	2,82,520.52
(x)	Cost of Collection of income or receipts from securities stocks etc. at one _percent or such income	-
(xi)	Deduction on account of receipt in respect of building not rented and _yielding no income at 10 percent of the estimated gross annual rent	-
	Gross Annual Income chargeable to contribution Rs	65,70,61,675.11

Certified that While claiming deduction admissible under the above Schedule, the Trust has not claimed any amount twice either Wholly or partly, against any of items mentioned in the Schedule which have the effect of double deduction.

As Per Our Audit Report of Even Date
For B S G And Associates
Chartered Accountants

CA Sanjay Suryawanshi (Partner)
M.No.126196/FRN.105266W
Place : Pune Date :15.05.2025

श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर

वैधानिक लेखापरीक्षण अहवाल

कालावधी ०१.०४.२०२३ ते ३१.०३.२०२४

प्रास्ताविक :

श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर, ही संस्था महाराष्ट्र शासन स्थापित असून पंढरपूर अधिनियम १९७३ स्थापन झालेली संस्था असून संस्थेचा नोंदणी क्रमांक पी.टी.ए./१२८५/१२५/३५ आहे. संस्थेच्या दिनांक ०१.०४.२०२३ ते ३१.०३.२०२४ या कालावधीच्या वैधानिक लेखापरीक्षणासाठी महाराष्ट्र शासन धर्मदाय आयुक्त महाराष्ट्र राज्य मुंबई यांचे कार्यलयाच्या पत्रानुसार (संदर्भ क्र/अंदाज शाखा/अ.ले.प./४४४२/२०२४) तसेच कार्यकारी अधिकारी श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती पंढरपूर यांचेकडील पत्र संदर्भ जा.क्र/लेखा.विभाग/कावि/२१३/२०२४ दिनांक १६.०९.२०२४ रोजी वैधानिक लेखापरीक्षक म्हणून आमची नियुक्ती केलेली आहे. संस्थेच्या उक्त कालावधीचे लेखापरीक्षण, संस्थेने पुरविलेल्या लेखी दस्तऐवज व तोंडी माहिती व खुशालाच्या आधारे पूर्ण केलेले आहे. लेखापरीक्षणासाठी आवश्यक असणारे सर्व रेकॉर्ड व माहिती संस्थेने लेखापरीक्षणावेळी आम्हास उपलब्ध करून दिलेले आहे. लेखापरीक्षण कालावधीत संस्थेचे सह-अध्यक्ष म्हणून मा.श्री.गहिनीनाथ लिलाबाई ज्ञानेश्वर महाराज (औसेकर) यांनी कामकाज केले आहे. तसेच नायब तहसिलदार तथा व्यवस्थापक म्हणून मा.श्री.मनोज शांताबाई बाळकृष्ण श्रोती व उपजिल्हा अधिकारी तथा कार्यकारी अधिकारी पंढरपूर म्हणून मा.श्री.राजेंद्र चंद्रभागा गणपत शेळके यांनी कामकाज केलेले आहे.

दिनांक ०३.०७.२०१७ रोजीच्या पत्रकानुसार तसेच वेळोवेळी दिलेल्या सुधारीत नेमणूकीच्या पत्रानुसार खालील समिती आज अखेर कार्यरत आहे.

अ. क्र.	संचालकाचे नाव	पद
१	मा.श्री.गहिनाथ लिलाबाई ज्ञानेश्वर महाराज (औसेकर)	सह.अध्यक्ष
२	मा.आमदार श्री रामचंद्र धोंडाबाई शिवाजी कदम	सदस्य
३	मा.श्रीमती शकुंतला विमल विजयकुमार नडगिरे	सदस्या
४	मा.श्री.डॉ.दिनेशकुमार गिरजाबाई सदाशिव कदम	सदस्य
५	मा.श्री.भास्करगिरी सरूबाई गुरु किसनगिरी बाबा	सदस्य
६	मा.श्री.संभाजी पार्वती हिरालाल शिंदे	सदस्य
७	मा.श्री.ह.भ.प.ज्ञानेश्वर निलावती नामदेव देशमुख	सदस्य
८	मा.अॅड.माधवी सुमन श्रीरंग निगडे	सदस्या
९	मा.श्री.ह.भ.प.प्रकाश पार्वतीबाई रूस्तुराव जवंजाळ	सदस्य
१०	मा.श्री.भागवतभूषण अतुलशास्त्री कुमुद अशोकराव भगरे गुरुजी	सदस्य
११	मा.श्री.ह.भ.प.शिवाजीराव नमिनी सदाशिवराव मोरे	सदस्य
१२	मा.श्री.राजेंद्र चंद्रभागा गणपत शेळके	कार्यकारी अधिकारी
१३	मा.श्री.मनोज शांताबाई बाळकृष्ण श्रोती	नायब तहसिलदार तथा व्यवस्थापक
१४	मा.श्री.मुकेश इचरजबाई चंद्रकांत अनेचा	लेखा अधिकारी

वरील समितीची मुदत ही पाच वर्षासाठी होती परंतु (०३.०७.२०१७ ते ०२.०७.२०२२) शासनाने आजपर्यंत नवीन समितीची नेमणूक न केल्यामुळे वरील समिती आजही कार्यरत आहे.

सल्लागार समिती :

समितीचे कार्य व्यवस्थितपणे करण्यासाठी दिनांक ०५ .०८ .२०१८ रोजी पाच वर्षासाठी पुढील सल्लागार समितीची नेमणूक केलेली आहे . सदर समितीची मुदत संपून देखील समिती आजपर्यंत कार्यरत आहे .

अ क्र	नाव	पद
१	डॉ .अतुल सुरेश भोसले ३० .०९ .२०१९ अखेर पर्यंत	अध्यक्ष
२	श्री .कुमार आर्शिवाद (IAS)	पदसिध्द सदस्य
३	ह .भ .प .प्रसाद महाराज अमळनेरकर	सदस्य
४	ह .भ .प .चैतन्य महाराज देगलूरकर	सदस्य
५	ह .भ .प .विठ्ठल महाराज वास्कर	सदस्य
६	श्री .अनिल बालकृष्ण अत्रे	सदस्य
७	श्री .सुनिल नामदेवराव रूकारी	सदस्य
८	श्री .गुरुदत्ता गोविंदशास्त्री आफाळे	सदस्य
९	ह .भ .प .महादेव महाराज शिवणकर	सदस्य
१०	श्री .राजेंद गणपत शेळके	सचिव

"विभाग अ"

गंभीर दोष

अ. सोने चांदी विभाग :

१. सोने चांदी भेट वस्तू :

श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिर समितीकडे दि. ३१.०३.२०२४ अखेर सोने व चांदीच्या भेट वस्तू ज्या वापरात नाहीत त्यांची किंमत रु. १४,५६,००,००० एवढी आहे. ह्या वस्तू सन १९८४-८५ पासून तिजोरी रूममध्ये आहेत. त्या सोने चांदीच्या भेट वस्तूचे आत्तापर्यंत एकदाही अधिकृत शासकिय मुल्यांकनकाराकडून मुल्यांकन करून घेण्यात आलेले नाही. तसेच आतापर्यंत समितीच्या सोनारा व्यतिरिक्त दुस-या शासनमान्य सोनाराकडून लेखापरीक्षण करून घेतलेली नाही. ज्या सोने चांदीच्या भेट वस्तू वापारण्या योग्य नसतील त्या सर्व भेट वस्तू न्यायविधी खात्यांची परवानगीने सोने चांदीच्या वस्तू वितळून नाणे किंवा विटा बनवून त्या बँकेत ठेवून व्याजाचे उत्पन्न मिळेल का किंवा इतर कोणता मार्ग आहे का? याची चर्चा करून मार्ग काढावा जेणेकरून मंदिर समितीचे उत्पन्न वाढण्यास मदत होईल. मंदिर समितीकडे या सोने चांदीच्या भेट वस्तू ठेवण्यासाठी जागा अपुरी पडत असल्यामुळे हे काम लवकरात लवकर करणे योग्य होईल.

२. श्री विठ्ठल गाभारा व रूक्मिणी गाभारा संवर्धन कामानिमित्त काढलेली चांदी :

➤ समितीने सादर केलेल्या कागदपत्राप्रमाणे व दि. १५.०३.२०२४ व १६.०३.२०२४ रोजी केलेल्या पंचनाम्याप्रमाणे विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरातील गाभा-यामध्ये निघालेली चांदी खालीलप्रमाणे आहे.

२.अ. श्री विठ्ठल गाभारा सोळखांबी, चौखांबी शेजघर दरवाजा इत्यादी ठिकाणची निघालेली चांदी

अ.क	तपशील	किलो	ग्रॅम
१	श्री विठ्ठल गाभारा गणपती कमान (पार्वतीबाई बडवे)	१२०	८७६
२	श्री विठ्ठल चारखांबी येथील कवठेकर कमान	७३	९३२
३	श्री विठ्ठल चारखांबी येथील राजेराव मंगळवेढेकर आब्यांचे तोरण	२	१३४
४	श्री विठ्ठल सोळखांबी येथील श्रीपाद शंकर नगरकर दरवाजा	८२	३३४
५	श्री विठ्ठल गाभारा सिंहासनाची चांदी	१५१	०६३
६	श्री विठ्ठल सोळखांबी येथील गरूड खांबाची चांदी	३६	०५२
७	श्री विठ्ठल सभामंडप पितळी दरवाज्यांची आतील चांदी	१६	८१६
८	श्री विठ्ठल चारखांबी येथील शेजघर दरवाजा	३३	६७२
८	श्री विठ्ठल सोळखांबी येथील तुकाराम पादुकाची चांदी	३	२४४
	श्री विठ्ठल गाभारा चौखांबी सोळखांबी येथील एकूण चांदी	५२०	१२३

२.ब. श्री रूक्मिणी गाभारा चौखांबी शेजघर दरवाजा उत्पात दरवाजा इत्यादी ठिकाणी निघालेली चांदी .

अ.क	तपशील	किलो	ग्रॅम
१	श्री रूक्मिणी गणपती कमान	५४	७३६
२	श्री रूक्मिणी वामन कृष्णाजी उत्पात दरवाजा (वरदानंद भारती)	१९	९८४
३	श्री रूक्मिणी शेजघरा जवळ पिसाबाई पांडुरंग तुकाराम चौकट	३८	७९६
४	श्री रूक्मिणी गाभारा चौखांबी श्रीमंत छत्रपती राणी सखुबाई दरवाजा	२६	७८०
५	श्री सुशिला नारायध बहुधनी रूक्मिणी शेजघराजवळील दरवाजा	३०	९७१
६	श्री रूक्मिणी शेजघर दरवाजा	५२	३८८
७	श्री रूक्मिणी गाभारा येथील सिंहासनाची चांदी	१३३	७३९
	श्री रूक्मिणी गाभारा चौखांबी शेजघर येथील एकूण चांदी	३५७	३९४

अ क	तपशील	किलो	ग्रॅम
१	श्री विठ्ठल गाभारा	५२०	१२३
२	श्री रूक्मिणी गाभारा	३५७	३९४
	एकूण	८७७	५१७

३. दोन्ही गाभा-यात मिळून एकूण निघालेली चांदी लाखेसह वजन ८७७ किलो ५१७ ग्राम परंतु काही चांदीचा पंचनामा काम संपल्यानंतर झालेला आहे कारण ते नंतर काम करीत असताना निघालेली आहे .

तपशील	काम चालु असताना पंचनामा झालेली चांदी लाखेसह	काम संपल्यानंतर पंचनामा झालेली चांदी लाखेसह	एकूण चांदी लाखेसह
श्री विठ्ठल गाभारा	४३० . ११६	९० . ००७	५२० . १२३
श्री रूक्मिणी गाभारा	२९१ . २९८	६६ . ०९६	३५७ . ३९४
एकूण	७२१ . ०९६	१५६ . १०३	८७७ . ५७७

वरील प्रमाणे विठ्ठल गाभा-यातील ९० कि ००७ ग्रॅम चांदीचे व श्री रूक्मिणी गाभा-यातील ६६ कि ०९६ ग्रॅम चांदीचा लाखेसह पंचनामा काम संपल्यानंतर झालेला आहे .

मागील सन २०२१-२०२२ आमच्या लेखापरिक्षण अहवालात विभाग "अ" मध्ये आम्ही या चांदीबद्दल उल्लेख केलेला होता तरी पण आज अखेरपर्यंत दोन्ही गाभा-यातील चांदीचे मुल्यांकन करून त्यांची नोंद मंदिर समितीच्या रजिस्टरला व ताळेबंदाला घेणे अत्यंत आवश्यक असतानादेखील मंदिर समितीने सदर नोंदी रजिस्टरला व ताळेबंदाला घेतलेल्या नाहीत . तरी मंदिर समितीने सन २०२४-२०२५ या आर्थिक वर्षाच्या ताळेबंदामध्ये नोंदी घेण्याची दक्षता घेण्यात यावी .

➤ या दोन्ही गाभा-यातील चांदी काढण्यासाठी मा .जिल्हा अधिकारी सोलापूर यांनी दिलेल्या निर्देशावरून उक्तकामी स्थानिक लोकप्रतिनिधी मंदिर समिती सल्लागार परिषद वारकरी संघटना प्रतिनिधी पत्रकार स्थानिक प्रशासकीय अधिकारी यांची समिती २५ जानेवारी गठित केली होती .

➤ श्री विठ्ठल तिजोरी रूममधील चांदीच्या वस्तू

श्री विठ्ठल तिजोरी रूममध्ये एक छोटी रूम आहे त्यामध्ये चांदीच्या वस्तू व जूने चांदीचे साहित्य आहे . संबंधीत कर्मचारी यांनी तोंडी दिलेल्या माहितीनुसार ह्या सर्व वस्तू सन १९८४-१९८५ च्या पुर्वीच्या आहेत . आम्ही केलेले सुचनेनुसार सदर नोंदी नवीन रजिस्टर ला घेण्यात आलेल्या आहेत . सदर वस्तूची ताळेबंदाला नोंद घेण्यात यावी .

ब . मौल्यवान दागदागिने

अ . श्री विठ्ठल विभाग :

श्री विठ्ठलास राजे, महाराजे, संस्थानिक तसेच पेशवे यांनी मौल्यवान दागदागिने भेट दिलेले आहेत . समितीने तयार केलेल्या यादीप्रमाणे आम्ही त्या मौल्यवान दागिन्यांची प्रत्यक्ष पाहणी केली असता एकूण मौल्यवान दागिने यादीप्रमाणे २१० आहेत . त्या सर्व दागिन्यांचे आजपर्यंत मुल्यांकन करण्यात आलेले नाही . देवस्थानाचे मौल्यवान वस्तूचे रजिस्टर ठेवलेले आहे, परंतु मुल्यवान वस्तूच्या किंमतीची नोंद समितीच्या ताळेबंदामध्ये घेण्यात आलेले नाही .

शेरा : वरील दागदागिन्यांची नोंद ताळेबंदाला घेतली नसल्यामुळे मंदिर समितीची आर्थिक पत्रके सत्य व वास्तव आर्थिक परिस्थिती दर्शवित नाहीत . आमच्या मागील लेखापरिक्षण अहवालात म्हणजेच सन २०२१-२२ च्या अहवालामध्ये याबद्दल सविस्तर शेरे नमूद केलेले आहेत .

नोट : समितीने दिलेल्या माहितीनुसार सध्या मौल्यवान दागदागिने यांचे मुल्यांकन सरकार मान्यताप्राप्त मुल्यांकनकार यांचाकडून करण्यात येत आहे . परंतु त्यांचा अहवाल आज अखेरपर्यंत आलेला नाही .

ब. रूक्मिणी विभाग :

रूक्मिणी मातेस राजे, महाराजे, संस्थापक तसेच पेशवे यांनी त्या त्या काळी मौल्यवान वस्तू दागदागिने भेट दिलेल्या आहेत. उत्पातकाने २६.०२.१९८५ साली हे सर्व दागिने यादीसहीत समितीकडे सादर केलेले आहेत. परंतु या सर्व मौल्यवान दागिन्यांची नोंद ताळेबंदामध्ये दिसत नाही. सदर नोंदी नसल्यामुळे ताळेबंद समितीचे योग्य व वास्तव आर्थिक परिस्थिती दर्शवत नाही. समितीने सोन्याच्या दागिन्यांचे मुल्यांकन योग्य मुल्यांकन करणा-या व्यक्तीकडून करून घेण्यात यावे. रूक्मिणी मातेकडील एकूण दागिन्यांची यादी उत्पात समाजाने दिल्याप्रमाणे १३९ दागिने आहेत.

शेरा : वरील दागदागिन्यांची नोंद ताळेबंदाला घेतली नसल्यामुळे मंदिर समितीची आर्थिक पत्रके योग्य व वास्तव आर्थिक परिस्थिती दर्शवित नाहीत.

नोट : समितीने दिलेल्या माहितीनुसार सध्या मौल्यवान दागदागिने यांचे मुल्यांकन सरकार मान्यताप्राप्त मुल्यांकनकार यांचाकडून करण्यात येत आहे. परंतु त्यांचा अहवाल आज अखेरपर्यंत आलेला नाही.

क. जमीन विभाग :

१. श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपुर समितीची मोठ्या प्रमाणात महाराष्ट्र राज्यात विठोबा देवस्थान, विठ्ठल रूक्मिणी देवस्थान, विठोबादेव, पांडुरंग देव, रूक्मिणी देव अशा नावाने जमिनीच्या नोंदी असून सदर जमिनी शोधण्याचे काम सुरू आहे. तसेच काही जमिनीची विविध न्यायालयात दावे दाखल आहेत ते निकाली काढण्यासाठी जास्तीचे प्रयत्न करणे आवश्यक आहे

अ.	तपशील/वर्णन	क्षेत्र हे.आर	एकूण गट	एकूण गावे
१	शोध मोहिमे अंतर्गत सन २०१४ पासून ते मार्च २०२४ अखेर मंदिर समितीचे नाव झालेले ७/१२ वरील एकूण क्षेत्र.	४६९.६६	२३६	८७
	(अ) मंदिरे समितीचे नाव दाखल झालेले ७/१२ वरील एकूण क्षेत्र हे. ४६९.६६ पैकी नाव दाखल असलेले परंतु न्यायप्रविष्ट क्षेत्र १६०.९२	१६०.९२		
	(ब) अ.क्र. १ पैकी सन २०२३-२०२४ मध्ये वहिवाटीस देणेस पात्र असलेले क्षेत्र. ३०८.७४ आर यापैकी हे १४.४० आर हे क्षेत्र शासनाच्या प्रकल्पासाठी अधिग्रहित झाले आहे. उर्वरीत वहिवाटीस योग्य क्षेत्र हे. २९४.३४ आर आहे.	३०८.७४		
	(क) वहिवाटीस पात्र असलेल्या क्षेत्रापैकी प्रत्यक्षात वहिवाटीस देण्यात आलेले क्षेत्र सन २०२३-२०२४ मध्ये.	९९.७३		सन २०२३-२४ मध्ये जमिन खंड वसूल रक्कम रु. ११,९३,५५०
	(ड) वहिवाटीस प्रतिसाद नसलेले क्षेत्र.	१९४.६१		
	मंदिरे समितीचे नाव दाखल करणेबाबत शोध मोहिम चालू असलेले एकूण क्षेत्र			
२	मंदिरे समितीचे नाव दाखल नाही परंतु न्यायप्रविष्ट क्षेत्र.	८६.२८		४
३	महसूल खात्याकडे प्रलंबित असलेले क्षेत्र.	७३.२६		१४
४	१. मंदिर समितीचे ७/१२ वर नाव नसलेले क्षेत्र	७२.३९	३४४.८१	३५
	२. वगळण्याचे क्षेत्र हे.आर	२७२.४९		
	एकूण एकंदर क्षेत्र.	९७४.०१		एकूण १४० गावे

शेरा : मंदिर समितीने पुरविलेल्या वरील माहितीवरून असे निदर्शनास येते की मंदिर समितीचे ७/१२ वर नाव नसलेले एकूण क्षेत्र ७२.३९ हे.आर इतके आहे. मंदिरे समितीचे नाव दाखल नाही परंतु न्यायप्रविष्ट क्षेत्र. ८६.२५ हे.आर व महसूल खात्याकडे प्रलंबित असलेले क्षेत्र. ७३.२६ इतके आहे. तरी समितीने योग्य ती कार्यवाही करून सर्व जमिनीचे क्षेत्र आपले नावे दाखल करण्यासाठी उपाययोजना कराव्यात व जास्तीत जास्त क्षेत्र वहिवाटीस देण्यासाठी योग्य ते प्रयत्न करावा.

२. मंदिरे समितीच्या जमिनीवर विविध जिल्ह्यातील न्याय प्रविष्ट गावे व क्षेत्र यादी :

अ.क्र	जिल्हा	टालुका	गाव	एकूण गट संख्या	एकूण क्षेत्र हे.आर
१	२	३	४	५	६
१	सातारा	कराड	मलकापूर	२	३.०२
२	सातारा	कराड	पेरले	१	१.७०
३	सोलापूर	पंढरपूर	वाखरी	१७	५.९८
४	सोलापूर	पंढरपूर	अनवली	११	६२.३२
५	सोलापूर	पंढरपूर	तुगंत	१	४.४१
६	सोलापूर	सांगोला	सांगोला	३	१९.६४
७	सोलापूर	मोहोळ	पापरी	१	८.७५
८	सोलापूर	मोहोळ	कोरवली	५	९.९०
९	सोलापूर	मंगळवेढा	लवंगी	१	६.४७
१०	सोलापूर	सांगोला	महुद बु.	३	६.२५
११	कोल्हापूर	गडहिंगलज	नेसरी	१	१.२७
१२	कोल्हापूर	गडहिंगलज	गडहिंगलज	२	४.३५
१३	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	वेलोरा	१	०.८२
१४	यवतमाळ	डारव्हा	भुलाई	१	५.६३
१५	बुलढाणा	मलकापूर	कुंड बु.	२	२.७५
१६	नागपूर	शावनेर	बढेंगाव	३	३.५८
१७	वर्धा	समुद्रपूर	निंभा	१	१२.१६
१८	नाशिक	सिन्नर	गोंदे	१	१.९२
				५७	१६०.९२

शेरा : श्री विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपुरच्या नावे असलेल्या एकूण जिल्ह्यापैकी ९ जिल्ह्यातील जमिनीबाबतचे दावे न्यायप्रविष्ट आहेत त्यांची यादी वरीलप्रमाणे आहे. एकूण क्षेत्रापैकी १६०.९२ हे.आर इतक्या क्षेत्रावर दावे दाखल आहेत पैकी सोलापूर जिल्ह्यातील पंढरपुर तालुका गाव अनवली येथील ६२.३२ हे.आर इतके क्षेत्र न्याय प्रविष्ट आहे. सदर दावे निकाली काढण्यासाठी जास्तीचे प्रयत्न करणे आवश्यक आहे.

३. जमिनी बाबत व मंदिराबाबत विविध न्यायालयात दाखल असलेले दावे :

अ.क्र.	न्यायालयाचे नाव	सदर न्यायालयात दाखल आलेल्या दाव्यांची संख्या
१	मा.उपविभागीय अधिकारी	७
२	मा.अप्पर जिल्हाधिकारी	०
३	मा.आयुक्त	२
४	मा.तहसिलदार	२
५	मा.महसूल मंत्री	४
६	मा.न्यायालय	४२
७	मा.उच्च न्यायालय	९
८	मा.खंडपीठ न्यायालय	१
९	मा.औद्योगिक न्यायालय	१
१०	कॅव्हेट	३
११	निकाल झालेले	२
	एकूण संख्या	७३

शेरा : मंदिर समितीचे जमिनी बाबत व मंदिराबाबत विविध न्यायालयात एकूण ७३ दावे दाखल आहेत . पैकी मा .न्यायालयात एकूण ४२ दावे दाखल आहेत . मंदिर समितीने उच्च स्तराव प्रयत्न करून सदर दावे लवकरात लवकर निकाली काढावेत . सदर दावे निकाली काढण्यासाठी मंदिर समितीकडून योग्य त्या प्रमाणावर पाठपुरवठा करण्यात यावा .

४ . कार्यकारी अधिकारी श्री .विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर यांचे नावे दाखल असलेल्या जमिन वहिवाटीस दिलेली आहे परंतु सन २०२३-२४ मध्ये नुतनिकरणास प्रतिसाद न दिलेली यादी , तसेच खंड न दिलेली यादी .

अ .	जिल्हा	तालुका	घाव	गट नं .	क्षेत्र हे आर	मंदिरे समितीचे नांव दाखल व त्या वहिवाटीस देण्यात आलेल्या वहिवाटदाराचे नाव
१	२	३	४	५	६	७
१	सातारा	कराड	आटके	८३६	० . ३५	श्री .आत्माराम बंडु पाटील श्री .महादेव बंडु पाटील श्री .शिवाजी बंडु पाटील श्री .हिंदुराव बंडु पाटील श्री .पोपटराव बाबुराव पाटील श्री .प्रकाश बाबुराव पाटील
				८३७	० . ३४	श्री .निवासराव रामचंद्र पाटील
				८३८	० . ३४	श्री .ज्ञानू श्रीरंग पाटील
				९३८/२	० . ०८	श्री .भास्कर महादेव यादव
				९३७/२	० . १४	श्री .शंकर गणपती (सखाराम) पाटील
				९३६/१	० . १०	श्री .यशवंत शामराव पाटील
				९३४/२	० . ११	श्री .विश्वनाथ ज्ञानू पाटील
				९३३/३	० . २३	श्री .जगन्नाथ व्यंकटराव पाटील
				९३०/१	० . २२	श्री .आत्माराम राजाराम पाटील
				२४१	० . १४	श्री .कृष्णजी लक्ष्मण काळे श्री .सतिश आनंदा काळे
				२४२	० . ३०	श्री .जगन्नाथ शंकरराव काळे श्री .बाळासाहेब सदाशिव काळे श्री .विश्वनाथ सदाशिव काळे श्री .रघुनाथ सदाशिव काळे
				२४३	० . ४२	श्री .अनिल हिंदुराव काळे श्री .अरूण हिंदुराव काळे
२	सातारा	कराड	कालवडे	१४६/१	० . ५४	श्रीमती नंदा संपत तडाखे श्री .गणपती सिताराम तडाखे
				१४६/२	० . ४२	श्री .अरूण लक्ष्मण तडाखे व इतर श्री .शंकर विष्णू तडाखे
				१४३/३	० . ७१	श्री .धोडिराम नामदेव साठे श्री .सुभाश आण्णा साठे श्री .उत्तम रूपा साठे

३	सातारा	कराड	खाले	१६८९	०.१५	श्री.माणिक शंकर यादव व इतर
				९३७	०.६९	श्री.जगन्नाथ दादासो जानुगडे
				९३८	०.५७	श्री.रामचंद्र भानुदास वेल्हाळ व इतर
				९३९	०.२९	श्री.निवास बाबुराव पाटील श्री.जर्नादन बाबुराव पाटील
				९४०	०.२२	श्री.बाळकृष्ण आण्णा देसाई
				९४१	०.२३	श्री.रामचंद्र भानुदास वेल्हाळ व इतर
				९७८	१.५७	श्री.गजानन खंडेराव आवारे
				९७९	०.६०	श्री.महिपती गोपाळ पाटील व इतर
				९८०	२.५४	श्री.सोनाबाई आनंदा पाटील व इतर
				९८२	०.२२	श्री.नर्मदा संपत पाटील व इतर
				९८४	०.२०	श्री.विठाई को.बाळा पाटील व इतर
				९८५	०.२९	श्री.लक्ष्मी वासुदेव रानभरे व इतर
				९८६	०.२५	श्री.गुलाबजी उमाजी मारवाडी व इतर
				९८७	०.२७	श्री.जर्नादन बाबुराव पाटील श्री.प्रभावती प्रकाश पाटील श्री.निवास बाबुराव पाटील
				९८८	१.०६	श्री.दत्तात्रय बाबुराव पाटील श्री.प्रभावती प्रकाश पाटील श्री.जर्नादन बाबुराव पाटील श्री.निवास बाबुराव पाटील
				९८९१	०.११	श्री.विश्वनाथ बंडु शरद व इतर
				९८९२	०.१३	श्री.विश्वनाथ बंडु शरद व इतर
				९९०	०.८०	श्री.सिंधुताई महादेव जगताप
				९९१	०.२६	श्री.हणमंत शिवाजी यादव व इतर
				९९२	०.१३	श्री.रामचंद्र पांडुरंग जुजार व इतर
				९९२	०.१४	श्री.रामचंद्र पांडुरंग जुजार व इतर
				९९३	०.५७	श्री.सोनाबाई आनंदा पाटील व इतर
				९९४	०.२३	श्रीमती रुक्मिणी महिपती पाटील
				९९५	०.७०	श्री.वसंत पांडुरंग पाटील व इतर
				९९६	०.७५	श्री.वसंत पांडुरंग पाटील व इतर
				९९७	०.३७	श्री.भिमराव यशवंत पाटील व इतर
				९९८	०.३२	श्री.बबन रामचंद्र जुजार व इतर
				९९९	०.१९	श्री.लक्ष्मण शामराव खोत एकुमें
				१०००	०.१९	श्री.लक्ष्मण शामराव खोत एकुमें
				१००१	०.२४	श्री.बाबुराव महादेव यादव
				१००२/१	०.१७	श्री.शालन मारुती पवार व इतर
				१००२/२	०.१७	श्री.शालन मारुती पवार व इतर
				१००३/१	०.११	श्री.पंढरीनाथ धोडिराम यादव व इतर
				१००३/२	०.२१	श्री.पंढरीनाथ धोडिराम यादव व इतर

				१००४	०.५३	श्री. नाना मारुती खोत
				१००५	०.४४	श्री. शशिकांत धोंडिराम यादव व इतर
				१००६/१	०.२३	श्री. गजानन खंडेराव आवारे
				१००६/२	०.२३	श्री. गजानन खंडेराव आवारे
				१००६/३	०.२२	श्री. गजानन खंडेराव आवारे
४	सातारा	कराड	हेळगोव	२३७/A	०.२७	
				२३७/B	०.३३	
५	सातारा	कराड	पाचवडवस्ती	००४/१	०.२६	श्री. दत्तात्रय रामचंद्र जाधव
				००४/२	०.१७	श्री. उत्तम विलास जाधव श्री. राजाराम विलास जाधव श्री. संजय विलास जाधव
				००४/३	०.२५	श्री. हणमंत तुकाराम पवार
६	सातारा	कराड	जाधवमळा	९	०.७८	कार्यकारी अधिकारी श्री. विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर. श्री. रमेश शंकर जोशी
७	सातारा	कराड	वडगाव हवेली	८१४	०.०८	श्री. युसूफ मुलाणी
				८१८	०.०७	श्री. महमंद हतीफ मुलाणी श्री. अजुद्दिन रहमतुल्ला मुल्ला श्री. फिरोज नजीर मुल्ला
				८३४	०.१४	श्री. रज्जाक बादशहा मुल्ला श्री. नय्युम इब्राहिम मुल्ला
८	सातारा	कराड	दुशेरे	८९२	०.०४	श्री. मोहन शंकर जाधव श्री. संजय शंकर जाधव श्री. भास्कर दिनकर जाधव
				१००१२	०.०७	श्री. राजेंद्र गोपाळा जाधव व इतर
				१०१०	०.०१	श्री. राजेंद्र उत्तमराव जाधव व इतर
				१०१२	०.०८	श्री. रंजना बापूसो पाटील
				१०१३	०.०४	श्री. राजेंद्र उत्तमराव जाधव व इतर
				१०१४	०.०३	श्री. मोहन शंकर जाधव श्री. संजय शंकर जाधव श्री. भास्कर दिनकर जाधव श्री. अशोक मारुती जाधव श्री. आनंदराव वसंतराव जाधव
				१०१५	०.०४	श्री. आनंदराव वसंतराव जाधव व इतर
				१०१६	०.०२	श्री. मोहन शंकर जाधव श्री. संजय शंकर जाधव श्री. भास्कर दिनकर जाधव
				१०१७	०.०७	श्री. सर्जेराव विठ्ठल जाधव व इतर

९	सातारा	कराड	यशवंतनगर शिरवडे)	६२०	१.६८	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
१०	सातारा	कराड	खोरेगाव	१०७	०.८५	श्री.आनंदा दत्तु गुरव ०.२१ श्री.लक्ष्मण गुरव ०.२१ श्री.सुनिल गुरव ०.४३
११	सातारा	कराड	पेले	६१०/१	०.०७	
	सातारा	कराड	भुयाचीवाडी	२१४	०.१३	
१२	सोलापूर	पंढरपूर	शेवते	३३४	०.१२	
१३	सोलापूर	पंढरपूर	पंढरपूर	१२	२.२८	का.अ.श्री.वि.रू.मं.स.पंढरपूर
				१३	०.२७	का.अ.श्री.वि.रू.मं.स.पंढरपूर
				१४	०.८०	का.अ.श्री.वि.रू.मं.स.पंढरपूर
१४	सोलापूर	दक्षिण सोलापूर	औज (आहेरवाडी)	४९	४.४५	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
१५	सोलापूर	मोहेळ	मसलेचौधरी	६०३	३.९७	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
				६०६	२.२३	
१६	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	नरोटेवाडी	१२९	४.४१	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
१७	सोलापूर	करमाळा	शेलगाव वांगी	१७५	२.०३	श्री.गणेश रामचंद्र पोटे व इतर श्री.प्रभाकर रामचंद्र पोटे व इतर श्री.भिमराव भगवान पोटे व इतर श्री.चंद्रशेखर आत्माराम पोटे व इतर
१८	सांगली	पलूस	सुर्यगाव	१८७/१	०.२०	श्री.शामराव मारुती सुर्यवंशी व इतर
				१८७/२	०.२०	श्री.रमेश बाबुराव सुर्यवंशी व इतर
				१८७/३	०.२०	श्री.विमला बाळासो पाटील व इतर
				१८७/४	०.०८	श्री.हिंदुराव आनंदा खोले
				१८७/५	०.१२	श्री.महेश मानसिंग सुर्यवंशी व इतर
				१८७/६	०.४०	श्री.वसंत भानुदास खोले व इतर
१९	सांगली	पलूस	नागठावे	५४५	१.६९	श्री.महादेव हिंदुराव पाटील श्री.पंतगराव हिंदुराव पाटील

२०	सांगली	आटपाडी	हिवतड	११५४	२१.१६	श्री.रंगनाथ रामचंद्र सुर्वे श्री.दगडू दशरथ सुर्वे श्रीमती.सिंधुताई बबन सुर्वे श्री.अशोक बाजी सुर्वे श्रीमती.नयन दिलीप सुर्वे श्री.बबन शंकर पाटील
२१	कोल्हापूर	गडहिंग्लज	वाघराळी	२२७	०.४६	श्री.दयानंद पांडुरंग भुईम्बर ०.१५५ श्री.वैभव दादु भुईम्बर ०.१५५ श्री.दिपक मधुकर भुईम्बर ०.१५
				२७७	२.२१	श्री.विजय मारुती सावंत श्री.वसंत दादू श्री.भैरू जोतिबा श्री.रामचंद्र जोतिबा श्री.लक्ष्मण जोतिबा श्री.आनंदा जोतिबा सावंत श्री.विशाल विश्वनाथ भुईम्बर ०.७३५ श्री.अजित मारुती फगरे श्री.शशिकांत मारुती फगरे श्री.देवेंद्र मारुती फगरे
२२	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	खरवीगुंड	६३	२.०९	श्री.वासुदेव जयराम कपाले
२३	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	कंझरा	६६/१	१.४४	का.अ.श्री.वि.रु.मं.स.पंढरपूर
२४	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	गावनेर तळेगाव	३३३	०.७८	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
२५	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	चिखलीवैध	२१	६.१६	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
२६	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	वाटपूर	५३/२	१.१८	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
२७	यवतमाळ	राळेगावं	विरूळ	५९	०.८१	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
२८	यवतमाळ	दारव्हा	शेंद्री	१२५	२५.८५	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर

२९	यवतमाळ	दारव्हा	तळेगाव	१	०.८१	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
३०	यवतमाळ	नेर	नाथ्रड	३९	१.०३	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
३१	यवतमाळ	नेर	सावरगांव	२९	७.४९	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
३२	यवतमाळ	नेर	कारखेडा	५६	१.८४	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
३३	नागपूर	नरखंड	भिण्णूर	३९९/१	३.७८	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
				३९९/२	१.१४	
				३९९/३	१.६०	
३४	नागपूर	कळमेश्वर	खानगाव	१४२	१.२५	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
३५	नागपूर	कळमेश्वर	धापेवाडा	५०१	३.१२	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
३६	वर्धा	समुद्रपूर	गाडामोडी	४३	७.६५	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
३७	वर्धा	समुद्रपूर	सावंगी	३५	३.८४	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
३८	अहमदनगर	नेवासा	सोनाई	७५४/१	०.७६	
३९	अहमदनगर	नेवासा	घोडेगाव	२१५	६.२१	कार्यकारी अधिकारी श्री.वि.रु.मं.संपं
४०	अहमदनगर	नेवासा	सलाबतपूर	७६/२	१.४१	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर

शेरा : मंदिर समितीच्या मालकीच्या असलेल्या वरील जमिनी या शेतक-यांना वहीवाटीस दिलेल्या आहेत. अनेक शेतक-यांच्या ताब्यात जमिनी आहेत, परंतु त्यांचा खंड मंदिर समितीस मिळत नाही अथवा मंदिर समितीकडून वसुल केला जात नाही. मंदिर समितीने उत्पन्न वाढवण्याच्या उद्देशाने जास्तीचे प्रयत्न करणे आवश्यक आहे. ज्या जमिनीची खंड मंदिर समितीस मिळत नाही तो मिळवण्यासाठी योग्य ती कायदेशीर कारवाई करण्यात यावी.

सन २०२३-२४ मध्ये जमीन वहिवाटदारांकडून येणे रक्कम अपेक्षित रक्कम रु १८,५८,४८०.०० इतकी आहे. अहवाल कालावधीमध्ये रु.११,९३,५५० इतकी वसुल झालेली आहे. मंदिर समितीने आर्थिक पत्रके तयार करत असताना जो खंड येणे बाकी आहे ती रक्कम ताळेबंदास येणे दाखविलेली नाही. पुढील आर्थिक वर्षामध्ये १०० टक्के जमीनी लिलावात जातील यासाठी प्रयत्न करावा व जमीन विभागासाठी स्वतंत्र व्यवस्थापक नेमण्यात यावा तसेच स्वतंत्र वकील नेमण्यात यावा.

५. कार्यकारी अधिकारी श्री .विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर यांचे नावे दाखल असलेल्या जमिन वहिवाटीस देणेकामी
प्रतिसाद यादी सन २०२३-२०२४

अ. क.	जिल्हा	तालुका	गाव	गट नं	क्षेत्र हे .आर	मंदिरे समितीचे नाव दाखल व त्या वहिवाटीस देण्यात आलेल्या वहिवाटदाराचे नाव	सन २०२३-२०२४ रक्कम रु.
१	सातारा	कराड	आटके	१९२/२	०.५७	श्री .राजेंद्र शंकर काळे	५०००
२	सातारा	कराड	कालवडे	१४६/४	०.६७	बाळासाहेब रा थोरात	१००५०
				१४६/५	०.८१	श्री .नाना आण्णा तडाखे	३००००
३	सातारा	कराड	विंग	६३९	०.२६	श्रीमती सुलभा दि यादव	३९००
					०.५६	श्री .प्रदिप पांडुरंग यादव	८४००
					०.८२	श्री .जगु रामायादव	८२००
४	सातारा	कराड	हेळगांव	२३७/C	०.३७	यशवंत पांडुरंग बाबर	५५५०
५	सातारा	कराड	गोलेश्वर	२३७/१/A	०.२५	पांडुरंग काशिनाथ जाधव	३७५०
				२३७/१/B	०.२३	पिवासा बापूराव जाधव	३४५०
				२३७/२	०.०५	वसंतराव बापूराव जाधव	७५०
				२३७/२	०.०५	तुकाराम चिंतु माने	७५०
				२३७/३/४	०.१९	माणिक संपतराव जाधव	२८५०
				२३७/५	०.०८	धांडिराम बापूराव जाधव	१२००
				२३७/६	०.०४	आप्पासो आ जाधव	६००
				२३७/७	०.०६	धांडिराम बापूराव जाधव	९००
६	सातारा	कराड	किवळ	१८९	०.१२	श्री .शरद कृष्णा साळुंखे	१८००
				१९०	०.११	श्री .महेश मोहन साळुंखे	१६५०
				१९१	०.०९	लालासो भगवान मुळीक	१३५०
				१९२	०.०९	लालासो भगवान मुळीक	१३५०
				१९३	०.०८	अमोल तानाजी मुळीक	१२००
				१९४	०.०८	शिवाजी भगवान मुळीक	१२००
				१९५	०.०६	श्री .लक्ष्मण अदु साळुंखे	९००
				१९६	०.०९	श्री .महेश मोहन साळुंखे	१३५०
७	सातारा	कराड	बेलावडे	२४०/१	०.४१	अजय शंकरराव मोहिते	६१००
				२४०/२	०.१०	रामचंद्र धांडिराम माकहते	१५००
				२४०/३	०.११	संतोष वसंतराव मोहिते	१६५०
८	सातारा	कराड	कोरेगांव	५२१	१.१५	श्री .दादासो संभू पाटील	३४५०
						उत्तम खाशाबा पाटील	३४५०
						श्री .सुखदेव ज्ञानु पाटील	२५५०
						जालिंदर ज्ञानु पाटील	९८५
९	सातारा	कराड	भुयाचीवाडी	२१४	०.२५	श्री .तानाजी वामन शिंदे	६२५०
				२१३	०.३७	श्री .मुकूंद जगन्नाथ शिंदे	६९४०
१०	सातारा	कराड	पेरले	६१०/१	०.०९	श्री .राजेंद्र प्रल्हाद घुटे	१४२५
					०.२२	नवनाथ शिराळ	३०००
११	सोलापूर	पंढरपूर	शेवते	३३४	१.७६	देविदास नवनाथ सावंत	५८५००

११	सोलापूर	माळशिरस	माळशिरस	६६०	३.२३	बाळासो संभाजी वाघमोडे	५६१००
१२	सोलापूर	मोहोळ	पापरी	२०६	२.२४	अतुल अंकुश चव्हाण	५००००
१३	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	वडाळा	२५३	६.८१	सत्यवान सुखदेव शिंदे	११००००
१४	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	बेलाटी	२३८	१.०८	राजकुमार बा वाघमोडे	१००००
१५	सोलापूर	करमाळा	वांगी नं. २	२७	९.११	कृष्णात एकनाथ चौधरी	३०५००
						हणमंत भगवान चौधरी	३०५००
						वेताळा त्रिंबक चौधरी	३०५००
१६	सोलापूर	करमाळा	लव्हे	९७	६.४५	सुजित अशोक पाटील	६४५००
१७	सांगली	पलूस	पलूस	१७१२	२.६२	सुभाष अनंत कासार	७८६०
						संगिता मोहन कासार	७८६०
						पांडुरंग अनंत कासार	१५७२०
						विवेक रामचंद्र कासार	७८६०
१८	कोल्हापूर	शिरोळ	कोथली	२५	०.६१	संजय मल्लाप्पा विभूते	६४००
				२६	४.०१	अनिल मल्लापा विभूते	१२८००
						आप्पासो बाबु विभूते	१५५००
						सुनिल आप्पासो विभूते	३८००
						राजेंद्र कल्लाप्पा विभूते	३८००
						राजकुमार बा विभूते	३८००
१९	कोल्हापूर	गडहिंगलज	हडलगे	११०१	०.७१	अशोक मसनू कांबळे	३१६०
						अशोक मसनू कांबळे	३९४०
२०	कोल्हापूर	गडहिंगलज	गडहिंगलज	१९८	०.७८	भानुदास नारायण खोत	२०००
				७४०	१.३३	श्रीमती राणुवाई दु करडे	६०००
२१	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	जयसिंगा	१७	३.०७	नंदकुमार शंकरराव मुंडे	३३०००
२२	अमरावती	अंजनगाव सूर्जी	भंडारज	४००	२.८३	संदिप जगन्नाथ भिसे	२८३००
२३	अकोला	बार्शी टाकळी	देवदरी	१५	४.२६	सुरेश किसन हरणे	२४२००
२४	अकोला	अकोट	कुटासा भाग १	५२५	७.०६	संतोष सुर्यभान जगताप	७८०००
२५	बुलढाणा	मलकापूर	दाताळा भाग १	८९४	१.०२	अमित ज्ञानदेव पाटील	१३०००
२६	बुलढाणा	संग्रामपूर	चौंडी	२०	०.२०	विनायक रा भारसाखळे	५०००
२७	उस्मानाबाद	परांडा	करंजा	९०	७.८१	नामदेव भिमराव कोली	५००००
२८	वर्धा	समुद्रपूर	मांडगाव	६६९/१	०.२०	लक्ष्मण गजानन वाटकर	५०००
२९	अहमदनगर	नेवासा	रामडोह	६६/१	२.२०	शिवाजी रामचंद्र सोनवणे	२३०००
३०	अहमदनगर	नेवासा	सोनाई	७५४/२	२.४५	गणेश बाबुराव धनवटे	२३०००
						आदिनाथ अर्जुन ढाकणे	४५००
					२.४६	आण्णासो मिठू दरंदले	२७५००
३१	अहमदनगर	नेवासा	चांदा	७४६	११.२०	कुंडलिक रंगनाथ लांडे	१०००००
३२	अहमदनगर	श्रीगोंदा	पिसोरेखांड	२	२.७०	श्री. महेंद्र रतन इंगळे	१००००
							१७०००
३३	अहमदनगर	श्रीगोंदा	देऊळगांव	८२	३.१०	श्री. नामदेव धारकर	२३०००
						श्री. नामदेव धारकर	२३५००
					९९.७३		११,९३,५५०

शेरा :

श्री विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती पंढरपूर यांच्या नावे असलेले एकूण एकंदर क्षेत्र ९७४ . ०१ हे . आर असून एकूण १४० गावामध्ये क्षेत्र आहे . एकूण खंडाने दिलेल्या क्षेत्रापैकी फक्त ९९ . ७३ हे . आर इतकेच क्षेत्राचा खंड मंदिर समितीस उत्पन्न स्वरूपात मिळत आहे . मंदिर समितीने खंडाने दिलेल्या क्षेत्रातून खंड रूपी रु ११,९३,५५० इतके उत्पन्न मिळालेले आहे . मंदिर समितीने सर्व क्षेत्र खंडाणे देऊन अथवा इतर पद्धतीने उत्पन्न वाढवण्यासाठी प्रयत्न करणे आवश्यक आहे .

समिती त्यांच्याकडील जमीनी ह्या ७/१२ नुसार समितीच्या नावावर आहे परंतु काही जमीनीचा ताबा इतरांकडे आहे . त्यासाठी सदर ताबा सुध्दा समितीकडे येण्यासाठी कारवाई करावी . कोणताही शेतकरी सदर जमीन ११ महीनाचा खंडाने घेत असल्यामुळे हा कालावधी उत्पन्नासाठी कमी पडत आहे . यामुळे तो शेततळे, बोर, विहीर, अंतर्गत रस्ते यामध्ये गुंतवणूक करू शकत नाही . याचा परिणाम शेतक-याच्या उत्पादनामध्ये होत असून त्यांचे उत्पादन हे वाढत नाही . वरील सर्व बाबींचा विचार करून ११ महिने खंडाने शेतक-याला देण्यात येणा-या शेत जमिनीचा कालावधी हा सात किंवा दहा वर्ष समितीचेही उत्पन्न वाढू शकेल तसेच ११ महिने खंडाने देण्याच्या अटीमुळे अनेक समितीच्या जमिनीत अशाच पडून आहेत . त्यामुळे त्या जमिनीतील कस हा कमी होत असून याचा परिणाम समितीच्या महसुलावर होत आहे .

ख . मालमत्ता विभाग :

१ . पंढरपूर शहरातील मंदिरे समितीच्या अधिपत्याखाली असलेल्या मालमत्तेची यादी खालीलप्रमाणे दि . ३१ . ०३ . २०२४ अखेर

अ क्र	पंढरपूर नगरपालिकेचा मालमत्ता क्रमांक	घर नं/सि . स . न . जुने क्रमांक	कार्यकारी अधिकारी श्री . विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समितीचे नावे असलेल्या मालमत्ता	क्षेत्र चौ . मी	प्रत्यक्ष चौ . मी बांधकाम	बांधकामचा प्रकार	दुय्यम निबंधक यांचेकडून प्राप्त झालेली मुल्यांकन रक्कम रूपये
१	११५०००८०४	१९५०/अ	श्री . नरसोबाचा पार, १९५०/अ हरीदास वेस, पंढरपूर	११ . ७	११ . ३३	बांधकाम	३,१९,०००
२	११५००८०७	१९५२/ब	श्री . नरसोबाचा पार १९५०/अ हरीदास वेस, पंढरपूर	१३ . ४			६६,०००
३	११५००११६७	२२९९	श्री . सटवाडचे देऊळ २२९९, दत्त मंदिराजवळ दत्तघाट पंढरपूर	६ . ७			३३,०००
४	११५००११५२	२३७५	श्री . काळ भैरवाचे देऊळ, २३७५, नामदेव पायरी, पंढरपूर	४३ . ५	१४ . २८	व ३ घरगुती बांधकाम	३,७४,०००
५	११५००११४१	२३६०	श्री . शांखंबरीचे देऊळ, २३६०, महाद्वार, पंढरपूर	३३ . ४			१,६४,०००
६	११५००१२९२	२३८७	श्री . गणपती मंदिर (महाद्वारजवळ)	२ . ४			१२,०००
७	२२४००३२५७	३३८१/अ	श्री . वामनेश्वर महादेव मंदिर ३३८१/अ, चंद्रभागा घाट पंढरपूर (द्यासकर महाराजांच्या वाड्यात)	१६ . ७			८२,०००
८	२२४००३२५५	३३८०	श्री . सरकारी रथाची जागा ३३८०, चंद्रभागा घाट पंढरपूर	३१ . ८	२२ . ६१	ब १ व २ घरगुती बांधकाम	५,१६,०००
९	२२८००३२५१	३३७८	श्री . समाधीवार ३३७८, चंद्रभागा घाट पंढरपूर	२ . ५			५,५००
१०	२२८००३२४८	३३७८	श्री . मारुतीचे देऊळ ३३७८, चंद्रभागा घाट पंढरपूर	१ . ७			८,५००
११	२२४००३२३८	३३६७	श्री . मारुतीचा पार (सारडा भवन जवळ)	२१ . ७	१० . ००		२१,०००
१२	२२४००३०३३	३२७२	श्री . नरहर बुवाची समाधी ३२७२, कासार घाट पंढरपूर	२१ . ७			१,०६,५००

१३	२२४००२७२१	३२७३/अ	श्री. जळोजी बुवाची समाधी ३२७३/अ कासार घाट पंढरपूर	६.७			३३,०००
१४	२२२००२७२१	२५६८	श्री. नरसोबाचे देऊळ २५६८, उमदे गल्ली, पंढरपूर	१२.५			६१,५००
१५	२२४००३००८	३२५६	श्री. महादेव मंदीर ३२५६, महाद्वार घाट पंढरपूर	११२.९	११.८८	१ व २ घरगुती बांधकाम	७,४२,५००
१६	२२२००२५५२	२४८०	श्री. एकवीरा देवीचे देऊळ, २४८०, टीपीएफ/२८०, महाद्वार	११४.६	९४.३३	अ २ घरगुती बांधकाम	२४,११,५००
१७	२२२००२५५५	२८८२	श्री. एकवीरा आईचे देऊळ				
१८	३०९००४८०४	८०३	श्री. लखुबाईचे देऊळ	११४.६	९४.३३	ब ३ घरगुती बांधकाम	१३,३५,५००
१९	११५०००८०९	१९५३	श्री. जिंवकेश्वर मंदिर १९५३, हरिदास वेस, पंढरपूर	९५.३	८५.४४ .३०.२६	ब २ व क घरगुती बांधकाम	२,१६,६३,०००
२०	२१००२२३०	२०८४	श्री. रोकडोबा मंदिर २०८४ हरिदास वेस, पंढरपूर	३५.० ९	३.०६	बांधकाम	२,३६,०००
२१	१२०००१५६६	२३९२	श्री. विठ्ठल मंदिर २३९१, महाद्वार पंढरपूर	३६६७. २७	१४८१. ८७	ब २ विंगर घरगुती बांधकाम	६,४२,१३,५००
२२	११९००१५५०	३०७८	श्री. मारुती मंदिर ३०७८, इंदिरा भाजी मार्केट पंढरपूर	३७.६	३४.२३	बांधकाम	९,३०,०००
२३	७०५०११९५७	१९६	श्री. अंबाबाई नगरखाना (अंबाबाई पटांगण)	१३.४	९.००	ब ३ घरगुती बांधकाम	१,६३,५००
२४	७०५०११९५५	१९५	श्री. अंबाबाई मंदिर (अंबाबाई पटांगण)	७५.२		खुली जागा	३,४५,५००
२५	७०५०११९५१	१९१	श्री. व्यसाचे देऊळ (राम वागेजवळ)	९०३.०		खुली जागा	४१,४५,०००
२६	७०५०११९२९	१८६	श्री. मारुती देऊळ (व्यस नारायण मंदिरा जवळ)	६.७		खुली जागा	३१,०००
२७	६२८००६९०६	३४७९	श्री. रिध्दीसिध्दी गणपती मंदिर (शिलंगणाचा गणपती मंदिराजवळ गोपाळपूर रोड)	३५.१		खुली जागा	१,७२,०००
२८	६२८००६९३३	३४८०	श्री. लक्ष्मण पाटील देऊळ (शिलंगणाचा गणपती मंदिराजवळ गोपाळपूर रोड)	३७.६		खुली जागा	१,८५,०००
२९	११५००११३५	२३५८	श्री. खंडोबा मंदिर	३१.८	४.३०	अ १ विंगर घरगुती बांधकाम	३,०४,०००
३०	१२०००१५६८	२३९३	श्री. रुक्मिणी मंदिर, पंढरपूर	३६६७. २७	३६३.८ ४	ब २ विंगर घरगुती बांधकाम	१,३५,२७,०००
							११,२२,०७,०००

शेरा :

- वरील नमूद केलेली मालमत्तेची सरकारी नियमानुसार रु. ११,२२,०७,००० मूल्यांकन आहे. मंदिर समितीने ताळेबंद पत्रके तयार करत असतांना ताळेबंद पत्रकांमध्ये ती मुल्यांकन रक्कम नोंद करून घेण्यात यावी.
- वरील यादीमध्ये श्री विठ्ठल मंदिर २३९१, महाद्वार पंढरपूर रु. ६,४२,१३,५०० व श्री रुक्मिणी मंदिर पंढरपूर रु. १,३५,२७,००० यांची नोंद तसेच इतर २८ मालमत्तेची एकूण रु. ११,२२,०७,००० नोंद ताळेबंदामध्ये घेण्यात यावी.

२. पंढरपूर शहरातील मंदिरे समितीच्या अधिपत्याखाली असलेल्या पंढरपूर येथील जागे बाबतची माहिती खालीलप्रमाणे सन २०२३-२०२४

अ. क्र	पंढरपूर नगरपालिकेचा मालमत्ता क्रमांक	कार्यकारी अधिकारी श्री. विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समितीचे नावे असलेल्या मालमत्ता	क्षेत्र चौ. मी	प्रत्यक्ष चौ. मी बांधकाम	बांधकामाचा प्रकार		शेरा
१	५१२०१२८८५	कार्यकारी अधिकारी श्री. विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर बाजार समिती	८०.३ / ३२.०६ / ३०.९	८२.९३.८ ३.७४	विगर घरगुती बांधकाम	४५,१६,५००	ताबा नाही
२	११९००१३२०	समस्त बडवे मंडळ पंढरपूर २९४८ पश्चिमव्दार पंढरपूर	११४.६	१११.९७	घरगुती बांधकाम	३६,८९,०००	ताबा नाही
३	१२०००१७४८	श्री. समस्त बडवे मंडळ (रामचंद्र रत्नाकर सराफ) २८९३, बडवे गल्ली पंढरपूर	५०.२	३७.१७	विगर घरगुती बांधकाम	१४,९६,५००	
४	२२२००२४८८	पंढरपूर देवस्थान कमिटी	१७.६			८६,५००	ताबा नाही
५	२२४००३०११	खुली जागा ३२५७, टीपीएफ / १९६ विणेगल्ली पंढरपूर	१७.०६	१५.६५	बांधकाम	१०,४१,०००	माहीत नाही
६	११५०००९२७	घर जागा २०२२, नामदेव पायरी (हरिदास वेस) पंढरपूर	८६.१	१३८.०९	घरगुती बांधकाम	२६,१८,५००	
						१,३४,४८,०००	

शेरा : वरील मालमत्ता मंदिर समितीच्या नावे आहे परंतु सदर मालमत्ता अद्यापही मंदिर समितीच्या ताब्यात नाही. मंदिर समितीने लवकरात लवकर सदर मालमत्ता ताब्यात घेण्यासाठी उपाययोजना कराव्यात. वरील नमुद केलेली मालमत्ता मंदिर समितीने ताळेबंद पत्रके तयार करत असतांना ताळेबंद पत्रकांमध्ये नोंद घेण्यात यावी.

ग. भक्त निवास

१. खालील भक्तनिवास रूम भाडेमध्ये टॅली प्रमाणे व भक्तनिवास प्रमाणे फरक आढळून आलेला आहे, सदर फरक हा रु. ६७,७५,८०७.०० एवढा आढळून आलेला आहे.

तपशील	टॅली प्रमाणे	भक्ती निवास प्रमाणे	फरक
ऑनलाईन यात्रा	५,०६,३४,७४८	-	-
रोख	४,०९,४९,६५४	४,०४,७०,६१९	-
एस.बी. आय.	-	३,१५,१२,००४	-
सेन्ट्रल (यात्रा धन)	-	१,२८,१९,२५२	-
कॅनरा बँक	-	६,७२०	-
एकूण	९,१५,८४,४०२	८,४८,०८,५९५	६७,७५,८०७.००

सदर फरकांचा उल्लेख सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षाच्या अंतर्गत लेखापरिक्षण अहवालामध्ये करण्यात आलेला आहे. सदर फरकाबाबत लेखापरिक्षण चालू असताना मंदिर समितीने ताळेमेळपत्रके तयार केलेली आहेत.

२. एम. टि. डी. सी. भक्तनिवास

सन २०२३ - २०२४ या आर्थिक वर्षामध्ये एम. टि. डी. सी. या भक्तनिवासावरती झालेला खर्च खालीलप्रमाणे :-

अ क	तपशील	रक्कम
१	वार्षिक भाडे	६,००,००० .००
२	भक्त निवास इतर खर्च	१,२३,५९७ .००
३	भक्त निवास एम.टी.डी.सी नगरपालिका कर	३३,१९,१३१ .००
४	भक्त निवास एम.टी.डी.सी शेतसारा	२९,९५२ .००
	एकूण	४०,७२,६८० .००

श्री विठ्ठल रुक्मिणी मंदिर समिती व एम.टी.डी.सी यांच्यामध्ये करार झाला आहे. मंदिर समितीने एम.टी.डी.सी भक्तनिवासावर अहवाल कालावधीमध्ये एकूण रु ४०,७२,६८०.०० इतका खर्च केला आहे. एम.टी.डी.सी ला वार्षिक भाडे रु.६ लाख इतके दिले जाते. सदर विभागातून उत्पन्न कमी व खर्च जास्त आहे. सदर विभागाची आपण जेवढी जागा वापरतो त्या बदल्यात होणार खर्च जास्त प्रमाणात आहे. सदर विभागातील पुर्ण इमारत आपण वापरत नाही फक्त लाडू बनवण्यासाठी जागा वापरत आहे. मंदिर समितीने सदर विभागातून उत्पन्न वाढवण्यासाठी प्रयत्न करणे आवश्यक आहे.

३. इतर शेरे

१. लेखापरिक्षण दरम्यान असे आढळून आले की चेक ईन च्या वेळी भाविक किंवा गेस्ट यांच्या सहा घेण्यात आलेल्या नाहीत.
२. आम्हाला लेखापरिक्षण दरम्यान असे आढळले की भक्तनिवासामधील डेली जमा रजिस्टर आणि सॉफ्टवेअरमध्ये जमा रक्कम यामध्ये फरक आढळून आलेला आहे.

घ. महावस्त्र भेट वस्तू :

तपासणी करते वेळी दिनांक ०२.०१.२०२५ रोजी मंदिर समितीच्या महावस्त्र विभागास भेट दिली असता असे निदर्शनास आले की महावस्त्र विभागाचे स्टॉक रजिस्टर व्यवस्थित अपडेट करण्यात आले नाही. आम्ही महावस्त्र विभागात प्रत्यक्ष पाहणी केली असता असे निदर्शनास आले महावस्त्र विभागातील एकूण ७४३ साडयांच्या नगाची रकमेची नोंद ताळेबंदाला घेण्यात आलेली नव्हती. परंतु लेखापरिक्षण चालु असताना सदर नोंदी घेण्यात आलेल्या आहेत.

सोने चांदीच्या वस्तू स्विकारत असताना जसे सोने मुल्यांकनकार यांच्याकडून मुल्यांकन केले जाते तसेच महावस्त्र (कापड माहिती) असलेल्या व्यक्तीकडून त्यांचे मुल्यांकन करून विक्री किंमत ठरवावी जेणेकरून महावस्त्र विक्रीसाठी चालना मिळेल व मंदिर समितीच्या महावस्त्र विभागाचे उत्पन्न वाढण्यास मदत मिळेल.

- मंदिर समितीकडे असलेली जी महावस्त्र विकली जात नाहीत त्यावर २ महिने, ४ महिने, ६ महिने असे टप्पे करून त्या महावस्त्रावर डिस्काउंट वाढवून सदर महावस्त्र लवकरात लवकर विक्री करण्यात यावी.
- व्ही.आय.पी व्यक्तीच्या सत्कारासाठी महावस्त्र विभागातून जी वस्त्र दिली जातात त्या वस्त्राचे मागणी पत्र संबंधीत अधिका-यांच्या सहीनिशी असल्याशिवाय सदर वस्त्र देण्यात येऊ नयेत.

च. लेखाविभाग

१. जी.एस.टी. संदर्भात समितीचे झालेले नुकसान :

- मंदिर समितीची सन २०२२-२३ या कालावधीतील भक्तनिवासतील कंत्राटदार बीलाची आयटीसी रक्कम रु.९,००,८१३.७० एवढी आहे. समितीने सदर आय टी सी वेळेत क्लेम न केल्यामुळे सदर रकमेचे समितीचे नुकसान झालेले आहे.
- भक्तनिवासमधील कंत्राटदार बीलाचा आयटीसी सन २०२३-२४ मध्ये रु.३६,०८,४५७.२६ (जी एस टी क्लेम करता येणारा) एवढा शिल्लक होता, तरी पण वेळेत आयटीसी क्लेम न केल्यामुळे मंदिर समितीला सन २०२३-२०२४ मध्ये रोखीने जीएसटी भरावा लागलेला आहे.
- मंदिर समितीने ०१.०४.२०२३ ते ३१.०३.२०२४ दरम्यान एकूण १,७१,१२,०१३.०० एवढा जी एस टी भरलेला आहे.

२ .सुरक्षा ठेव रु. २,६०,००० .०० :

दिनांक ०६.११.२०२३ रोजी रु.२,६०,००० ऑनलाईन देणगीमधून कमी करण्यात आलेली आहेत . सदर रक्कम ही दिनांक १२.११.२०२० रोजीचे गाळ्यासाठीचे सुरक्षा ठेव असून सदर रक्कम ही देणगी जमामध्ये घेण्यात आली होती व त्या वर्षाचे उत्पन्नात घेण्यात आले होते .

३ .मालमत्ता घसारा रु. ५,७७,५६,०२३ :

मंदिर समितीने आर्थिक पत्रके तयार करत असताना मार्च २०२३ अखेर पर्यंत घसारा आकारलेला नाही . चालू अहवाल कालावधीमध्ये मंदिर समितीने घसारा रु. ५,७७,५६,०२३ .०० एवढा आकारलेला आहे . टॅली सॉफ्टवेअरमध्ये घसारा रिझर्वची एन्ट्री चुकीच्या पध्दतीने मारली आहे .

४ .कर येणे बाकी (टि.डी.एस.) रु ७७,५८,०४९ :

कर येणे बाकीमध्ये टिडीस येणे व आयकर व्याज येणे बाकी असून याबाबत वर्षनिहाय माहिती काढून पाठपुरावा करण्यात यावा .

५ .जमा पावती रु ८,४९,७१८ :

जमा पावती उत्पन्नामध्ये समितीने रु.१२,७७,७१० .०० इतकी रक्कम घेतली असून सदर रक्कम ही गाळे भाडे व अन्नछत्र देणगी असून ती रक्कम ज्यासाठी आली आहे त्याच हेडला घेणे आवश्यक होते . जमा पावती हे हेड सध्या अनामत खात्यासारखे वापरले जात आहे .

६ .लाईव्ह स्टॉक :

समितीने ताळेबंद तयार करत असताना गोशालेमध्ये असणा-या गाई या पशुधन (लाईव्ह स्टॉक)व पशु खाद्यांचा साठा ताळेबंदास दर्शविण्यात यावा .

७ .अनामत देणे रु.७७,११,५२५

ट्रस्टचे एकूण रु.७७,११,५२५ .०० एवढी अनामत देणे ताळेबंदास दिसत आहे . सदर रक्कम ही ताळेबंदास खूप वर्षापासून पेंडींग दिसत आहे समितीने लवकरात लवकर सदर अनामत रक्कम क्लिअर करून घ्यावी .

८ .सिक्युरिटी डिपॉजिट रु.१,१८,२३,५४३ .००

- सदर रक्कम ही ताळेबंदास खूप वर्षापासून पेंडींग दिसत आहे .
- सदर रक्कमेचा लवकरात लवकर योग्य तो जमा खर्च करावा .

९ .ईअर मार्क फंड रु. ९,६५,१७,६५८

अ.क	तपशील	रक्कम
१	अन्नछत्र देणगी ठेव	५,७३,९९,५४२ .००
२	महानैवेद्यम देणगी मूदत ठेव	१,०२,६५,११० .००
३	यात्री निवास देणगी	१,५३,७६,५१० .००
४	महानैवेद्यम सहभाग योजना	४५,१५,००० .००

- वरील फंडावरील व्याज व मुदत ठेव स्वतंत्र दाखविण्यात यावी .

१० .डेडस्टॉक :

दि.३१.०३.२०२४ अखेर समितीच्या ताळेबंदाप्रमाणे रु.१,८१,१६,३१५ डेडस्टॉकची रक्कम दिसत आहेत . मंदिर समितीने विभाग निहाय डेडस्टॉक याद्या तयार कराव्यात . तसेच सदर यादया ताळेबंदातील रक्कमेप्रमाणे जुळवून घेण्यात याव्यात .

११. टॅलीमधील चुका :

- कर्मचारी अँडव्हान्स याचे शिर्षक हे टॅली लेखापालाने चुकवलेले आहे . त्याचे योग्य ते शिर्षक उत्सव अँडव्हान्स असे आहे .
- दिवाळी अँडव्हान्स याचे शिर्षक हे टॅली लेखापालाने चुकवलेले आहे . त्याचे योग्य ते शिर्षक कर्मचारी अँडव्हान्स असे आहे .
- तसेच वरील अँडव्हान्स ज्या कामासाठी दिलेला आहे त्या कामाची पुर्तता झाल्यास ३० दिवसांच्या आत परत करणे अपेक्षित आहे .

१२. डोनेशन इन कार्ड्स अथवा इतर देणगी

समितीने मंदिराला दान म्हणून मिळालेल्या सोने व चांदी यांचे विभागावर वर्गीकरण करून त्याची टिपणी डोनेशन इन कार्ड्स या खाते वहीमध्ये केलेली आहे असे टॅली पडताळा करताना निदर्शनास आले आहे . परंतु सोने व चांदी या व्यक्तीरीक्त मंदिराला दान भेटणा-या अन्नधान्य व इतर वस्तू यांचाही उल्लेख डोनेशन इन कार्ड्स यामध्ये करणे आवश्यक आहे .

१३ ताळेबंदातील त्रुटी

१. एफ.डी. व्हेरिफिकेशन

एफ.डी.आर.नं. २७५९३१ कॅनरा बँक दिनांक ०२.११.२०२२

एफ.डी.रिसीप्ट नूसार :- ११,२३,५६८.००

एन्ट्री टॅली नूसार :- ११,७३,५६८.००

फरक :- ५०,०००.००

रु.५०,०००.०० ची जादा एफ.डी.ची एन्ट्री केलेली आहे . एकूण गुंतवणूक ताळेबंदाप्रमाणे रु.५०,०००.०० जादा दिसत आहे . समितीने रु.५० हजार एफ.डी. जादा दाखविलेली आहे .

२. टि.डी.एस / टि.सी.एस. २६ ए एस प्रमाणे व समिती बूक्स प्रमाणे :

अनु.क.	डिडक्टर नाव बँकेचे नाव	सेक्शन	टि.डी.एस समिती बूक्स प्रमाणे	टि.डी.एस २६ ए एस प्रमाणे	फरक
१	एस.बी.आय.	१९४ अ	१६,०२,४९२	०.००	१६,०२,४९२

शेरा : एस बी आय बँकेने व्याजावरील टि डी एस कट केलेला आहे, परंतु समितीच्या पॅनवर बँकेने अद्यापही टि डी एस भरलेला नाही . बँकेने सदर रक्कम ही टि डी एस म्हणून वेगळी न दाखवता मुदत ठेव पावतीच्या रकमेमध्येच वाढवून दाखवलेली आहे . यावर समितीने आपली रक्कम कशाप्रकारे लवकरात लवकर मिळेल याबाबतीत बँकेशी चर्चा करावी .

१४. एफ.सी.आर.ए :

मागील वर्षी एफ.सी.आर.ए.साठी रु.७० हजार खर्च झालेला आहे, परंतु आज तारखेपर्यंत म्हणजेच दि.१३.१२.२०२४ पर्यंत एफ.सी.आर.ए.नंबर मिळालेला नाही .

१५. कॅश काउंटिंग सेक्युरिटी / सुरक्षा मधील त्रुटी :

रोख रक्कम मोजण्यासाठी जे कंत्राटी कामगार घेण्यात आलेले आहेत . त्यांना बिनाखिसे असलेला ड्रेस कोड असणे आवश्यक आहे .

१६. बँक शिल्लक एकूण रु. ३,६३,२७,६५३.००

समितीने खूप मोठया प्रमाणात बँक खात्यामध्ये शिल्लक ठेवलेली आहे तरी ती शिल्लक रक्कम एफ डी अथवा मोड अकौंटला वर्ग करण्यात यावी .

१७. योजना कायम ठेव देणगी :- ३४,०३,३०९ .००

१. ऑनलाईन देणगी कायम ठेव :- ४७९००१
२. अन्नछत्र :- ४९३०१
३. गोशाळा कायम ठेव योजना :- ६४९००७
४. महानैवद्य सहभाग योजना :- २२२६०००

वरील कायम ठेव देणगी उत्पन्नाला न घेता ताळेबंदाला घेणे आवश्यक आहे .

१८. अहवाल कालावधी सन २०२३-२४ मधील मंदिर समितीने केलेल्या खर्चातील त्रुटी

दिनांक	तपशील	रक्कम	शेरा
१६.१०.२०२३	राजेश तेलतुंबडे (विद्युत विभाग)	५००००	नवरात्र उत्सव २०२३ विद्युत उपकरणे दुरुस्ती अॅडव्हान्स आज अखेर जमा नाही .
२१.०१.२०२४	राजेश तेलतुंबडे (विद्युत विभाग)	१,००,०००	सदर मंदिराला विद्युत रोशनाई करणे कामी अॅडव्हान्स स्वरूपात रोख रक्कम दिली असता . त्याचा योग्य तो तपशील तपासणीस उपलब्ध नाही . सदर अॅडव्हान्स हा आज अखेर जमा नाही .
०१.१२.२०२३	संदिप धन्यकुमार (नित्योपचार विभाग)	२,२०,५००	१. श्री संत ज्ञानेश्वर महाराज संजीवन समाधी सोहळा साजरा करणे कामी होणा-या प्रवासाकामी संभाव्य खर्च पार पाडण्यासाठी अग्रीम रोख रक्कम अॅडव्हान्स म्हणून दिली गेली असून त्याची योग्य तो तपशील लावण्यात आला नाही . २. सदर जमा ही त्याच्या पगारातून जमा केली गेली आहे पण त्याची जानेवारी २०२५ ला जमा ऐंट्री करण्यात आली नाही .
१६.०१.२०२४	विशाल बाजीराव देवकाते (लाडुप्रसाद विभाग)	५०,०००	अॅडव्हान्समध्ये रोख दिले ते लवकरात लवकर वसूल करून घेण्यात यावे .
२९.०२.२०२४	संजय कोकीळ (नित्योपचार विभाग)	५०,०००	सदर खर्चाची बीले लवकरात लवकर सादर करावीत अन्यथा सदर रक्कम वसूल करण्यात यावीत .
०७.०३.२०२४	गणेश ज्ञानेश्वर (लाडू प्रसाद विभाग)	३०,०००	सदर खर्च लाडू प्रसादासाठी अन्वये औषध प्रशासनाचा परवाना नुतणीकरण करणे व पिकअप वाहनाचा परवाना घेणे कामी सदर देयकाला अॅडव्हान्स दिला त्याचा कोणताही तपशील उपलब्ध नाही . आज अखेर अॅडव्हान्स जमा नाही .

१९. लेखापरीक्षण करत असताना टॅली व संबंधीत विभागातील रजिस्टरमध्ये पुढीलप्रमाणे फरक आढळून आलेला आहे .

विभागाचे नाव	ऑनलाईन रजिस्टरप्रमाणे	टॅलीप्रमाणे	फरक
भक्तनिवास	४,४३,३१,२५६ .००	५,११,४८,७०८ .५६	६८,१७,४५२ .५६
गोशाळा	४७,६१२ .००	३३,१६९ .००	१४,४४३ .००
अन्नछत्र	३,१२,५३८ .००	२,०५,२५५ .००	१,०७,२८३ .००
मोबाईल लॉकर	५६,७१,०७५ .००	५६,७१,४७१ .००	३९६ .००
पाद्यपुजा	१०,९३,१२२	११,१६,००० .००	२२,८७८ .००
तुळशी पुजा	२५,९३,५००	२६,५८,५७० .००	६५,०७० .००
चंदन ओटी पुजा	७,४४,०००	७,२४,५०० .००	१९,५०० .००

सदर फरक हा कोणत्याही प्रकारची अफरातफर नसून आर्थिक पत्रके तयार करत असताना नजर चुकीने चुकीच्या हेडला नोंदी केल्यामुळे झालेला आहे . सदर फरकांची मंदिर समितीने ताळेबंदपत्रक तयार केलेले आहे .

२०. कर्मचारी अॅडव्हान्स

समितीच्या कर्मचा-यांचे मागील वर्षापासून अॅडव्हान्स दिसत आहे, सदर कर्मचारी खालीलप्रमाणे :-

दिनांक	नाव	रक्कम ३१.०३.२०२४ पर्यंत	शेरा
मार्च २०२४	अतुल कालिदास कुलकर्णी	७,०३०.००	सदर व्यक्तींच्या मागील काही वर्षापासून अॅडव्हान्स दिसत आहे सदर रक्कम लवकरात लवकर क्लिअर करून घेण्यात यावेत.
	अतुल बक्षी	३१,१८०.००	
	केतन बोंगे	३,०००.००	
०७.०३.२०२४	गणेश घानेश्वर	३०,०००.००	
	दत्तात्रय देशमुख	४९,६८०.००	सदर व्यक्तींच्या मागील काही वर्षापासून अॅडव्हान्स दिसत आहे सदर रक्कम लवकरात लवकर क्लिअर करून घेण्यात यावेत.
१३.०२.२०२४	दत्तात्रय वसंत इंगळे	५०,०००.००	
२०.०१.२०२४	बलभीम पवले	२,००,०००.००	
१३.०२.२०२४	भिमाशंकर सारवडकर	५०,०००.००	
०७.११.२०२३	राजेश पिटके	२५,०००.००	सदर व्यक्तींच्या मागील काही वर्षापासून अॅडव्हान्स दिसत आहे सदर रक्कम लवकरात लवकर क्लिअर करून घेण्यात यावेत.
१६.१०.२०२३	राजेश प्रभाकर तेलतुंबडे	५०,०००.००	
२०.०१.२०२४		१,००,०००.००	
१३.०३.२०२४	विजय मोहन बोडके	२०,०००.००	
१६.०१.२०२४	विशाल बाजीराव देवकाते	५०,०००.००	सदर व्यक्तींच्या मागील काही वर्षापासून अॅडव्हान्स दिसत आहे सदर रक्कम लवकरात लवकर क्लिअर करून घेण्यात यावेत.
२९.०२.२०२४	संजय कोकीळ	५०,०००.००	
०१.१२.२०२३	संदिप घनश्याम कुलकर्णी	२,२०,५००.००	
२०.०१.२०२४	सिध्दार्थ घनश्याम खिस्ते	५०,०००.००	

वरील यादीतील अतुल बक्षी व राजेश तेलतुंबडे यांची अॅडव्हान्स वगळता इतर सर्व रक्कम लेखापरिक्षण चालू असताना वसुल झालेली आहे. अतुल बक्षी व राजेश तेलतुंबडे यांची वेतनातून वसुली सुरू केलेली आहे.

२१. श्री विठ्ठल तिजोरी रूममधील गोदरेज कंपनीचे छोटे कपाट/ तिजोरी

श्री विठ्ठल तिजोरी रूममध्ये एक गोदरेज कंपनीची छोटी तिजोरी आहे. सदर तिजोरीची ताळेबंदाला नोंद घेण्यात आलेली नाही.

छ. लाडू विभाग

आमच्या मागील लेखापरिक्षण अहवालात लाडू विभागातील ज्या सुचना व बदल नोंदविलेले होते ते सर्व बदल व सुचना यांची पुर्तता चांगल्या पद्धतीने केलेल्या आहेत. तसेच ज्या त्रुटी व शेरे मागील लेखापरिक्षण अहवालत नोंदविलेले होते त्यांची पुर्तता झालेली आहे.

ज. आस्थापना विभाग

१. महत्वाचे शेरे :

- समितीच्या मासिक सभेमध्ये गैरहजर सदस्यांचे रजा मंजूर करण्यात आल्या आहेत. परंतु गैरहजर राहणा-या कोणत्याही सदस्यांचे लेखी किंवा मेल वरती रजेचा अर्ज घेण्यात आलेला नाही.
- मंदिर समितीच्या एकूण १५ उपसमित्या व इतर समित्या असून पुढील उपसमित्यांचे प्रॉसिडिंग बुक तपासणीस उपलब्ध झाले नाही.
- मंदिर समितीच्या पुढील उपसमित्या असून त्यांचे प्रॉसिडिंग बुक लिहिण्यात आले नाही.

अ क	उपसमितीचे नाव
१	यात्रा व दर्शनव्यावस्था नियोजन समिती
२	स्वच्छता व्यवस्थापन समिती
३	जाहिरातीचे हक्क देणेबाबतची समिती
४	मालमत्ता व्यवस्थापन व कोर्ट केसेस समिती
५	मंदिरातील उत्सव समिती
६	लाडूप्रसाद व्यवस्थापन समिती
७	मंदिर संवर्धन समिती (पुरातत्व खाते)
८	गोशाळा व्यवस्थापन समिती

२. प्रोसीडींग बूक महत्त्वाचे मुद्दे :

१. मिटींग दिनांक :- १८.०२.२०२४

विषय क.०७ : मंदिर समितीच्या व्यवस्थापनावरील खर्च दान निधीच्या एकूण उत्पन्नाच्या १०% वरून २०% करणेबाबत

ठराव क.०७ :- मंदिर समितीच्या आस्थापनेवरील कर्मचा-यांना राज्य शासकीय कर्मचा-यांप्रमाणे वेतन व भत्ते देणेबाबत पंढरपूर मंदिर अधिनियम १९७३ मधील कलम ४४ मध्ये व्यवस्थापन निधी व त्याचा विनियोग ही बाब समाविष्ट करण्याचा प्रस्ताव तयार करून मा.धर्मादाय आयुक्त मुंबई यांचेमार्फत शासनास मंजूरीसाठी सादर करण्यास मंदिर समितीच्या दि.०३.१०.२०२३ रोजीच्या सभेतील ठराव ३(क) अन्वये मान्यता देण्यात आलेली होती. त्यानुसार पत्र क.आस्था/८७२ दि.२६.१०.२०२३ अन्वये मा.धर्मादाय आयुक्त यांना प्रस्ताव सादर करण्यात आलेला होता. त्यावर त्यांनी पत्र क.देवस्थान शाखा/विरूमंस पंढरपूर/८५५/२४ दि.०९.०२.२०२४ अन्वये पंढरपूर मंदिर अधिनियम १९७३ मधील कलम ३८(२) अन्वये मंदिर समितीच्या व्यवस्थापनावरील खर्च दान निधीच्या एकूण उत्पन्नाच्या २० टक्के करण्याबाबत मंजूरी दिलेली आहे व सदरचा प्रस्ताव पुढील मंजूरीस्तव शासनाकडे पाठविणे आवश्यक असल्याचे नमुद केले आहे.

शेरा : समितीने व्यवस्थापन खर्च हे १०% वरून २०% करण्याचा ठराव पास करून घेण्याऐवजी त्यांचे उत्पन्न वाढवण्यावर भर देण्यात यावा.

२. मिटींग दिनांक :- ०७.०१.२०२४

विषय क.१८ (७) : श्रींच्या दागण्यांबाबत प्रसार माध्यमात येणा-या उलट सूलट बातम्यांबाबत

ठराव क.१८ (७) : सन २०२१-२०२२ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण बी.एस.जी.ॲन्ड असोसिएट्स यांनी केले असून यांच्या अहवालानुसार श्री विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरात विविध ठिकाणी खांबाला व दरवाज्याला लावण्यात आलेली चांदीची तसेच श्रींच्या मौल्यवान दाग दागण्यांची नोंद शासनाच्या विधी व न्याय विभागाकडून अधिकृत मुल्यांकन अधिका-यांची नियुक्ती करून, त्यांच्याकडून मुल्यांकन करून घेवून त्यांच्या अहवालानुसार ताळेबंदाला व रजिस्टरला नोंद घेण्याची दक्षता घ्यावी अशी मागदर्शक सुचना केलेली आहे.

शेरा : अहवालानुसार ताळेबंदाला व रजिस्टरला नोंद घेण्याची दक्षता घ्यावी अशी मागदर्शक सुचना केलेली आहे.

३. मिटींग दिनांक :- ०३.१०.२०२३

विषय क.०३ (क) : मंदिर समितीच्या व्यवस्थापनावरील खर्च दान निधीच्या एकूण उत्पन्नाच्या १०% वरून २५% करणेबाबत

ठराव क.०३ (क) : मंदिर समितीच्या आस्थापनेवर २७० पदांचा आकृतीबंध मंजूर आहे . या आकृतीबंधातील कर्मचा-यांना सहाय्या वेतन आयोगातील वेतन श्रेणी लागू करण्यात आली आहे . तथापि एकूण वार्षिक उत्पन्नाच्या १० टक्केच्या मर्यादेत रक्कम महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्थ व्यवस्था अधिनियमांतील कलम ५६क्यु क्यु मधील पोट कलम (४) मध्ये नमुद बाबींवरील खर्चावर नियंत्रण ठेवणे आवश्यक असल्याने मंदिर समितीच्या आस्थापनेवरील कर्मचा-यांना शासकीय कर्मचा-यांप्रमाणे सहाय्या वेतन आयोगातील संपूर्ण महागाई भत्ता व घरभाडे देणे अडचणीचे ठरत आहे .

शेरा : समितीने त्यांचे वेतन व भत्ते हे १०% वरून २५% करण्याचा ठराव पास करून घेण्याऐवजी त्यांचे उत्पन्न वाढवण्यावर भर देण्यात यावा .

सन २०२२-२३ मध्ये मिळालेल्या रु. ५२,३५,४५,७८८ उत्पन्नानुसार १०% प्रमाणे ५,२३,५४,५७८ एवढ्या प्रमाणात खर्च होणे गरजेचे होते परंतु समितीने सन २०२३-२४ मध्ये रु. ९,३२,१५,४११ एवढा खर्च केला आहे . जो की १८% एवढा आहे . सदर खर्चास शासनाची मान्यता घेण्यात आलेली आहे .

४ . मिटींग दिनांक :- ०३ . १० . २०२३

विषय क.०३ (ख) : मंदिर समितीकडील १५ व त्यापेक्षा जास्त वर्षे झालेली वाहने निर्लेखित करणेबाबत

ठराव क.०३ (ख) : मंदिर समितीकडे १५ व त्यापेक्षा जास्त वर्षे झालेली वाहने खालीलप्रमाणे आहेत . सदर वाहने निर्लेखित करणेबाबत मंदिर समितीच्या सन २०२१-२०२२ या आर्थिक वर्षाच्या लेखापरिक्षण अहवालात आक्षेप आलेले आहेत .

अ.क.	वाहन क्रमांक	वाहन प्रकार	खरेदी वर्ष
०१	क.एम.एच.१३ ए.एच.१९५८	महिंद्रा पिकअप	सन २००८
०२	क.एम.एच.१३ ए.८६३३	महिंद्रा ट्रॅक्टर	सन १९९५

शेरा : समितीने वरील वाहने निर्लेखन करण्याबाबत ठराव केला असला तरीही सदर ठरावानुसार त्याची अंमलबजावणी करण्यात आलेली नाही, सदर वाहन अद्यापही ताळेबंदास तशीच दिसत आहेत .

५ . मिटींग दिनांक :- ०१ . ०५ . २०२३

विषय क.१४ : मा .सहअध्यक्ष व सदस्य महोदयांनी दिलेल्या विविध सुचनांवर व ऐनवेळी उपस्थित झालेल्या मुद्द्यांवर कार्यवाही करणेबाबत

ठराव क.१४ : श्री .विठ्ठल रूक्मिणी मंदिर व परिसरामध्ये कोणत्याही स्वरूपाचे दिशादर्शक व माहितीचे फलक नसल्याने भाविकांना मंदिरापर्यंत येण्यासाठी गैरसोय होत आहे, याबाबत भाविक नाराजी व्यक्त करित असल्याची माहिती मा .सदस्य श्री .ह.भ.प.ज्ञानेश्वर देशमुख (जळगांवकर) यांनी सभेत सांगितली . त्यावर सविस्तर चर्चा होऊन मंदिर परिसर, दर्श नरांग व इतर अनुषंगीक ठिकाणी दिशादर्शक व माहितीचे फलक लावण्यास व त्यासाठी येणा-या संभाव्य खर्चास सर्वानुमते मंजुरी देण्यात आली .

शेरा : वरील विषयास मंजुरी देण्यात आलेली असली तरी अजून ही दिशादर्शक व माहितीचे फलक लावलेले नाही .

६ . मिटींग दिनांक :- ०६ . ०८ . २०२३

विषय क.६ (ग) : मंदिर समितीच्या सन २०२१ -२०२२ या आर्थिक वर्षाच्या लेखापरिक्षण अहवालास मंजुरी देणेबाबत

ठराव क.६ (ग) : सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण शासन नियुक्त लेखापरिक्षक बी.एस.जी.ॲन्ड असोसिएट्स, पुणे यांनी करून त्याचा अहवाल या कार्यालयास सादर केला होता . त्यावर मा .धर्मादाय आयुक्त, मुंबई यांनी दि.०१.०६.२०२३ रोजीच्या पत्रान्वये निदेश दिलेले आहेत . त्याचा अनुपालन अहवाल आस्थापना व लेखा या उपसमितीच्या दि.०७.०७.२०२३ रोजीच्या बैठकीत सादर करण्यात आला होता . त्यामध्ये सदर लेखापरिक्षण अहवालास व त्यामधील आक्षेपाच्या अनुपालन अहवालास मंजुरी देऊन मंदिर समितीच्या सभेत सादर मंजुरीसाठी सादर करण्यास शिफारस केली आहे . त्यानुसार सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षाचा लेखापरिक्षण अहवाल आणि त्यावर मा .धर्मादाय आयुक्त, मुंबई यांनी दिलेल्या निदेशाच्या अनुपालन अहवालाचे सभेत वाचन करण्यात आले व त्यास मंजुरी देऊन सदरबाबत अधिनियमातील कलम ४९ (२) अन्वये पुढील कार्यवाहीसाठी शासनास सादर करण्याचे सर्वानुमते ठरले .

शेरा : वरील विषयानुसार सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षाचा अहवाल सर्वानुमते मंजूर करण्यात आलेला आहे .

७. मिटींग दिनांक : २०.०४.२०२३

➤ २०.०४.२०२३ सभा विषय क.०६

पंढरपूर शहरात सर्वे नं ५९ : इथे राज्यातील आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमातर्गत ठेव आवश्यकता योजनेतून यात्रेकरूसाठी यात्री निवासाचे बांधकाम करण्यात आले आहे .

➤ सदर बांधकामाचा ताबा सार्वजनिक बांधकाम विभाग पंढरपूर यांच्याकडे आहे सदर बांधकामाचे तळमजला व तळघराचे काम पूर्ण नाही सदर बांधकामास आवश्यक असणारा निधी मंदिर निधीतून देण्यात यावा असा अध्यक्षचा निर्णय १२.०५.२०२२ या सभेत ठरला . कार्यवाही चालु आहे असे मा व्यवस्थापक यांनी संगितलेले आहे .

८. समितीच्या मिटींगमध्ये ठराव झालेला आहे परंतु खालील बाबतीत अंमलबजावणी झालेली नाही .

➤ एफ.सी.आर.ए.सर्टिफिकेट अजून मिळालेले नाही .

➤ मंदिर दिशादर्शन फलक सदरभातील दिनांक ०६.०८.२०२३ रोजी ठराव झालेला असून त्यावर कार्यवाही झालेली नाही .

➤ दर्शनासाठी लागणारा वेळ फलकाबाबत झालेला ठरावावर अदयापही कार्यवाही झालेली नाही .

➤ रूम शिल्लक फलक (एल.ई.डी.) लावणे याबाबत कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली नाही .

➤ संतपीठ तयार करण्याबाबत ठराव झाला असून सदर ठरावावर अदयापही कार्यवाही करण्यात आलेली नाही .

९. पंढरपूर मंदिर अधिनियम :

१. पंढरपूर मंदिर अधिनियम १९७३ ३२ (२) (ड)नुसार

दाननिधीचे व नोंदणीकृत विश्वस्थ व्यवस्थांचे निधी असल्यास ते शक्यतोवर देणगीदारांची इच्छा माहीत असेल तर त्याप्रमाणे खर्च करण्यात येत आहे हे सुनिश्चित करणे .

शेरा : अन्नछत्र देणगी, महावस्त्र देणगी, महानैवेद्य देणगी, सदर देणग्या ह्या विशिष्ट कारणासाठी भक्तांनी समितीकडे जमा केलेल्या आहेत त्याचा विनियोग सदर त्याच कारणांसाठी होणे आवश्यक आहे .

२. व्यवस्थापन निधी व त्याचा विनियोग ४४ (३)

➤ व्यवस्थापन निधी नावाचा एक स्वतंत्र निधी घटित करण्यात येईल व तो समितीकडे विहित असेल व समितीच्या नियंत्रणाखाली असेल .

➤ व्यवस्थापन निधीत शिल्लक रक्कम उपलब्ध असल्यास ती विचारात घेऊन विश्वस्थ व्यवस्थेच्या लगतपूर्व वर्षातील अंदाजे स्थूल वार्षिक उत्पन्नाच्या पंचवीस टक्केपेक्षा अधिक नसेल इतकी समितीकडून निश्चित करण्यात येईल .

➤ समितीचा अध्यक्ष, सहअध्यक्ष व इतर सदस्य आणि कलम ३२ अन्वये घटित करण्यात आलेल्या सल्लागार परिषदेच्या व उपसमितीच्या सदस्यांना मानधन, फी व भत्ते देणे यासाठी व्यवस्थापन निधीचा वापर करता येतो .

➤ समितीचे इतर अधिकारी व कर्मचारी यांचे वेतन व भत्ते देणे इत्यादी .

३. १९७३ कायदा उल्लंघन बायलॉज

पंढरपूर मंदिर अधिनियम १९७३ प्रकरण - ६

➤ कलम ४३ प्रमाणे पंढरपूर मंदिर निधी स्थापन करण्यात येईल . परंतु त्याचप्रमाणे समितीने आत्तापर्यंत निधी तयार केलेला नाही . मंदिर निधीमध्ये कोणत्या गोष्टी येऊ शकतात ते फक्त कलम ४३ मध्ये सब कलम 'क' ते 'ट' पहावे .

झ. गोशाळा :

गोशाळा विभागाचे लेखापरिक्षण करत असताना असे निदर्शनास आले की अहवाल कालावधीमध्ये गोशाळा विभागाचा एकूण खर्च रु.५४,५४,६०६.०० इतका झालेला आहे . तर अहवाल कालावधीमधील एकूण उत्पन्न रु.७,१९,०१४.०० इतके झालेला आहे . अहवाल कालावधीमध्ये गोशाळा विभागाचे एकूण तोटा रु.४७,३५,५९२.०० इतका आहे .

खर्च	रक्कम	उत्पन्न	रक्कम
औषधे	३७,९९३ .००	गोशाळा देणगी	२,२२,१६९ .००
कडवा खरेदी	६४,०५३ .००	विमा जमा	१८,००० .००
इतर खर्च	१,२६,९३९ .००	गोमुत्र विक्री	१४,२२० .००
पशुखादय	२३,१५,१९७ .००	दुध जमा	२,७१,१२५ .००
हिरवा चारा	२९,१०,४२९ .००	शेणखत विक्री	१,९३,५०० .००
		तोटा	४७,३५,५९२ .००
एकूण	५४,५४,६०६ .००	एकूण	५४,५४,६०६ .००

त्र. सुरक्षा विभाग

नवरात्रीमध्ये आणि ज्या दिवशी सोने मौल्यवान दागिने देवाला घातले जातात त्यावेळी रायफल घेऊन उभे राहणे आवश्यक आहे. समितीकडे १९८५ पासून २ रायफल असून त्या वापरात नाहीत. सदर रायफल्सचे इन्स्पेक्शन करणे गरजेचे आहे. रायफल वापरणार नसेल तर ते पोलीस खात्याकडे जमा कराव्यात.

मंदिर समितीच्या सुरक्षा विभागाकडे रायफल व कव्हर व इतर वस्तु आहेत त्यांचा तपशिल पुढीलप्रमाणे :-

अ नं	परिमाण	योजना	एकूण
१	रायफल	श्री विठ्ठल रक्मिणी मंदिर सुरक्षेसाठी वापरण्यात येत आहेत .	०२
२	कव्हर	रायफलला कव्हर बसवण्यासाठी	०२
३	राउंड बेल्ट	रायफल सांभाळण्यासाठी	०२
४	जिवंत काडतुस	गरजेनुसार फायर करणे कामी	५०
५	मृत वपरलेली काडतुस	फायर केलेली खाली खोके	२५
६	रायफल सिलिंग	रायफल वाहतूक करणे कामी	०३
७	लोखंडी कपाट	नगारखाणा व सुरक्षा विभागात फाईल स्टेशनरी सामान ठेवणेकरिता	०१

मंदिर समितीकडे वरीलप्रमाणे वस्तु आहेत परंतु त्यांचा वापर केला जात नाही सदर रायफलचा वापर होणार नसेल त्या पोलीस स्टेशनला जमा करव्यात. दि. २२.०३.२०२५ रोजी पंढरपुर शहर पोलीस स्टेशनला जमा केलेल्या आहेत.

ट. : देणगी :

देणगी स्वीकारताना त्या देणगी दाराची संपुर्ण माहिती घेणे आवश्यक आहे. जसे की नाव, पत्ता, तालुका, जिल्हा, राज्य, पिनकोड, ओळखपत्र, आधारकार्ड, पॅनकार्ड, ऑनलाईन देणगी स्वीकारताना या सर्व गोष्टीची नोंद घेणे आवश्यक आहे.

ऑनलाईन देणगी

१. सेंटल बँक खाते नं. १७६७	५,९७,०३४ .००
२. कॅनरा बँक खाते नं. ००११	४२,३४८ .००
३. स्टेट बँक ऑफ इंडिया नं. ०३२२	५,०३,२०१ .०१
४. स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद नं. ७४२९	४०,५३,५८२ .८०

यावरील विविध बँकाच्या खात्यामध्ये ऑनलाईन देणगी एकूण रक्कम रु. ५१,९६,१६७.७१/- जमा झालेली दिसत आहे. परंतु त्या देणगीच्या देणगीदारांची संपुर्ण माहिती नसल्यामुळे आणि सदर रक्कम ही बँक खात्यावर जमा झालेली असल्यामुळे देणगी विभागाला त्याची माहिती नाही. लेखा विभागास याबद्दल विचारले असता ही रक्कम देणगीचीच आहे हे कसे ठरवले याचे योग्य स्पष्टीकरण देता आलेला नाही. ही जमा झालेली रक्कम इतर विभागाची पण असु शकते. त्याचा योग्य तो ताळमेळ घालून योग्य खात्यावर ती रक्कम दिसणे आवश्यक आहे. त्यासाठी वेळोवेळी बँक खात्यामार्फत अशाप्रकारे जे व्यवहार होत आहेत त्यावर समितीचे नियंत्रण असणे आवश्यक आहे. क्यु आर कोड स्कॅन करून अथवा ऑनलाईन जे व्यवहार होत आहेत

त्यावर समितीचे नियंत्रण नाही त्यासाठी योग्य ती उपाययोजना करणे आवश्यक आहे . बँक खात्यामध्ये Financial Instrument मार्फत अशा प्रकारचे काही रक्कम जमा झालेली असेल तर बँकेस पत्र देऊन खात्री करून घेण्यात यावी .

नोट : ऑनलाईन देणगी वर नियंत्रण ठेवण्यासाठी मंदिर समितीने उपाययोजना चालू केलेल्या आहेत . क्यु . आर कोड स्कॅन करून जी देणगी जमा होते त्यावर देणगीदारांचे नाव व इतर तपशील भरल्याशिवाय देणगी रक्कम मंदिर समितीच्या खात्यात जमा होणार नाही असे मंदिर समितीकडून सांगण्यात आले आहे .

ठ . परिवार देवता विभाग :

- आम्ही ७.४५ पी एम ला दिडीर वनातील रूक्मणी माता मंदिरास व्हिझीटला गेल्यानंतर मंदिर बंद होते . नियमानुसार मंदिर बंद करण्याची वेळ ही १० पी एम आहे . समितीने ठरविलेल्या वेळेनुसार मंदिर उघडे ठेवण्यात यावे व पुजारी उपस्थित असावा .
- सी सी टि व्ही कॅमेरा देवदेवतांच्या ठिकाणी कोठेही बसविले गेलेले नाही , देवाच्या पायावरील दान / देणगी येथील कर्मचारी दान पेटीत टाकतात . सी सी टि व्ही कॅमेरे द्वारे नियंत्रण ठेवण्यात यावे .

ड . फोटो विभाग

सेल्स डिपार्ट मेंट फोटो विक्री केंद्र : नवीन व जुना स्टॉक ताळेबंदास दाखविलेला नाही .

ढ . व्यवस्थापन विभाग

सर्व कामासंबंधी पॉलीसी डोक्युमेंट तयार करणे .

- १ . Standard Operating Policy नाही .
- २ . कॅश काउंटिंग पॉलीसी नाही .
- ३ . दर्शनासाठी सोडण्यासाठी पॉलीसी नाही .
- ४ . गावातील लोक सोडणे याबाबत पॉलीसी नाही .
- ५ . प्रत्येक कामासाठी Standard Operating Policy नाही .

ण . सुचना व मत :

सुधारणा आवश्यक

- १ . अत्याधुनिक दर्शन रांग नाही व जी जुनी आहे ती वापरत नाही .
 - २ . अत्याधुनिक अन्नछत्र नाही , लहान अन्नछत्र आहे .
 - ३ . व्ही . आय . पी . दर्शनासाठी फिस चार्ज करणे आवश्यक आहे .
 - ४ . श्री रूक्मिणी अभिषेक व पोशाख ओवरीत तसेच देव देवता मंदिरामध्ये कॅमेरे बसवण्यात यावेत .
 - ५ . समितीने आपल्या ट्रस्ट ॲक्टमध्ये बदल करून वेगवेगळ्या मार्गाने समितीचे उत्पन्न कसे वाढवता येईल ते पाहणे आवश्यक आहे . उदाहरणार्थ
 - अ . तसेच व्ही आय पी दर्शन पास प्रत्येक व्यक्तीमागे रु . २०० प्रमाणे दररोज ५०० लोकांनी जरी दर्शन घेतले तरी ५०० व्यक्ती × रु . २०० × ३४० दिवस = रु . ३,४०,००,००० एवढे उत्पन्न वाढते .
 - ब . विठ्ठलाचा गाभा-याबाहेर किंवा बाजूला अभिषेक करणे
- वरीलप्रमाणे समितीचे/ट्रस्टचे उत्पन्न वाढले तर ट्रस्टच्या कामगार व सेवकांला पगारवाढ करता येईल . तसेच दर्शनास येणा-या भाविकांस सुधारित व वाढीव सेवा देता येईल . भाविकांना कमी दरामध्ये चहा, नाष्टा, जेवन व इतर सुविधा देता येतील .

➤ खालील मंदिरामध्ये दर्शनास भाविकांकडून पैसे घेतले जातात .

- १ . श्री सप्तश्रृंगी देवस्थान, नाशिक .
- २ . श्री साईबाबा देवस्थान, शिर्डी .
- ३ . श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान, तुळजापुर .
- ४ . श्री तिरुपती बालाजी ट्रस्ट .
- ५ . श्रीमंत दगडूशेठ हलवाई गणपती मंदिर ट्रस्ट, पुणे

➤ भक्तनिवास मध्ये सुधारण्यास वाव असलेल्या बाबी :

- रूममध्ये प्रवेश केल्यानंतर हॉटेल व लॉजींग प्रमाणे चावीने रूम मधील लाईट चालू व बंद झाल्या पाहिजेत अशी व्यवस्था
- करणे आवश्यक आहे .
- भक्त निवासमधील रूम चेकआऊट केल्यानंतर ब-यांच रूम मधील लाईट चालू राहतात .
- रूमच्या बाहेर जे एम .सी .बी बसवले आहेत त्यामुळे रूमच्या आत बाहेर प्रवेश करत असताना एम .सी .बी चालू बंद करणे शक्य नाही . कारण ते खूप उंचावर आहेत .
- पार्किंग साठी भुम बॅरिगेट बसविण्यात यावेत .

समारोप :

समितीच्या लेखापरीक्षणावेळी समितीचे उपाध्यक्ष श्री गहिणाथ औसेकर महाराज व इतर समिती सदस्य, मंदिर समितीचे कार्यकारी अधिकारी श्री राजेंद्र शेळके साहेब, व्यवस्थापक श्री मनोज श्रोती साहेब, अकाउंट ऑफिसर श्री मुकेश अनेचा साहेब तसेच लेखापाल/हिशोबनीस श्री विनोद पाटीलसाहेब व सौ कोकील मॅडम यांनी चांगल्याप्रकारचे सहकार्य केले त्याबद्दल त्यांचे आम्ही खूप खूप आभार व्यक्त करत आहोत .

ठिकाण : पुणे

दिनांक : १५ . ०५ . २०२५

लेखापरीक्षक

बी एस जी अँड असोसिएट्स

सन्दी लेखापरीक्षक
सी ए सजय सुर्यवंशी
भागीदार

SHRI VITTHAL RUKMINI MANDIRE SAMITEE, PANDHARPUR

A/p Pandharpur, Tal : Pandharpur
Dist. Solapur-413304.

Schedule IX Vide Rule 17(I)

Registration No. PTA/1285/125/35

Name of the Public Trust : Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee, Pandharpur

Income & Expenditure Account For the year Ended on 31.03.2024

Expenditure	FY 2022-23	FY 2023-24	Income	FY 2022-23	FY 2023-24
To Expenses in respect of Properties			By Rent (Ann-E)	3555399.00	7063013.00
Building Rent					
Rates & Taxes(Municipal Tax) (Ann-A)	19322309.00	21941255.00	By Interest (Ann-F)	54752243.00	99800924.00
Repairs & Maintenance (Ann-B)	26089960.00	42449501.00	By Dividend		
Salaries					
Building Insurance			By Donation (Ann-G)	222852697.44	243352272.71
Depreciation(by way of Provision or adjustment)			By Grants		
Electricity Light bill					
To Establishment Expenses (Ann-C)	18489010.00	23697280.00	By Income From Other (Ann-H)	245279499.49	329730388.22
To Remuneration to Trustees			Sources (See Details Behind)		
To Vakil Fee					
To Audit fees					
To Contribution C.C.					
To Amount Written Off					
a) Bad debts					
b) Loan Scholarships					
c) Irrecoverable Rents					
d) other items					
To Sundry Expenses					
To Depreciation		57756023.69			
To Amount Transferred to Specific Fund					
To Expenditure on objects of the Trust					
a) Religious (Ann-D)	135015691.07	231464326.40			
b) Educational					
c) Medical Relief					
d) Relief of Poverty					
To Other charitable objects					
To Surplus carried over to Balance Sheet	327522868.86	302638211.84	By Deficit carried over to Balance Sheet	0.00	0.00
Total Rs.	526439838.93	679946597.93	Total Rs.	526439838.93	679946597.93

For Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee, Pandharpur

Executive Officer

Date :

Executive Officer,

Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee,
Pandharpur (M.S.)

As Per our Audit Report of Even Date

For BSG & ASSOCIATES
CHARTERED ACCOUNTANTS

CA. SANJAY SURYAWANSHI
(Partner)
M.No.126196/FRN-105266

15 MAY 2025

UDIN: 25126196BMIBDF5806

SHRI VITTHAL RUKMINI MANDIRE SAMITEE, PANDHARPUR

A/p Pandharpur, Tal : Pandharpur
Dist. Solapur-413304.

Schedule VIII
Vide Rule 17 (I)

Registration No. PTA/1285/125/35

Name of the Public Trust : Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee, Pandharpur

Balance Sheet as on : 31.03.2024

Funds & Liabilities		FY 2022-23	FY 2023-24	Assets		FY 2022-23	FY 2023-24
Trust Fund or Corpus	(Ann-A)	578621870.60	578621870.60	Immovable Properties	(Ann-G)	1468312242.02	1423343855.56
Other Earmarked Funds	(Ann-B)	96517658.40	96517658.40	Movable Properties	(Ann-H)	40943229.07	46417706.84
<u>Loans</u>				Investment	(Ann-I)	1242036320.00	1566845708.00
From Trustee				<u>Loans & Advances</u>			
<u>Other Liabilities & Advances</u>				Deposits	(Ann-J)	2372289.80	3722714.80
Employees PF Contribution	(Ann-C)	0.00	0.00	Loans & Advances	(Ann-K)	1223295.00	3422959.00
For Anamat Received	(Ann-D)	7011125.00	7828525.00	<u>Current Assets</u>			
For Security Deposit	(Ann-E)	13216813.00	11823543.00	Other Current Assets	(Ann-L-1)	133038331.38	164547971.38
For Duties & Taxes	(Ann-F)	810870.00	599766.00	Other Receivable	(Ann-L-2)	123630.00	123630.00
Bayana Amount Payable (D.Y.)		0.00	0.00	Stock in Hand	(Ann-M)	5849906.00	8230251.10
<u>Income & Expenditure A/c</u>				Cash in Hand	(Ann-N)	1241267.00	891389.00
As per Last B/s (Surplus)	1928321395.72		2255844264.58	Bank Accounts	(Ann-O)	56882091.31	36327653.74
Add: Surplus as I&E A/c	327522868.86	2255844264.58	302638211.84				
Total		2952022601.58	3253873839.42	Total		2952022601.58	3253873839.42

For Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee, Pandharpur

Executive Officer

Date : Place : Pandharpur

[Signature]
Executive Officer,.

Shri Vitthal Rukmini Temples Committee,
Pandharpur, Dist. Solapur (M.S.)

As Per our Audit Report of Even Date

For BSG & ASSOCIATES
CHARTERED ACCOUNTANTS

[Signature]
CA. SANJAY SURYAWANSHI
(Partner)

M.No.126196/FRN-105266

15 MAY 2025

UDIN : 25126196B MIBDF5806

ANNEXURE - A
RATES & TAXES

Sr. No.	Particular	FY 2022-23	FY 2023-24
	<u>Property Tax/ Agricultural Tax</u>		
1	Municipal Tax (Mandir & Other Temple Property Tax)	729926.00	386315.00
2	Municipal Tax (New Bhakt Niwas Gala Tax)	11394453.00	892093.00
3	C.S. No. 59 Agricultural Cess	75104.00	45154.00
4	VAT Paid	4522300.00	0.00
5	GST Tax	1268460.00	17112013.00
6	Bhakt Niwas MTDC (Municipal Tax)	1332066.00	3505680.00
	Total	19322309.00	21941255.00

ANNEXURE - B
REPAIRS & MAINTENANCE

Sr. No.	Particular	FY 2022-23	FY 2023-24
	<u>Repairs & Maintenance of Mandir & Bhakt Niwas</u>		
1	Repairs & Maintenance Expenses	357601.00	743396.00
2	Darshan Mandap Expenses	6227915.00	11445827.00
3	Darshan Mandap Structural Audit Expenses	118000.00	0.00
4	Vedant Bhakt Niwas Maintenance Expenses	134526.00	37626.00
5	Videocon Bhakt Niwas Expenses	1200.00	92110.00
6	Shri. Vitthal Rukmini Bhakt Niwas Expenses	19250718.00	30130542.00
	Total	26089960.00	42449501.00

ANNEXURE - C
ESTABLISHMENT EXPENSES

Sr. No.	Particular	FY 2022-23	FY 2023-24
1	Electricity Bill	16981763.00	21688398.00
1	Liabrary Expenses	19413.00	22953.00
2	Advertisement Expenses	71110.00	152150.00
3	Petrol Allowance	27000.00	66000.00
4	Postage Expenses	0.00	28972.00
5	Railway Lease Charges Paid	441315.00	441315.00
6	Electrical Department Expenses	948409.00	1297492.00
	Total	18489010.00	23697280.00

ANNEXURE - D
RELIGIOUS EXPENSES

Sr. No.	Particular	FY 2022-23	FY 2023-24
1	<u>Staff Salary & Allowance</u>		

	Mandir Staff Salary	42116840.00	67470142.00
	Mandir Staff Gratuity	1679572.00	609796.00
	Mandir Staff (Excess Work)	3317277.00	8235478.00
	Mandir Staff (Sangruh Grant)	3317277.00	5490252.00
	Mandir Staff Training expenses	21000.00	0.00
	Salary (gift)	572500.00	552500.00
	Employees Provided Fund Expenses	3486838.00	5026489.00
	Other Allowance	0.00	17938.00
	Financial Help to Retired & Died Employee	0.00	2029000.00
	Employees Mediclaim Expenses	4799808.00	5163565.00
2	<u>Prasad & Other Material Expenses</u>		
	Ladu Prasad Expenses	25204433.00	41844873.00
3	<u>Annachattra Expenses</u>	6905223.00	18856336.50
4	<u>Puja Expenses</u>		
	Nityopachae Expenses	5408049.00	12183247.00
5	<u>Yatra Utstav & Other Cultural Expenses</u>		
	Aashadhi Wari	2994645.00	7282138.00
	Kartik Wari	2140201.00	5421035.00
	Magh Wari	139290.00	4172409.00
	Harit Wari	37033.00	141570.00
	Other Yatra Expenses	1485803.00	4277838.00
6	<u>Goshala Expenses</u>	4536959.00	5454606.00
7	<u>Machinery Repair & Other Expenses</u>		
	CC Tv & Computer Repair Expenses	1925844.00	1577424.00
8	<u>Administrative Expenses</u>		
	Uniform Purchase	0.00	199359.00
	Travelling Expenses	228721.00	189330.00
	Printing & Stationery Expenses	1283655.00	1380075.40
	Devotees Insurance Expenses	1062000.00	1062000.00
	Gold, Silver & Cash Insurance Expenses	331384.00	331384.00
	Vehicle Insurance Expenses (Scorpio)	34010.00	15550.00
	Telephone & Mobile Bill	127634.00	168129.00
	Ambulance Insurance Expenses	29176.00	26555.00
	Account Department Expenses	188694.00	295417.00
	Vakil Fee	120000.00	223000.00
	Administrative & VIP Expenses	495126.00	148173.00

9	<u>Other Expenses</u>		
	Photo Lamination Expenses	701837.00	1077679.00
	Mahavastra Sadi Expenses	1873543.00	0.00
	Mandir Land Expenses	115816.00	145405.00
	Mandir Parisar & Other Construction Expenses	754688.00	2496306.00

	Vehicle Expenses	597242.00	1165284.00
	Dsc expenses	6500.00	19000.00
	Measurment Expenses	4000.00	0.00
	F C R A Expenses	70000.00	0.00
	Dhwaj Stambh Expenses	30000.00	0.00
	Bank Commission	46560.07	110986.50
	Devotees Medical & Ambulance exp	0.00	58200.00
	Fixed Asset Expences	20120.00	0.00
	Calender printing Expenses	181000.00	0.00
	Donation Dept. Expenses	1880.00	22218.00
	Bereketing Expenses	746310.00	2778222.00
	Mobile Locker Expenses	38838.00	0.00
	portable Cabine Expenses	280000.00	0.00
	Other & Mandir Karyalay Expenses	181074.00	239559.00
10	Remuneration Paid (Extra Worker)	15377291.00	23505858.00
	Total	135015691.1	231464326.4

ANNEXURE - E
RENT

Sr. No.	Particular	FY 2022-23	FY 2023-24
	<u>Rent Realised</u>		
1	Shop Rent	1161399.00	2390401.00
2	Shri. Vitthal Rukmini Bhakt Niwas Taxes Collection	0.00	2516062.00
3	Ladu Kendra Rent	0.00	12980.00
4	Shri. Vitthal Rukmini Canteen Rent	2394000.00	2143570.00
	Total	3555399.00	7063013.00

ANNEXURE - F
INTEREST REALISED

Sr. No.	Particular	FY 2022-23	FY 2023-24
1	Interest Received on Investment (F.D.)	53587474.00	97973548.00
2	Interest on Saving Deposit	1090320.00	1278878.00
3	other Interest	74449.00	548498.00
	Total	54752243.00	99800924.00

ANNEXURE - G
DONATION

Sr. No.	Particular	FY 2022-23	FY 2023-24
	<u>Donation in Kind</u>		
1	Ambulance	0.00	1593085.00
2	In Silver	3366472.00	6514620.00
3	In Gold	35443508.00	28185127.00
4	Mahavastra	56281.00	691690.00
5	Library Boks	42461.00	0.00
6	Online Donation Received	9689811.44	4936167.71
7	Annachatra Donation	2091043.00	2698250.00
8	Yojana Thev Donation	0.00	3403309.00
9	Donation in Cash (Receipt Book)	92059685.00	101581168.00
10	Donation by Money Order	273732.00	219351.00
11	Hundi Box Donation	70248594.00	81230244.00
12	Hundi Box Donation (Coin Donation)	2820435.00	3673540.00
	<u>Other Donation</u>		
1	Goshala Donation	257959.00	719014.00
2	Annadan Donation (Birthday)	375000.00	50000.00
3	Vedant Bhaktniwas Donation	4992525.00	5108727.00
4	Vidiocn Bhaktniwas Donation	1363886.00	2747980.00
	Total	223081392.4	243352272.7

ANNEXURE - H
INCOME FROM OTHER SOURCES

Sr. No.	Particular	FY 2022-23	FY 2023-24
1	Shop Municipal Tax	1611281.00	941251.00
2	Gawatil Pariwar Devata Income	895010.00	1368327.00
3	Mandir Other Income	153814.00	127812.00
4	Other Income	984723.00	609877.00
5	Other Receipts	452125.00	849718.00
6	Land Section	1474120.00	1193550.00
7	Telecast Income- Reliance Digital	0.00	5296119.66
8	Nityopchar Puja Collection	132271.00	167127.00
9	Pariwar Devata Chillar	3303485.00	4163700.00
10	Palakhi Income	148309.00	58435.00
11	Photo Collection	2493925.00	1683975.00
12	Mandir Pariwar Devata Collection	30551868.00	37748839.00
13	Mobile Locker Rent	6792572.00	5671075.00
14	Water ATM Collection	2400.00	1600.00
15	Government Subsidy (Peta)	428781.00	0.00
16	Shri. Rukmini (Charan) Income	16943471.00	18657901.00
17	Shri. Vitthal (Charan) Income	48369164.00	50009801.00
18	Scrap Sale Income	0.00	37245.00
19	Form Fee Collection	138920.00	562960.00
20	Foreign Currencies	53335.00	0.00
21	Shri. Vitthal Rukmini Bhaktniwas Hall Rent	7500.00	0.00
22	Shri. Vitthal Rukmini Bhaktniwas	64421834.91	91584402.56
23	Chandan Uti Puja	5075451.00	1333500.00
24	Tulasi puja	428400.00	16205670.00
25	Nitya Puja	7068000.00	14909612.00
26	salary Account	33065.00	94796.00
27	Sadi Sale	1873543.00	3094683.00
28	Ladu Sale	43671600.00	64872540.00
29	shri Vitthal vidhi Upachar	7411605.78	8455122.00
30	Diary & Calendar sale	130830.80	30750.00
	Total	245051404.49	329730388.22

ANNEXURE - A
TRUST FUND OR CORPUS FUND

Sr. No.	Particular	FY 2022-23	FY 2023-24
1	<u>Balance as per Last Balance Sheet</u>	578621870.60	578621870.60
	Add: During Year	0.00	0.00
	Total	578621870.60	578621870.60

ANNEXURE - B
OTHER EARMARKED FUND

Sr. No.	Particular	FY 2022-23	FY 2023-24
1	<u>Balance as per Last Balance Sheet</u>	94749591.70	96517658.40
	Add: Other Earmarked Fund During Year	0.00	0.00
2	Online Specific Donation (Kayam Denagi)	170001.00	0.00
	Goshala Donation Received	468000.00	0.00
	Annachatra Donation	1101.00	0.00
	Participation Donation for Mahaprasad	1545000.00	0.00
	Less: Other Earmarked Fund During Year	416035.30	0.00
	Total	96517658.40	96517658.40

ANNEXURE - C
EMPLOYEES PROVIDED FUND CONTRIBUTION

Sr. No.	Particular	FY 2022-23	FY 2023-24
1	<u>Balance as per Last Balance Sheet</u>	0.00	0.00
	Total	0.00	0.00

ANNEXURE - D
ANAMAT (DEPOSIT) RECEIVED

Sr. No.	Particular	FY 2022-23	FY 2023-24
1	<u>Balance as per Last Balance Sheet</u>	7526435.00	7011125.00
	Add: During Year	2627315.00	4261200.00
		10153750.00	11272325.00
	Less: During Year	3142625.00	3443800.00
	Total	7011125.00	7828525.00

ANNEXURE - E
SECURITY DEPOSIT

Sr. No.	Particular	Bal. as on 01.04.2022	Add	Less	Bal. as on 31.03.2023	Bal. as on 01.04.2023	Add	Less	Bal. as on 31.03.2024
1	Ashok Shivaji Nagtilak	260000.00	0.00	260000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2	Aadarsh Infra Tereo	82801.00	0.00	0.00	82801.00	82801.00	0.00	0.00	82801.00
3	Ulka Cretation	152164.00	0.00	39351.00	112813.00	112813.00	0.00	0.00	112813.00
4	M/s. Cotact Comfort Pvt Ltd	61869.00	0.00	0.00	61869.00	61869.00	0.00	0.00	61869.00
5	M/s. Globle Enverius Panvel	216960.00	0.00	0.00	216960.00	216960.00	0.00	0.00	216960.00
6	Darshan Mandam Lift	-28370.00	28370.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
7	O T I S	28370.00	0.00	28370.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
8	Cotact Comfort Pvt Ltd	657754.00	0.00	0.00	657754.00	657754.00	0.00	0.00	657754.00
9	Ganesh Balasaheb Ghadage	260000.00	0.00	0.00	260000.00	260000.00	0.00	0.00	260000.00
10	Neha Elicon Service Pvt Ltd	93833.00	0.00	0.00	93833.00	93833.00	0.00	0.00	93833.00
11	Purnchand Saravade	260000.00	0.00	0.00	260000.00	260000.00	0.00	0.00	260000.00
12	Pramod Chandrakisan Kachare	310000.00	0.00	0.00	310000.00	310000.00	0.00	310000.00	0.00
13	Pravin Parmeshwar More	250000.00	0.00	0.00	250000.00	250000.00	0.00	0.00	250000.00
14	Baby Balasaheb Lade	260000.00	0.00	0.00	260000.00	260000.00	54130.00	314130.00	0.00
15	Bhagirath Bharat Bhalake	300000.00	0.00	0.00	300000.00	300000.00	0.00	0.00	300000.00
16	Bharat Rajaram Shelke	200000.00	0.00	0.00	200000.00	200000.00	0.00	0.00	200000.00
17	Mauli Enterprises	14345.00	0.00	0.00	14345.00	14345.00	0.00	0.00	14345.00
18	Maruti Digambar Bhosale	200000.00	0.00	0.00	200000.00	200000.00	0.00	0.00	200000.00
19	Vyankatesh Tern k Project	420493.00	0.00	0.00	420493.00	420493.00	0.00	0.00	420493.00
20	M/s. H D Firecon Techno (Audition)	95399.00	0.00	54555.00	40844.00	40844.00	0.00	0.00	40844.00
21	M/s. H D Firecon Techno	56841.00	0.00	54555.00	2286.00	2286.00	0.00	0.00	2286.00
22	Yuvraj Gomevathikar	260000.00	0.00	0.00	260000.00	260000.00	0.00	0.00	260000.00
23	Yogesh Hingane	149268.00	0.00	96232.00	53036.00	53036.00	0.00	0.00	53036.00
24	Rajendra Mukundrao Patil	200000.00	60000.00	260000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
25	Ramdas Shitaram Bhosekar	260000.00	0.00	0.00	260000.00	260000.00	0.00	0.00	260000.00
26	Laxmi Kitchen Equipment	338162.00	0.00	0.00	338162.00	338162.00		153710.00	184452.00
27	Lokseva Mahila Sah. Patsanstha	370000.00	0.00	0.00	370000.00	370000.00	0.00	0.00	370000.00

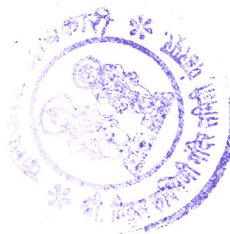
28	Vasudeo Trimbak Badave	200000.00	0.00	0.00	200000.00	200000.00	0.00	0.00	200000.00
29	Vitthal Shivaji Honmane	980000.00	0.00	0.00	980000.00	980000.00	160000.00	980000.00	160000.00
30	Vishal Bhalchandra Sanlunkhe	200000.00	0.00	0.00	200000.00	200000.00	0.00	0.00	200000.00
31	Shaila Dhananjay Ghodase	360000.00	0.00	360000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
32	Shailendra Bhalchandra Sanlunkhe	380000.00	0.00	0.00	380000.00	380000.00	0.00	0.00	380000.00
33	Shri. Vishwajit Phalke Construction	28672.00	4525.00	26197.00	7000.00	7000.00	0.00	0.00	7000.00
34	Shri. Vyanktesh Thakarasi Project	400000.00	0.00	0.00	400000.00	400000.00	0.00	0.00	400000.00
35	Shri. Shailya Patil	14298.00	0.00	14298.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
36	Shri. Shailya Patil Construction	13367.00	0.00	10000.00	3367.00	3367.00	0.00	0.00	3367.00
37	Shri. Swapnil Hirave Construction	13359.00	0.00	0.00	13359.00	13359.00	0.00	8030.00	5329.00
38	Santosh Vasant Gade	200000.00	0.00	0.00	200000.00	200000.00	0.00	0.00	200000.00
39	Samir Vasudev Koli	200000.00	0.00	0.00	200000.00	200000.00	0.00	0.00	200000.00
40	Sagar Hari Gore	260000.00	0.00	0.00	260000.00	260000.00	0.00	0.00	260000.00
41	Swapnil Hivare	12000.00	390000.00	20030.00	381970.00	381970.00	0.00	381970.00	0.00
42	Cinarji S K I Infra (Audition)	28219.00	0.00	0.00	28219.00	28219.00	0.00	0.00	28219.00
43	Sudip Engineers	34300.00	0.00	0.00	34300.00	34300.00	0.00	0.00	34300.00
44	Cinarji S K I Infra De	266667.00	0.00	129340.00	137327.00	137327.00	0.00	0.00	137327.00
45	Sushila Shivaji Bhosale	260000.00	0.00	260000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
46	Somnath Dnyaneshwar Khandagale	260000.00	0.00	260000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
47	Sparklink Enterprises	103634.00	0.00	0.00	103634.00	103634.00	0.00	0.00	103634.00
48	Abhijit Ranjan Dombe	650000.00	0.00	0.00	650000.00	650000.00	0.00	650000.00	0.00
49	Jonson Lifts Pvt. Ltd.	483541.00	0.00	0.00	483541.00	483541.00	0.00	155590.00	327951.00
50	Dadasaheb Nagnath Kore	8400.00	0.00	0.00	8400.00	8400.00	0.00	0.00	8400.00
51	Maruti Bhosale	260000.00	0.00	260000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
52	Shashikant Kumar Chitari	260000.00	0.00	0.00	260000.00	260000.00	0.00	260000.00	0.00
53	Santosh Shivaji Honmane	260000.00	260000.00	260000.00	260000.00	260000.00	0.00	260000.00	0.00
54	Anand mandap sangola	0.00	235500.00	0.00	235500.00	235500.00	0.00	235500.00	0.00
55	gajanan Sound system	0.00	255000.00	0.00	255000.00	255000.00	2000000.00	255000.00	2000000.00
56	Yashodhara mahila udyog	0.00	2250000.00	0.00	2250000.00	2250000.00	0.00	0.00	2250000.00
57	Nacof India Ltd.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	202500.00	0.00	202500.00
58	Surabhi Enterprises	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	75000.00	0.00	75000.00
59	Shree Paste Control	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	7030.00	0.00	7030.00

60	Ramsukh ChetanDas	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	72000.00	0.00	72000.00
61	Sitaram Damu Shinde	260000.00	0.00	0.00	260000.00	260000.00	0.00	0.00	260000.00
	Total	12126346.00	3483395.00	2392928.00	13216813.00	13216813.00	2570660.00	3963930.00	11823543.00

ANNEXURE - F
DUTIES & TAXES

Sr. No.	Particular	FY 2022-23	FY 2023-24
1	Balance as per Last Balance Sheet	422914.00	810870.00
	Add: During Year	3896349.00	6147862.00
		4319263.00	6958732.00
	Less: During Year	3508393.00	6358966.00
	Total	810870.00	599766.00

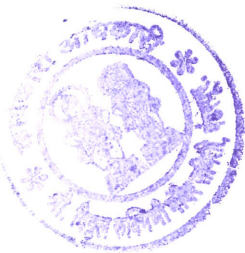

ANNEXURE - G
IMMOVABLE PROPERTIES

Sl. No	Particulars	Rate	Purchase/Original Cost of Asset					Depreciation			WDV	
			Opening Balance	Addition Before 30th Sep	Addition After 30th Sep	Deletion	Closing Balance	On Opening Balance	On Addition	Total For the Year	WDV as on 31.03.2023	WDV as on 31.03.2024
1	Mandir Sanvrdhan (WIP)(Conservation)	0%	-	-	2,788,046.00	-	2,788,046.00	-	-	-	-	2,788,046.00
2	Vedant & Videocon Renewation	10%	-	-	1,645,735.00	-	1,645,735.00	-	82,286.75	82,286.75	-	1,563,448.25
3	S No 59 New Bhaktiwas Construction	10%	823,910,369.00	777,938.00	6,530,519.00	1,180,882.00	830,037,944.00	52,251,440.53	404,319.75	52,655,760.28	823,910,369.00	777,382,183.72
4	Skywalk & Darhan Mandal Hall (WIP)	0%	2,101,415.00	-	-	-	2,101,415.00	-	-	-	2,101,415.00	2,101,415.00
5	Steel Barricading	10%	356,618.00	-	-	-	356,618.00	23,268.68	-	23,268.68	356,618.00	333,349.32
6	Agri Land Recived in and after 2020	0%	217,272,129.00	-	-	-	217,272,129.00	-	-	-	217,272,129.00	217,272,129.00
7	Agri Land Recived before 2020	0%	326,681,517.00	-	-	-	326,681,517.00	-	-	-	326,681,517.00	326,681,517.00
8	Gopur Construction	10%	5,431,884.40	-	-	-	5,431,884.40	153,412.46	-	153,412.46	5,431,884.40	5,278,471.94
9	Goshala Construction	10%	585,593.00	-	-	-	585,593.00	28,422.89	-	28,422.89	585,593.00	557,170.11
10	S No 59 Land Purchases	0%	3,942,530.00	-	-	-	3,942,530.00	-	-	-	3,942,530.00	3,942,530.00
11	Construction Exps	10%	62,782,533.62	-	-	-	62,782,533.62	1,805,414.54	-	1,805,414.54	62,782,533.62	60,977,119.08
12	Ladu Patra Shed	40%	108,635.00	-	-	-	108,635.00	94.59	-	94.59	108,635.00	108,540.41
13	Vedant Bhavan Construction	10%	15,966,095.00	-	-	-	15,966,095.00	450,950.04	-	450,950.04	15,966,095.00	15,515,144.96
14	Vedant Upahargruh Construction	10%	1,465,222.00	-	-	-	1,465,222.00	61,500.18	-	61,500.18	1,465,222.00	1,403,721.82
15	Solar Plant	40%	2,362,500.00	-	-	-	2,362,500.00	4,571.24	-	4,571.24	2,362,500.00	2,357,928.76
16	Skywalk Construction	10%	4,558,216.00	-	-	-	4,558,216.00	226,622.78	-	226,622.78	4,558,216.00	4,331,593.22
17	Sheel Barricading	10%	84,216.00	-	-	-	84,216.00	6,480.42	-	6,480.42	84,216.00	77,735.58
18	Fabricated Steel Uddanpul	10%	702,769.00	-	-	-	702,769.00	30,957.59	-	30,957.59	702,769.00	671,811.41
Grand Total			1,468,312,242.02	777,938.00	10,964,300.00	1,180,882.00	1,478,873,598.02	55,043,135.96	486,606.50	55,529,742.46	1,468,312,242.02	1,423,343,855.56

Note : 1 The Written Down Value (WDV) of the asset as of 31.03.2023 has been calculated separately, and depreciation has been charged based on the opening WDV determined accordingly.

Note : 2 Depreciation is not charged on assets with a nil Written Down Value (WDV) as of 31.03.2023.

ANNEXURE - H
MOVABLE PROPERTIES

Sr No	Particulars	Rate	Purchase/Original Cost of Asset					Depreciation			WDV	
			Opening Balance	Addition Before 30th Sep	Addition After 30th Sep	Deletion	Closing Balance	On Opening Balance	On Addition	Total For the Year	WDV as on 31.03.2023	WDV as on 31.03.2024
A	Vehicles											
1	Activa	15%	65,525.00	-	-	-	65,525.00	2,105.77	-	2,105.77	65,525.00	63,419.23
2	Ambulance-Donation	15%	-	-	1,593,085.00	-	1,593,085.00	-	119,481.38	119,481.38	-	1,473,603.63
3	Ambulance-Purchases	15%	329,607.00	-	-	-	329,607.00	15,849.67	-	15,849.67	329,607.00	313,757.33
4	Electric Two Wheeler	15%	-	-	163,441.00	-	163,441.00	-	12,258.08	12,258.08	-	151,182.93
5	Electric Autoriksha -Donation	15%	840,000.00	-	-	-	840,000.00	84,207.38	-	84,207.38	840,000.00	755,792.63
6	Tractor	15%	650,000.00	570,000.00	-	-	1,220,000.00	55,386.40	85,500.00	140,886.40	650,000.00	1,079,113.60
7	Tractor Trolley	15%	-	-	283,500.00	-	283,500.00	-	21,262.50	21,262.50	-	262,237.50
8	Pick-up New	15%	-	-	1,036,972.00	-	1,036,972.00	-	77,772.90	77,772.90	-	959,199.10
9	Pick-up	15%	494,004.00	-	-	-	494,004.00	10,540.20	-	10,540.20	494,004.00	483,463.80
10	Scorpio	15%	1,797,660.00	-	-	-	1,797,660.00	110,671.34	-	110,671.34	1,797,660.00	1,686,988.66
B	Furniture, Dead Stock & Electric											
1	Other Dead Stock											
i	Dead Stock	10%	17,757,748.08	151,523.00	811,042.00	-	18,720,313.08	548,293.01	55,704.40	603,997.41	17,757,748.08	18,116,315.67
ii	Silver Peti	10%	787,435.00	-	-	-	787,435.00	63,782.24	-	63,782.24	787,435.00	723,652.77
2	Books	40%	18,171.00	-	-	-	18,171.00	15.82	-	15.82	18,171.00	18,155.18
3	Mobile Phone	15%	19,800.00	-	-	-	19,800.00	1,885.64	-	1,885.64	19,800.00	17,914.36
4	Television Set	15%	325,935.00	608,700.00	-	-	934,635.00	6,954.24	91,305.00	98,259.24	325,935.00	836,375.76
5	CCTV Camera	40%	429,707.00	-	-	-	429,707.00	11,974.12	-	11,974.12	429,707.00	417,732.88
6	Electronic Eqp & Electric Fitting											
i	Calculator	15%	9,494.41	-	-	-	9,494.41	202.58	-	202.58	9,494.41	9,291.83
ii	Grinder(Girani)	15%	33,566.00	-	-	-	33,566.00	716.17	-	716.17	33,566.00	32,849.83
iii	Generator	15%	1,666,000.00	-	-	-	1,666,000.00	63,215.08	-	63,215.08	1,666,000.00	1,602,784.92
iv	Telephone System	15%	111,457.00	-	-	-	111,457.00	4,213.97	-	4,213.97	111,457.00	107,243.03
v	Neon Board	15%	303,427.30	-	-	-	303,427.30	6,474.00	-	6,474.00	303,427.30	296,953.30
vi	Note Counting Machine	15%	868,175.00	-	62,000.00	-	930,175.00	48,137.88	4,650.00	52,787.88	868,175.00	877,387.12
vii	Walkie-Talkie	15%	2,253,070.00	-	920,990.00	-	3,174,060.00	92,091.03	69,074.25	161,165.28	2,253,070.00	3,012,894.72
viii	Electric Fitting	10%	3,455,372.73	-	-	-	3,455,372.73	97,626.37	-	97,626.37	3,455,372.73	3,357,746.36
ix	Electric Material	10%	2,273,148.00	-	103,800.00	-	2,376,948.00	97,959.27	5,190.00	103,149.27	2,273,148.00	2,273,798.73

7	Computer & Software											
i	Computer	40%	886,570.00	129,450.00	103,100.00	-	1,119,120.00	2,055.33	72,400.00	74,455.33	886,570.00	1,044,664.67
ii	Computer	40%	547,397.00	-	-	-	547,397.00	13,473.48	-	13,473.48	547,397.00	533,923.52
iii	Software	40%	1,143,171.00	-	-	-	1,143,171.00	20,465.89	-	20,465.89	1,143,171.00	1,122,705.11
8	Machine											
i	Kadaba Kutti Machine	15%	29,000.00	-	-	-	29,000.00	1,640.60	-	1,640.60	29,000.00	27,359.40
ii	Chandan Paste Making Machine	15%	53,191.00	-	56,640.00	-	109,831.00	3,473.67	4,248.00	7,721.67	53,191.00	102,109.33
iii	Chara Kutti Machine	15%	-	-	105,000.00	-	105,000.00	-	7,875.00	7,875.00	-	97,125.00
iv	Xerox Machine	15%	62,540.00	-	-	-	62,540.00	6,269.44	-	6,269.44	62,540.00	56,270.56
v	Photo Lamination Machine	15%	295,000.00	-	-	-	295,000.00	31,970.63	-	31,970.63	295,000.00	263,029.38
9	Furniture											
i	Cupboard	10%	166,300.00	-	25,080.00	-	191,380.00	10,058.00	1,254.00	11,312.00	166,300.00	180,068.00
ii	Chappel Stand	10%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
iii	Table for Donation Box	10%	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
iv	Mobile Locker	10%	585,369.00	-	-	-	585,369.00	42,712.73	-	42,712.73	585,369.00	542,656.27
v	Steel Donation Box	10%	-	-	32,450.00	-	32,450.00	-	1,622.50	1,622.50	-	30,827.50
vi	Other Furniture & Fixture	10%	2,685,388.55	52,350.00	891,636.00	-	3,629,374.55	92,444.50	49,816.80	142,261.30	2,685,388.55	3,487,113.25
Grand Total			40,943,229.07	1,512,023.00	6,188,736.00	-	48,643,988.07	1,546,866.43	679,414.80	2,226,281.23	40,943,229.07	46,417,706.84

Note : 1 The Written Down Value (WDV) of the asset as of 31.03.2023 has been calculated separately, and depreciation has been charged based on the opening WDV determined accordingly.

Note : 2 Depreciation is not charged on assets with a nil Written Down Value (WDV) as of 31.03.2023.

ANNEXURE - I
INVESTMENTS

Sr. No.	Particular	Bal. as on 01.04.2022	Add	Less	Bal. as on 31.03.2023	Bal. as on 01.04.2023	Add	Less	Bal. as on 31.03.2024
1	Canara Bank	643477107.00	1049740304.00	54037622.00	1152840689.00	1152840689.00	1104534195.00	1287872433.00	969502451.00
2	Bank of Baroda	25178526.00	67978951.00	25777429.00	67380048.00	67380048.00	131200159.00	70981509.00	127598698.00
3	State Bank of India	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	416024913.00	0.00	416024913.00
4	Central Bank of India	200385397.00	10309370.00	200596565.00	10098202.00	10098202.00	43621444.00	0.00	53719646.00
5	Dena Bank, Pune	10552034.00	1165347.00	0.00	11717381.00	11717381.00	168113.00	11885494.00	0.00
6	Union Bank of India	96830412.00	0.00	96830412.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Total	976423476.00	1129193972.00	377242028.00	1242036320.00	1242036320.00	1695548824.00	1370739436.00	1566845708.00

ANNEXURE - J
DEPOSITS

Sr. No.	Particular	Bal. as on 01.04.2022	Add	Less	Bal. as on 31.03.2023	Bal. as on 01.04.2023	Add	Less	Bal. as on 31.03.2024
1	Ashwinita Gas Company	9000.00	0.00	0.00	9000.00	9000.00	0.00	0.00	9000.00
2	M.S.E.B	1000083.00	126470.80	0.00	1126553.80	1126553.80	1350425.00	0.00	2476978.80
3	B.S.N.L.	59999.00	16817.00	0.00	76816.00	76816.00	0.00	0.00	76816.00
4	Municipal Deposit	1159920.00	0.00	0.00	1159920.00	1159920.00	0.00	0.00	1159920.00
	(For Water Supply in Survey No.59)					0.00			
	Total	2229002.00	143287.80	0.00	2372289.80	2372289.80	1350425.00	0.00	3722714.80

ANNEXURE - K
LOANS & ADVANCES

Sr. No.	Particular	Bal. as on 01.04.2022	Add	Less	Bal. as on 31.03.2023	Bal. as on 01.04.2023	Add	Less	Bal. as on 31.03.2024
1	Advance	192495.00	573750.00	548850.00	217395.00	217395.00	3230830.00	1576256.00	1871969.00
2	Employees Advance	448600.00	2138210.00	2075310.00	511500.00	511500.00	2486965.00	2012075.00	986390.00
3	Diwali Advance	510300.00	687600.00	703500.00	494400.00	494400.00	663000.00	685800.00	471600.00
4	Staff Income Tax	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	93000.00	0.00	93000.00
	Total	1151395.00	3399560.00	3327660.00	1223295.00	1223295.00	6473795.00	4274131.00	3422959.00

ANNEXURE - L
1. OTHER CURRENT ASSETS

Sr. No.	Particular	Bal. as on 01.04.2022	Add	Less	Bal. as on 31.03.2023	Bal. as on 01.04.2023	Add	Less	Bal. as on 31.03.2024
1	TDS (Bank)	6818966.00	1516194.00	0.00	8335160.00	8335160.00	578861.00	3673211.00	5240810.00
2	TDS (Tata Communication)	1511707.00	28000.00	0.00	1539707.00	1539707.00	0.00	0.00	1539707.00
3	TDS (Realiance)	808946.00	0.00	0.00	808946.00	808946.00	0.00	0.00	808946.00
4	TDS (M.S.E.B.)	13554.00	0.00	0.00	13554.00	13554.00	0.00	0.00	13554.00
	TCS	15773.00	5409.00	0.00	21182.00	21182.00	10220.00	0.00	31402.00
5	Prepaid Lease Rent Paid (to Railway Department for 34 Years)	12798151.00	0.00	441315.00	12356836.00	12356836.00	0.00	441315.00	11915521.00
6	Advance GST Paid	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	335038.00	0.00	335038.00
7	Cash Balance With Bank	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	300.00	0.00	300.00
8	Other Donation Received in Kind								
	- Gold & Silver (Donation Received)	70039730.38	38809980.00	0.00	108849710.38	108849710.38	34699747.00	0.00	143549457.38
	- Other Donation in Kind	1113236.00	0.00	0.00	1113236.00	1113236.00	0.00	0.00	1113236.00
	Total	93120063.38	40359583.00	441315.00	133038331.38	133038331.38	35624166.00	4114526.00	164547971.38

2. OTHER RECEIVABLE

Sr. No.	Particular	Bal. as on 01.04.2022	Add	Less	Bal. as on 31.03.2023	Bal. as on 01.04.2023	Add	Less	Bal. as on 31.03.2024
1	Income Tax Department (A.Y.2020-21) (I.T. Refund Interest Receivable A.Y.2018-19)	123630.00	0.00	0.00	123630.00	123630.00	0.00	0.00	123630.00
	Total	123630.00	0.00	0.00	123630.00	123630.00	0.00	0.00	123630.00

ANNEXURE - M
STOCK IN HAND

Sr. No.	Particular	Bal. as on 01.04.2022	Add	Less	Bal. as on 31.03.2023	Bal. as on 01.04.2023	Add	Less	Bal. as on 31.03.2024
1	Annachattra Stock	737320.00	1245191.00	737320.00	1245191.00	1245191.00	1044771.50	1245191.00	1044771.50
2	Donation Receipts Book Stock	205162.00	269357.00	205162.00	269357.00	269357.00	359216.60	269357.00	359216.60
3	Photo Stock	204425.00	1541863.00	204425.00	1541863.00	1541863.00	59000.00	1541863.00	59000.00
4	Sandal Wood Stock	0.00	1330662.00	0.00	1330662.00	1330662.00	1567738.00	1330662.00	1567738.00
5	Photo Stock (NEW)	450400.00	167800.00	450400.00	167800.00	167800.00	1149212.00	167800.00	1149212.00
6	Mahavastra Article	3923361.00	56281.00	2937017.00	1042625.00	1042625.00	691690.00	1042625.00	691690.00
7	Laibrary Books Stock	107914.00	42461.00	0.00	150375.00	150375.00	0.00	0.00	150375.00
8	Electric Equipment Stock	53752.00	35304.00	53752.00	35304.00	35304.00	110811.00	35304.00	110811.00
9	Ladu Stock	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3030708.00	0.00	3030708.00
10	Electrical Gadgets (Donation Received)	66729.00	0.00	0.00	66729.00	66729.00	0.00	0.00	66729.00
	Total	5749063.00	4688919.00	4588076.00	5849906.00	5849906.00	8013147.10	5632802.00	8230251.10

ANNEXURE - N
CASH IN HAND

Sr. No.	Particular	Amount (31.03.2023)	Amount (31.03.2024)
1	Cash in Hand	1241267.00	891389.00
	Total	1241267.00	891389.00

ANNEXURE - O
BANK ACCOUNTS

Sr. No.	Name of Bank	Account Number	Bal. as on 31.03.2023	Bal. as on 31.03.2024
1	ICICI Bank	647105005981	973779.00	99765.00
2	HDFC (Bhaktiwas)	50100333286398	39895.45	41107.45
3	Canara Bank	2676132000011	47678542.41	17966711.31
4	Dena Bank	121762579	74680.00	0.00
5	Bank of India	20110000410	5100.14	5100.14
6	Bank of Baroda	4380100038977	1376720.30	469446.70
7	Central Bank of India	2094251767	1154902.38	5869493.04
8	Central Bank of India	2094232541	808414.00	832015.00
9	Central Bank of India (PF)	2094267948	2852481.95	956039.82
10	State Bank of India	11414770322	303888.02	9096780.82
11	State Bank of Hyderabad	62092517429	1613687.66	991194.46
	(Converted in SBI A/c)			
	Total		56882091.31	36327653.74

BSG AND ASSOCIATES

CHARTERED ACCOUNTANTS

PARTNER : CA SANJAY SURYAWANSHI (M.COM, LLB, DTL, FCA)

Head Office : Eiffel Square, Office No. 302, 3rd Floor, Tilak Smarak Chowk, Tilak Road, Pune - 411 030.
Cell : 9850907460, 9607715133 Cell : (O) 7588287502, Tel. 020- 4863 7775 E-mail : casanjay819@gmail.com

CA Suhas D. Gardi
B.Com, FCA, D.I.S.A. (ICAI)

CA M. V. Borhade
M.Com, FCA., LLB, D.I.S.A (ICAI)

CA Anil Shevrao Andhale
FCA, B. Com, LLB.

16th Sept 2024

To,
The Managing Trustee,
Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee
At Post Pandharpur, Tal. Pandharpur,
Dist. Solapur - 413304.

Subject: Engagement Letter for Statutory Audit for the Financial Year Ending 31.03.2024

Dear Sir/Mam,

We are pleased to confirm our acceptance and understanding of the terms of our engagement to conduct the statutory audit of **Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee** for the financial year ending **31st March 2024** as required under the Bombay Public Trusts Act, 1950 and the Bombay Public Trust Rules, 1951.

Scope of Audit:

Our audit will be conducted in accordance with the Standards on Auditing (SAs) issued by the Institute of Chartered Accountants of India (ICAI). The objective is to express an opinion on whether the financial statements present a true and fair view of the financial position of the Trust as at **31st March 2024**, and of its income and expenditure for the year then ended.

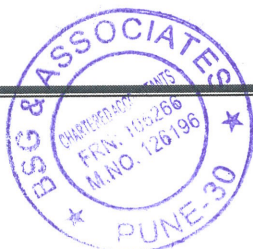
We will also provide the necessary reports and schedules as prescribed under the Bombay Public Trusts Act, 1950, including:

- Schedule VIII: Balance Sheet
- Schedule IX: Income and Expenditure Account
- Schedule IX-C: Statement of Income liable to contribution

Responsibilities of Management:

The management is responsible for:

- Preparing the financial statements in accordance with applicable accounting principles and the provisions of the Bombay Public Trusts Act, 1950.
- Maintaining adequate accounting records & internal controls for safeguarding the assets of the Trust.
- Providing us with access to all information relevant to the preparation of the financial statements, such as records, documentation, and other matters.
- Informing us of any events subsequent to the balance sheet date that may require adjustment or disclosure in the financial statements.

Administration of the Trust:

We will undertake the ongoing administration of the Trust in accordance with the terms set forth in the Trust Deed and applicable law. This includes, but is not limited to, managing trust assets, making distributions to beneficiaries, and ensuring compliance with tax obligations.

Reporting:

We will provide regular reports to the Client regarding the financial status and performance of the Trust, as well as any other relevant matters pertaining to its administration.

Legal and Tax Advice:

We will provide legal and tax advice to the Client as necessary in connection with the Trust, including advice on compliance with relevant laws and regulations.

Fees:

Our fees for the audit services will be Rs.11,000.00 plus GST, exclusive of applicable taxes, payable upon submission of the audit report.

Terms of Engagement:

This engagement will commence upon acceptance of these terms and will continue until terminated by either party upon 30 days' written notice.

Confidentiality:

We will maintain strict confidentiality with respect to all information relating to the Trust and the Client, except as required by law.

Governing Law:

This engagement letter shall be governed by and construed in accordance with the laws of Jurisdiction. If the foregoing accurately reflects our understanding of the terms of our engagement, please sign and return a copy of this letter to indicate your acceptance.

We look forward to full cooperation from your staff during our audit. Please acknowledge your acceptance of the terms of this engagement by signing and returning the enclosed copy of this letter.

Yours Sincerely,
For B S G AND ASSOCIATES
Chartered Accountants

CA Sanjay Suryawanshi
Partner
M.No.126196

Acknowledgement

Acknowledged and agreed on behalf of **Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee**

Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee

Trustee

Management Representation Letter

To,
B S G And Associates
Chartered Accountants,
Pune – 411030.

Dear Sir/Mam,

We, the undersigned, as the management of **Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee**, hereby provide this representation letter in connection with your Statutory Audit for the period ending **31st March 2024**, for the purpose of expressing an opinion as to whether the details in the Statement of Particulars required to be furnished in statutory audit are true and correct.

We acknowledge our responsibility for the administration, management, and financial reporting of **Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee**. We acknowledge our responsibility for the preparation and fair presentation of the said particulars in accordance with the requirements of the Income Tax Act, 1961 & The Bombay Public Trust Act, 1950 In particular we confirm that we are responsible for the following:

- a) The compilation of the information for inclusion in the Statement of Particulars required to be furnished in Statutory Audit
- b) Making adequate disclosures, which are reasonable in the circumstances..

General:

1. Our permanent account number is **AAETS8937J**.
2. The Concern is a **Trust**, as defined in the Indian Income Tax Act 1961.
3. The Trust is engaged In only charitable objects. During the year, there is no change in the nature of activities of trust.
4. The Trust does not undertake any activities wherein the profits and gains are assessable on a presumptive basis.

Specific Representations:

Integrity of Financial Records:

We represent that the financial records of the trust are complete, accurate, and maintained in accordance with generally accepted accounting principles (GAAP)

Compliance with Trust Instrument and Applicable Laws:

We represent that the activities of the trust are conducted in accordance with the provisions of the trust instrument and all applicable laws and regulations.

Custody and Safekeeping of Assets:

We represent that the trust's assets are held and safeguarded in accordance with the terms of the trust instrument and applicable legal requirements.

Adequacy of Internal Controls:

We represent that the trust has established and maintains adequate internal controls over financial reporting to provide reasonable assurance regarding the reliability of financial reporting and the safeguarding of assets.

Compliance with Distribution Requirements:

We represent that distributions from the trust are made in accordance with the terms of the trust instrument and applicable legal requirements.

Disclosure of Related Party Transactions:

We represent that all related party transactions, if any, have been properly identified, disclosed, and accounted for in accordance with applicable accounting standards.

Management's Assertions:

We assert that the financial statements of **Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee** present fairly, in all material respects, the financial position, results of operations, and cash flows of the trust in accordance with GAAP

Sincerely,
Shri Vitthal Rukmini Mandire Samitee

Trustee

श्री. विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर, जि. सोलापूर

दि. २७/०६/२०२५ रोजीच्या सभेतील लागुपुरता उतारा

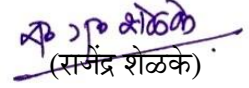
विषय क्रमांक : ०१:- मंदिर समितीच्या सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालास मंजूरी देणेबाबत.

ठराव क्रमांक : ०१:- पंढरपूर मंदिरे अधिनियम, १९७३ च्या तरतुदीनुसार पंढरपूर येथील श्री. विठ्ठल रूक्मिणी मंदिराचा कारभार दि. २६/०२/१९८५ पासून श्री. विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूरकडे शासनामार्फत सोपवण्यात आलेला आहे. त्यानुसार मंदिर समितीचे कामकाज चालविण्यात येते. सदर अधिनियमातील कलम ४९(२) मध्ये दाननिधी व नोंदणीकृत विश्वस्तव्यवस्था यांच्या रकमा व लेखापरीक्षकांचा अहवाल आणि त्यावर धर्मादाय आयुक्ताने दिलेले निदेश यांसह असा अहवाल, शक्य तितक्या लवकर तो, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापुढे ठेवण्यात येईल अशी तरतूद आहे.

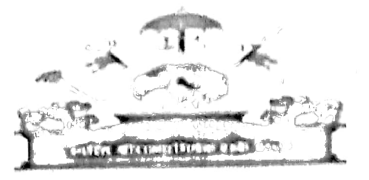
त्यानुसार श्री. विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समितीचे सन २०२३- २०२४ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण शासन नियुक्त लेखा परिक्षक श्री. संजय सुर्यवंशी, सनदी लेखापाल, बी.एस.जी. अॅन्ड असोसिएट्स, पुणे यांनी करून अहवाल या कार्यालयास सादर केला असल्याचे कार्यकारी अधिकारी यांनी सभेत सांगितले. सदर अहवालाचे सभेत वाचन करण्यात आले व त्यामधील आक्षेपांचा अनुपालन अहवाल सादर करण्यात आला.

त्यावर सविस्तर चर्चा होऊन, श्री. विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समितीचे सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण अहवालास व त्यामधील आक्षेपांच्या अनुपालन अहवालास मंजूरी देऊन, सदरबाबत अधिनियमातील कलम ४९(२) अन्वये पुढील कार्यवाही करण्याचे सर्वानुमते ठरले.

(सत्यप्रत)

(समींद्र शेळके)

कार्यकारी अधिकारी,
श्री.वि.रू.मं.स., पंढरपूर

महाराष्ट्र शासन
धर्मादाय आयुक्त महाराष्ट्र राज्य
मुंबई यांचे कार्यालय

धर्मादाय आयुक्त भवन,
2 रा मजला, सास्मीरा इमारत,
सास्मीरा रोड, वरळी,
मुंबई-400030

दूरध्वनी क्रमांक : ०२२-२४९३५४३४, २४९३५४९०
२४९३०४९९, २४९३५५१६

Email Id:- supdtdev.mum-mh@gov.in

Dharmaday Ayukata Bhavan,

2nd Floor, Sasmira Building,

Sasmira Road, Worli,

MUMBAI-400 030

Tel No.022- 24935434, 24935490

24930499, 24935516

Website :- charity.maharashtra.gov.in

संदर्भ क्र.देवस्थान शाखा(मुख्यालय)/वि.रु.मं.स.प./अहवाल २०२३-२०२४/3257/25 दि.

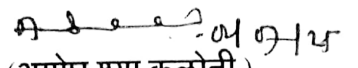
02 JUL 2025

प्रति,
कार्यकारी अधिकारी,
श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिर समिती,पंढरपूर
जि.सोलापूर

विषय:-पंढरपूर मंदिरे अधिनियम १९७३ चे कलम ४९(२)नुसार सादर केलेल्या
२०२३-२०२४ या कालावधीतील लेखा परीक्षण अहवालाच्या अनुषंगाने
श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समितीस द्यावयाचे निर्देश
संदर्भ:- आपले पत्र जा.क्र.आस्था/५१० दिनांक २८/०६/२०२५

महोदय,

उपरोक्त विषयान्वये कळविण्यात येते की,श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती अधिनियम १९७३ चे कलम ४९(२)नुसार सादर केलेल्या सन २०२३-२०२४ या कालावधीतील लेखापरीक्षण अहवालामध्ये आक्षेप घेण्यात आलेले आहे.त्यानुसार वर्षनिहाय लेखापरीक्षण अहवालावर धर्मादाय आयुक्तांचे निर्देश देण्यात येत आहेत.सदर लेखा आक्षेपांचे निराकरण करून याबाबतचा अनुपालन अहवाल सादर करण्यात यावा तसेच वरील नमूद अधिनियम कलम ४९(२)मध्ये नमूद केल्यानुसार कार्यवाही करावी.

(अमोघ श्या.कलोती)

धर्मादाय आयुक्त,
महाराष्ट्र राज्य,मुंबई

प्रत:-

माहितीस्तव सविनय सादर

मा.प्रधान सचिव,विधी व न्याय विभाग ,मंत्रालय मुंबई

पंढरपूर मंदिरे अधिनियम १९७३ चे कलम ४९(२)नुसार समितीने सादर केल्या सन २०२३-२०२४ या कालावधीतील लेखापरीक्षण अहवालाच्या अनुषंगाने श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिर समितीस द्यावयाचे खालीलप्रमाणे निर्देश आहेत.

निर्देश

१)श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिर समितीकडे सन २०२३ -२०२४ या कालावधीतील उत्पन्न व खर्चाचा ढोबळ तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

एकूण वार्षिक जमा	रु.६७,९९,४६,५९७.९३ /-
एकूण वार्षिक खर्च	रु.६७,९९,४६,५९७.९३ /-

२)मुंबई सार्वजनिक न्यास नियम १९५१ मधील नियम १९ अन्वये श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिर समितीच्या लेखाबाबत अधिकृत लेखा परीक्षकांकडून रितसर लेखापरीक्षण अहवाल प्राप्त झालेला आहे.

३)श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिर समितीच्या लेखा परीक्षणामध्ये पुढील प्रमाणे अनियमितता असल्याचे आढळून आलेले आहे.

४)मागील वर्षाच्या लेखा मध्ये लेखापरिक्षकांनी निदर्शनास आणून दिलेल्या अनियमितते विश्वस्तांनी लेखापरीक्षणाच्या कालावधीत योग्यरित्या पालन केलेले नाही.असे आढळून आलेले आहे.

५)लेखापरीक्षण अहवालानुसार नियम १६ अ नुसार वार्षिक बजेट वेळेत दाखल करणे.

६)मंदिर समितीने देवस्थानचे सर्व क्षेत्र खंडाणे देऊन अथवा इतर पद्धतीने उत्पन्न वाढविण्यासाठी प्रयत्न करणे आवश्यक आहे.

७)मंदिर समिती यांचेकडील जमिनी ह्या ७/१२ नुसार समितीच्या नावावर आहेत. परंतु काही जमिनीचा ताबा हा इतरांकडे आहे.त्यासाठी सदरहू ताबा सुद्धा समितीकडे घेण्यासाठी कारवाई करण्यात यावी.

८)देवस्थानचे पंढरपूर शहरात नावे असलेली मालमत्ता आहे.परंतु काही मालमत्ता हि मंदिर समितीच्या ताब्यात नाहीत.सदर मालमत्ता ताब्यात घेण्यासाठी उपाययोजना करण्यात यावी.

९)लेखापरीक्षण अहवालात भक्तीनिवास मधील दैनिक जमा रक्कम नोंदवहीत आणि संगणकीय मधील जमा रक्कम यामध्ये तफावत असल्याचे निदर्शनास आलेले आहे.तसेच निवास सोडतेवेळी नोंदवहीत स्वाक्षरी घेण्यात आलेल्या नाहीत.याची दखल घेण्यात यावी.

१०)जडवस्तू संग्रह नोंदवहीत जडवस्तू व तसेच ताळेबंदातील याद्या रक्कमेप्रमाणे जुळवून नोंद ठेवण्यात यावी.

११)देवस्थानमधील कर्मचारी यांना देण्यात आलेल्या आगावू अग्रिम रक्कमा / दिवाळी उत्सव अग्रिम रक्कमा यांचे ज्या कामासाठी देण्यात आलेले आहेत.त्याचे योग्य शिर्षकनिहाय नोंदवही ठेऊन,दरमहा कर्मचारी यांचेकडून मासिक रक्कम वसुली होते की नाही याची नोंद ठेवण्यात यावी.

१२) मंदिर समितीच्या उपसमिती यांना इतिवृत्त नोंदवही ठेवणे अनिवार्य आहे.

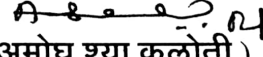
१३)गोशाळा विभागाचे लेखापरीक्षण अहवालानुसार उत्पन्नापेक्षा तोटा अधिक झाल्याचे दिसून येत आहे.सदर तोटा कसा कमी करण्यात येईल.याबाबत उपाययोजना करणे आवश्यक आहे.

(कृ.मा.प.)

१४) मंदिर समितीकडील असलेली मोटारवाहने हि १५ वर्षे जुनी झाल्याने ती निर्लेखित करण्याबाबत कार्यवाही करण्यात यावी.

१५) लेखापरीक्षण अहवालात लेखापरीक्षक यांनी सुचना व मत मध्ये मंदिर समितीला सुधारणा व आवश्यक बाबी नमूद केलेल्या आहेत. त्यांचे योग्य ते नियोजन करून पूर्तता करण्याची कार्यवाही करण्यात यावी.

उपरोक्त निदर्शनास आलेल्या अनियमिततेचे तात्काळ निवारण करून अनुपालन अहवाल सादर करण्याबाबत समितीस निर्देश देण्यात येत आहे.

(अमोघ श्या. कलोती)
धर्मादाय आयुक्त,
महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

श्री. विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर
मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल

अ.क्र.	मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश		अनुपालन अहवाल
(१)	(२)		(३)
०१	श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिर समितीकडे सन २०२३-२०२४ या कालावधीतील उत्पन्न व खर्चाचा ढोबळ तपशिल खालीलप्रमाणे आहे.		
	एकूण वार्षिक जमा	रु.६७,९९,४६,५९७.९३/-	
	एकूण वार्षिक खर्च	रु.६७,९९,४६,५९७.९३/-	
०२	मुंबई सार्वजनिक न्याय नियम १९५१ मधील नियम १९ अन्वये श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिर समितीच्या लेख्यांबाबत अधिकृत लेखा परीक्षकांकडून रितसर लेखापरीक्षण अहवाल प्राप्त झालेला आहे.		
०३	श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिर समितीच्या लेखा परीक्षणामध्ये पुढील प्रमाणे अनियमितता असल्याचे आढळून आलेले आहे.		
०४	मागील वर्षाच्या लेखामध्ये लेखापरीक्षकांनी निदर्शनास आणून दिलेल्या अनियमिततेचे विश्वस्तांनी लेखापरीक्षणाच्या कालावधीत योग्यरित्या पालन केलेले नाही. असे आढळून आलेली आहे.		सन २०२२-२०२३ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालास मंदिर समितीच्या सभेत मंजुरी घेऊन, मा.धर्मादाय आयुक्त, मुंबई यांच्या निदेशासह, आक्षेपांची पूर्तता /अनुपालन अहवाल तयार करून, पंढरपूर मंदिरे अधिनियमातील तरतूदीनुसार राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आला होता. लेखा परिक्षण अहवालातील आक्षेपांची पूर्तता वेळोवेळी करण्यात येत आहे.

०५	लेखापरीक्षण अहवालानुसार नियम १६अ नुसार वार्षिक बजेट वेळेत दाखल करणे.	पंढरपूर मंदिरे अधिनियम, १९७३ अन्वये प्रतिवर्षी अंदाजपत्रक तयार करून मा.धर्मादाय आयुक्त, मुंबई यांना मंजूरीसाठी वेळेत दाखल करण्यात येते.
०६	मंदिर समितीने देवस्थानचे सर्व क्षेत्र खंडाणे देऊन अथवा इतर पध्दतीने उत्पन्न वाढविण्यासाठी प्रयत्न करणे आवश्यक आहे.	सदरबाबत उत्पन्न वाढविण्याच्या दृष्टीने आवश्यक त्या उपाययोजना करण्यात येत आहे. त्यासाठी वर्तमानपत्रात जाहिरात प्रसिध्द करून व संबंधित तालुक्याचे तहसिलदार यांना पत्रव्यवहार करून जमिनी वहिवाटीस जाण्याच्या दृष्टीने कार्यवाही करण्यात येत आहे. याशिवाय, मालमत्ता विभागाकडील कामकाज पाहण्यासाठी स्वतंत्ररित्या महसूल विभागाकडील सेवानिवृत्त मंडळ अधिकारी यांची मालमत्ता अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे. तसेच अनुभवी कर्मचारी वर्ग देखील नेमण्यात आला असून, कामकाज अत्याधुनिक करण्याच्या दृष्टीने टिसीएस कंपनीमार्फत संगणक प्रणाली विकसित करण्यात येत आहे.
०७	मंदिर समिती यांचेकडील जमिनी ह्या ७/१२ नुसार समितीच्या नावावर आहेत. परंतू काही जमिनीचा ताबा हा इतरांकडे आहे. त्यासाठी सदरहू ताबा सुध्दा समितीकडे येण्यासाठी कारवाई करण्यात यावी.	सदरच्या सर्व मालमत्ता मंदिर समितीच्या नावे आहेत. त्यासाठी विधिज्ञाची नेमणूक करण्यात आली असून, त्यांचेकडून या सर्व मालमत्तांची ताबा घेण्याची प्रक्रिया सुरू आहे. याशिवाय, या मालमत्तांचे सहायक

		निबंधक कार्यालय यांचेकडून मुल्यांकन करून ताळेबंदाला नोंद घेण्याची कार्यवाही सुरू आहे.
०८	देवस्थानचे पंढरपूर शहरात नावे असलेली मालमत्ता आहे. परंतु काही मालमत्ता हि मंदिर समितीच्या ताब्यात नाहीत. सदर मालमत्ता ताब्यात घेण्यासाठी उपाययोजना करण्यात यावी.	सदरच्या सर्व मालमत्ता मंदिर समितीच्या नावे आहेत. त्यासाठी विधिज्ञाची नेमणूक करण्यात आली असून, त्यांचेकडून या सर्व मालमत्तांची ताबा घेण्याची प्रक्रिया सुरू आहे. याशिवाय, या मालमत्तांचे सहायक निबंधक कार्यालय यांचेकडून मुल्यांकन करून ताळेबंदाला नोंद घेण्याची कार्यवाही सुरू आहे.
०९	लेखापरीक्षण अहवालात भक्तीनिवास मधील दैनिक जमा रक्कम नोंदवहीत आणि संगणकीय मधील जमा रक्कम यामध्ये तफावत असल्याचे निदर्शनास आलेले आहे. तसेच निवास सोडतेवेळी नोंदवहीत स्वाक्षरी घेण्यात आलेल्या नाहीत. याची दक्षल घेण्यात यावी.	लेखा परिक्षण सुरू असताना, सदर फरकाबाबत ताळमेळपत्रके तयार करण्यात आलेली आहेत. सद्यस्थितीत, सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षामध्ये कोणत्याही स्वरूपाचा फरक नाही.
१०	जडवस्तू संग्रह नोंदवहीत जडवस्तू व तसेच ताळेबंदातील याद्या रक्कमेप्रमाणे जुळवून नोंद ठेवण्यात यावी.	मंदिर समितीच्या ताळेबंदाप्रमाणे डेडस्टॉक रजिस्टर रक्कमेनुसार एकत्रितरित्या परिपूर्ण आहे. तथापि, विभागनिहाय डेडस्टॉक तयार करण्याची कार्यवाही सुरू आहे.
११	देवस्थानामधील कर्मचारी यांना देण्यात आलेल्या आगावू अग्रिम रक्कमा / दिवाळी उत्सव अग्रिम रक्कमा यांचे ज्या कामासाठी देण्यात आलेले आहेत. त्यांचे योग्य शिर्षकनिहाय नोंदवही ठेऊन, दरमहा कर्मचारी यांचेकडून मासिक रक्कम वसुली होते की नाही याची नोंद ठेवण्यात यावी.	लेखापरीक्षकांच्या सुचणे नुसार योग्य ती कार्यवाही करण्यात येत आहे.

१२	मंदिर समितीच्या उपसमिती यांना इतिवृत्त नोंदवही ठेवणे अनिवार्य आहे.	सर्व उपसमित्यांच्या बैठकीचे इतिवृत्त अभिलेखात उपलब्ध आहेत. ज्या उपसमितीच्या बैठका झालेल्या नाहीत, त्या अनुपालन अधिका-यास वेळोवेळी बैठका घेण्याबाबत ज्ञापन देण्यात आले होते. त्यानुसार वेळोवेळी बैठका घेण्यात येत आहेत.
१३	गोशाळा विभागाचे लेखापरीक्षण अहवालानुसार उत्पन्नापेक्षा तोटा अधिक झाल्याचे दिसून येत आहे. सदर तोटा कसा कमी करण्यात येईल. याबाबत उपाययोजना करणे आवश्यक आहे.	गोशाळेसाठी देणगी वाढविण्याच्या दृष्टीने आवश्यक उपाययोजना करण्यात येत आहेत. तथापि, गोशाळा उत्पन्नाचे साधन नाही.
१४	मंदिर समितीकडील असलेली मोटारवाहने हि १५ वर्षे जुनी झाल्याने ती निर्लेखित करण्याबाबत कार्यवाही करण्यात यावी.	सदर वाहनांचे उपप्रादेशिक परिवहन अधिकारी, सोलापूर यांच्या कार्यालयाकडून ५ वर्षासाठी पार्सिंग वाढवून घेण्यात आले आहे. दोन्ही वाहनांचा वापर सुरू असून, वाहने सुस्थितीत आहेत.
१५	लेखा परिक्षण अहवालात लेखापरीक्षक यांनी सुचना व मत मध्ये मंदिर समितीला सुधारणा व आवश्यक बाबी नमुद केलेल्या आहेत. त्यांचे योग्य ते नियोजन करून पूर्तता करण्याची कार्यवाही करण्यात यावी.	
१६	अ. सोने चांदी विभाग : १. सोने चांदी भेट वस्तू : श्री विठ्ठल रुक्मिणी मंदिर समितीकडे दि. ३१.०३.२०२४ अखेर सोने व चांदीच्या भेट वस्तू ज्या वापरात नाहीत त्यांची किंमत रु. १४,५६,००,००० एवढी आहे. ह्या वस्तू सन १९८४-८५ पासून तिजोरी रूममध्ये आहेत. त्या सोने चांदीच्या भेट वस्तूचे आत्तापर्यंत एकदाही अधिकृत शासकिय मुल्यांकनकाराकडून मुल्यांकन करून	१) श्री.पुरुषोत्तम काळे, विष्णू सखाराम ज्वेलर्स, मुंबई यांची मुल्यांकनकार म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे. त्यांचेकडून मुल्यांकन करण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

	घेण्यात आलेले नाही . तसेच आतापर्यंत समितीच्या सोनारा व्यतिरिक्त दुस-या शासनमान्य सोनाराकडून लेखापरीक्षण करून घेतलेली नाही . ज्या सोने चांदीच्या भेट वस्तू वापारण्या योग्य नसतील त्या सर्व भेट वस्तू न्यायविधी खात्यांची परवानगीने सोने चांदीच्या वस्तू वितळून नाणे किंवा विटा बनवून त्या बँकेत ठेवून व्याजाचे उत्पन्न मिळेल का किंवा इतर कोणता मार्ग आहे का? याची चर्चा करून मार्ग काढावा जेणेकरून मंदिर समितीचे उत्पन्न वाढण्यास मदत होईल . मंदिर समितीकडे या सोने चांदीच्या भेट वस्तू ठेवण्यासाठी जागा अपुरी पडत असल्यामुळे हे काम लवकरात लवकर करणे योग्य होईल .	२) श्रीस भाविकांकडून भेट स्वरूपात प्राप्त झालेल्या सोने चांदी दागिन्यांपैकी जे दागिने श्रीस परिधान करता येत नाहीत अशा सोने - चांदीच्या वस्तू वितळवून एकत्र करून बँकेत ठेवण्याबाबत शासनाने निश्चित करून दिलेल्या कार्यपद्धतीचा अवलंब करून कार्यवाही करण्याची दक्षता घेतली आहे. ३) तसेच शासनास दि.२६/०५/२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये प्रस्ताव सादर करण्यात आला आहे. तदनंतर मा. मुख्यमंत्री तथा विधि व न्याय विभागाचे मंत्री मा.ना.श्री.देवेंद्रजी फडणवीस यांच्याकडे दि.२८/०५/२०२५ व दि.१७/०६/२०२५ रोजी लेखी निवेदन दिले आहे. त्यानुसार शासनास पाठपुरावा करून लवकरात लवकर कार्यवाही करण्याची दक्षता घेतली आहे.
१७	२ .श्री विठ्ठल गाभारा व रुक्मिणी गाभारा संवर्धन कामानिमित्त काढलेली चांदी : ➤ समितीने सादर केलेल्या कागदपत्राप्रमाणे व दि.१५.०३.२०२४ व १६.०३.२०२४ रोजी केलेल्या पंचनाम्याप्रमाणे विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरातील गाभा-यामध्ये निघालेली चांदी खालीलप्रमाणे आहे .	१) सदरची चांदी फार वर्षापूर्वी मंदिरातील दगाडी कमानी व लाकडी मेघडंबरी / दरवाज्यास

२.अ. श्री विठ्ठल गाभारा सोळखांबी, चौखांबी शेजघर दरवाजा इत्यादी ठिकाणची निघालेली चांदी

अ.क	तपशील	किलो	ग्रॅम
१	श्री विठ्ठल गाभारा गणपती कमान (पार्वतीबाई बडवे)	१२०	८७६
२	श्री विठ्ठल चारखांबी येथील कवटेकर कमान	७३	९३२
३	श्री विठ्ठल चारखांबी येथील राजेराव मंगळवेढेकर आव्यांचे तोरण	२	१३४
४	श्री विठ्ठल सोळखांबी येथील श्रीपाद शंकर नगरकर दरवाजा	८२	३३४
५	श्री विठ्ठल गाभारा सिंहासनाची चांदी	१५१	०६३
६	श्री विठ्ठल सोळखांबी येथील गरूड खांबाची चांदी	३६	०५२
७	श्री विठ्ठल सभामंडप पितळी दरवाजांची आतील चांदी	१६	८१६
८	श्री विठ्ठल चारखांबी येथील शेजघर दरवाजा	३३	६७२
८	श्री विठ्ठल सोळखांबी येथील तुकाराम पादुकाची चांदी	३	२४४
	श्री विठ्ठल गाभारा चौखांबी सोळखांबी येथील एकूण चांदी	५२०	१२३

२.ब. श्री रुक्मिणी गाभारा चौखांबी शेजघर दरवाजा उत्पात दरवाजा इत्यादी ठिकाणी निघालेली चांदी.

अ.क	तपशील	किलो	ग्रॅम
१	<u>श्री रुक्मिणी</u> गणपती कमान	५४	७३६
२	श्री रुक्मिणी वामन कृष्णाजी उत्पात दरवाजा (वरदानंद भारती)	१९	९८४
३	श्री रुक्मिणी शेजघरा जवळ पिसाबाई पांडुरंग तुकाराम चौकट	३८	७९६
४	श्री रुक्मिणी गाभारा चौखांबी श्रीमंत छत्रपती राणी सखुबाई दरवाजा	२६	७८०
५	श्री सुशिला नारायध बहुधनी रुक्मिणी शेजघराजवळील दरवाजा	३०	९७१
६	श्री रुक्मिणी शेजघर दरवाजा	५२	३८८
७	श्री रुक्मिणी गाभारा येथील सिंहासनाची चांदी	१३३	७३९
	श्री रुक्मिणी गाभारा चौखांबी शेजघर येथील एकूण चांदी	३५७	३९४

बसविण्यात आली होती, ही चांदी मंदिर जतन व संवर्धन कामावेळी काढण्यात आली आहेत. त्यावेळी मंदिर समिती व सल्लागार परिषदेच्या मंजूरीने समिती गठीत करण्यात आली होती. या समितीसमोर सदरची चांदी काढून पंचनामा करण्यात आली आहे. त्याप्रमाणे नोंदीवहीमध्ये चांदीच्या नोंदी घेण्यात आलेल्या आहेत.

- २) याशिवाय, सदर चांदीचे मुल्यांकन करण्यासाठी शासकीय मुल्यांकनकार श्री.पुरुषोत्तम काळे, विष्णू सखाराम ज्वेलर्स, मुंबई यांची नियुक्ती करून मुल्यांकन करण्याची कार्यवाही सुरू करण्यात आली आहे. त्यांचेकडून मुल्यांकन अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर मंदिर समितीच्या मान्यतेने ताळेबंदाला नोंद घेण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.
- ३) सदरची चांदी वितळविणेकामी शासनास दि.२६/०५/२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये प्रस्ताव सादर करण्यात आला आहे. तद्नंतर मा.

	<table><tr><th>अ क</th><th>तपशील</th><th>किलो</th><th>ग्रॅम</th></tr><tr><td>१</td><td>श्री विठ्ठल गाभारा</td><td>५२०</td><td>१२३</td></tr><tr><td>२</td><td>श्री रुक्मिणी गाभारा</td><td>३५७</td><td>३९४</td></tr><tr><td></td><td>एकूण</td><td>८७७</td><td>५१७</td></tr></table>	अ क	तपशील	किलो	ग्रॅम	१	श्री विठ्ठल गाभारा	५२०	१२३	२	श्री रुक्मिणी गाभारा	३५७	३९४		एकूण	८७७	५१७	मुख्यमंत्री तथा विधि व न्याय विभागाचे मंत्री मा.ना.श्री.देवेंद्रजी फडणवीस यांच्याकडे दि.२८/०५/२०२५ व दि.१७/०६/२०२५ रोजी लेखी निवेदन दिले आहे. त्यानुसार शासनास पाठपुरावा करून लवकरात लवकर कार्यवाही करण्याची दक्षता घेतली आहे.
अ क	तपशील	किलो	ग्रॅम															
१	श्री विठ्ठल गाभारा	५२०	१२३															
२	श्री रुक्मिणी गाभारा	३५७	३९४															
	एकूण	८७७	५१७															
१८	३. दोन्ही गाभा-यात मिळून एकूण निघालेली चांदी लाखेसह वजन ८७७ किलो ५१७ ग्राम परंतु काही चांदीचा पंचनामा काम संपल्यानंतर झालेला आहे कारण ते नंतर काम करीत असताना निघालेली आहे . <table><tr><th>तपशील</th><th>काम चालु असताना पंचनामा झालेली चांदी लाखेसह</th><th>काम संपल्यानंतर पंचनामा झालेली चांदी लाखेसह</th><th>एकूण चांदी लाखेसह</th></tr><tr><td>श्री विठ्ठल गाभारा</td><td>४३०.११६</td><td>९०.००७</td><td>५२०.१२३</td></tr><tr><td>श्री रुक्मिणी गाभारा</td><td>२९१.२९८</td><td>६६.०९६</td><td>३५७.३९४</td></tr><tr><td>एकूण</td><td>७२१.०९६</td><td>१५६.१०३</td><td>८७७.५७७</td></tr></table> वरील प्रमाणे विठ्ठल गाभा-यातील ९० कि ००७ ग्रॅम चांदीचे व श्री रुक्मिणी गाभा-यातील ६६ कि ०९६ ग्रॅम चांदीचा लाखेसह पंचनामा काम संपल्यानंतर झालेला आहे . मागील सन २०२१-२०२२ आमच्या लेखापरिक्षण अहवालात विभाग "अ" मध्ये आम्ही या चांदीबद्दल उल्लेख केलेला होता तरी पण आज अखेरपर्यंत दोन्ही गाभा-यातील चांदीचे मुल्यांकन करून त्यांची नोंद मंदिर समितीच्या रजिस्टरला व ताळेबंदाला घेणे अत्यंत आवश्यक असतानादेखील मंदिर समितीने सदर नोंदी रजिस्टरला व ताळेबंदाला घेतलेल्या नाहीत . तरी मंदिर समितीने सन २०२४-२०२५ या आर्थिक वर्षाच्या ताळेबंदामध्ये नोंदी घेण्याची दक्षता घेण्यात यावी .	तपशील	काम चालु असताना पंचनामा झालेली चांदी लाखेसह	काम संपल्यानंतर पंचनामा झालेली चांदी लाखेसह	एकूण चांदी लाखेसह	श्री विठ्ठल गाभारा	४३०.११६	९०.००७	५२०.१२३	श्री रुक्मिणी गाभारा	२९१.२९८	६६.०९६	३५७.३९४	एकूण	७२१.०९६	१५६.१०३	८७७.५७७	१) सदरची चांदी फार वर्षापूर्वी मंदिरातील दगडी कमानी व लाकडी मेघडंबरी / दरवाज्यास बसविण्यात आली होती, ही चांदी मंदिर जतन व संवर्धन कामावेळी काढण्यात आली आहेत. त्यावेळी मंदिर समिती व सल्लागार परिषदेच्या मंजूरीने समिती गठीत करण्यात आली होती. या समितीसमोर सदरची चांदी काढून पंचनामा करण्यात आला आहे. त्याप्रमाणे नोंदीवहीमध्ये चांदीच्या नोंदी घेण्यात आलेल्या आहेत. २) याशिवाय, सदर चांदीचे मुल्यांकन करण्यासाठी शासकीय मुल्यांकनकार श्री.पुरुषोत्तम
तपशील	काम चालु असताना पंचनामा झालेली चांदी लाखेसह	काम संपल्यानंतर पंचनामा झालेली चांदी लाखेसह	एकूण चांदी लाखेसह															
श्री विठ्ठल गाभारा	४३०.११६	९०.००७	५२०.१२३															
श्री रुक्मिणी गाभारा	२९१.२९८	६६.०९६	३५७.३९४															
एकूण	७२१.०९६	१५६.१०३	८७७.५७७															

	➤ या दोन्ही गाभा-यातील चांदी काढण्यासाठी मा.जिल्हा अधिकारी सोलापूर यांनी दिलेल्या निर्देशावरून उक्तकामी स्थानिक लोकप्रतिनिधी मंदिर समिती सल्लागार परिषद वारकरी संघटना प्रतिनिधी पत्रकार स्थानिक प्रशासकीय अधिकारी यांची समिती २५ जानेवारी गठित केली होती .	काळे, विष्णू सखाराम ज्वेलर्स, मुंबई यांची नियुक्ती करून मुल्यांकन करण्याची कार्यवाही सुरू करण्यात आली आहे. त्यांचेकडून मुल्यांकन अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर मंदिर समितीच्या मान्यतेने ताळेबंदाला नोंद घेण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे. ३) सदरची चांदी वितळविणेकामी शासनास दि.२६/०५/२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये प्रस्ताव सादर करण्यात आला आहे. तद्नंतर मा. मुख्यमंत्री तथा विधि व न्याय विभागाचे मंत्री मा.ना.श्री.देवेंद्रजी फडणवीस यांच्याकडे दि.२८/०५/२०२५ व दि.१७/०६/२०२५ रोजी लेखी निवेदन दिले आहे. त्यानुसार शासनास पाठपुरावा करून लवकरात लवकर कार्यवाही करण्याची दक्षता घेतली आहे.
१९	➤ श्री विठ्ठल तिजोरी रूममधील चांदीच्या वस्तू श्री विठ्ठल तिजोरी रूममध्ये एक छोटी रूम आहे त्यामध्ये चांदीच्या वस्तू व जूने चांदीचे साहित्य आहे . संबंधीत कर्मचारी यांनी तोंडी दिलेल्या माहितीनुसार ह्या सर्व वस्तू सन १९८४-१९८५ च्या पुर्वीच्या आहेत . आम्ही केलेले सुचनेनुसार सदर नोंदी नवीन रजिस्टर ला घेण्यात आलेल्या आहेत . सदर वस्तूची ताळेबंदाला नोंद घेण्यात	सदर चांदीच्या वस्तूची नोंदवहीमध्ये नोंद आहे. तसेच त्याचे मुल्यांकन करणेकामी शासनमान्य मुल्यांकनकार श्री.पुरुषोत्तम काळे, विष्णू सखाराम ज्वेलर्स, मुंबई यांची

	यावी .	नियुक्ती करण्यात आली आहे. त्यानुसार मुल्यांकन करण्याची कार्यवाही सुरू आहे. त्यांचेकडून मुल्यांकन अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर मंदिर समितीच्या मान्यतेने ताळेबंदाला नोंद घेण्यात येत आहे.
२०	ब . मौल्यवान दागदागिने अ . श्री विठ्ठल विभाग : श्री विठ्ठलास राजे महाराजे संस्थानिक तसेच पेशवे यांनी मौल्यवान दागदागिने भेट दिलेले आहेत . समितीने तयार केलेल्या यादीप्रमाणे आम्ही त्या मौल्यवान दागिन्यांची प्रत्यक्ष पाहणी केली असता एकूण मौल्यवान दागिने यादीप्रमाणे २१० आहेत . त्या सर्व दागिन्यांचे आजपर्यंत मुल्यांकन करण्यात आलेले नाही . देवस्थानाचे मौल्यवान वस्तूचे रजिस्टर ठेवलेले आहे, परंतु मुल्यवान वस्तूच्या किंमतीची नोंद समितीच्या ताळेबंदामध्ये घेण्यात आलेले नाही . शेरा : वरील दागदागिन्यांची नोंद ताळेबंदाला घेतली नसल्यामुळे मंदिर समितीची आर्थिक पत्रके सत्य व वास्तव आर्थिक परिस्थिती दर्शवित नाहीत . आमच्या मागील लेखापरिक्षण अहवालात म्हणजेच सन २०२१-२२ च्या अहवालामध्ये याबद्दल सविस्तर शेरे नमूद केलेले आहेत . नोट : समितीने दिलेल्या माहितीनुसार सध्या मौल्यवान दागदागिने यांचे मुल्यांकन सरकार मान्यताप्राप्त मुल्यांकनकार यांचाकडून करण्यात येत आहे . परंतु त्यांचा अहवाल आज अखेरपर्यंत आलेला नाही .	श्री.पुरुषोत्तम काळे, विष्णू सखाराम ज्वेलर्स, मुंबई यांची श्री.विठ्ठल रूक्मिणीमातेचे अत्युत्कृष्ट व असामान्य कलाकुसरीचे तसेच पुरातन व दुर्मिळ अलंकार मुल्यांकन करणेकामी नियुक्ती करण्यात आली होती. त्यांनी सर्व पुरातन व दुर्मिळ अलंकाराचे मुल्यांकन करून मंदिर समितीच्या दि.२८/०१/२०२५ रोजीच्या सभेत अहवाल सादर केला. त्यांचा अहवाल स्विकारण्यात आला व त्यावर चर्चा करणेकामी स्वतंत्र सभा आयोजित करण्याचे सर्वानुमते ठरले होते. तदनंतर मंदिर समितीच्या दि.२३/०६/२०२५ रोजीच्या सभेत विषय क्र. ०२(६) अन्वये चर्चा होऊन, मुल्यांकन अहवालास मंजूरी देऊन ताळेबंदास नोंद घेण्याचे ठरले आहे. त्यानुसार कार्यवाही सुरू असून, यावर्षी ताळेबंदाला नोंद घेण्यात येत आहे.
२१	ब . रूक्मिणी विभाग : रूक्मिणी मातेस राजे महाराजे संस्थापक तसेच पेशवे यांनी त्या त्या काळी मौल्यवान वस्तू दागदागिने भेट दिलेल्या आहेत . उत्पातकाने २६ .०२ .१९८५ साली हे सर्व दागिने यादीसहीत समितीकडे सादर केलेले आहेत . परंतु या सर्व मौल्यवान दागिन्यांची नोंद ताळेबंदामध्ये दिसत नाही . सदर नोंदी नसल्यामुळे ताळेबंद समितीचे योग्य व वास्तव आर्थिक परिस्थिती दर्शवत नाही . समितीने सोन्याच्या दागिन्यांचे मुल्यांकन योग्य मुल्यांकन करणा-या व्यक्तीकडून करून घेण्यात यावे . <u>रूक्मिणी</u> मातेकडील एकूण दागिन्यांची यादी उत्पात समाजाने दिल्याप्रमाणे १३९	

	दागिने आहेत . शेरा : वरील दागदागिन्यांची नोंद ताळेबंदाला घेतली नसल्यामुळे मंदीर समितीची आर्थिक पत्रके योग्य व वास्तव आर्थिक परिस्थिती दर्शवित नाहीत . नोट : समितीने दिलेल्या माहितीनुसार सध्या मौल्यवान दागदागिने यांचे मुल्यांकन सरकार मान्यताप्राप्त मुल्यांकनकार यांचाकडून करण्यात येत आहे . परंतु त्यांचा अहवाल आज अखेरपर्यंत आलेला नाही .																										
२२	क . जमीन विभाग : १ . श्री विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपुर समितीची मोठ्या प्रमाणात महाराष्ट्र राज्यात विठोबा देवस्थान, विठ्ठल रुक्मिणी देवस्थान, विठोबादेव, पांडुरंग देव, रुक्मिणी देव अशा नावाने जमिनीच्या नोंदी असून सदर जमिनी शोधण्याचे काम सुरू आहे . तसेच काही जमिनीची विविध न्यायालयात दावे दाखल आहेत ते निकाली काढण्यासाठी जास्तीचे प्रयत्न करणे आवश्यक आहे <table> <tr> <th>अ .</th> <th>तपशील / वर्णन</th> <th>क्षेत्र हे . आर</th> <th>एकूण गट</th> <th>एकूण गावे</th> </tr> <tr> <td>१</td> <td>शोध मोहिमे अंतर्गत सन २०१४ पासून ते मार्च २०२४ अखेर मंदिर समितीचे नाव झालेले ७/१२ वरील एकूण क्षेत्र .</td> <td>४६९ . ६६</td> <td>२३६</td> <td>८७</td> </tr> <tr> <td></td> <td>(अ) मंदिरे समितीचे नाव दाखल झालेले ७/१२ वरील एकूण क्षेत्र हे . ४६९ . ६६ पैकी नाव दाखल असलेले परंतु न्यायप्रविष्ट क्षेत्र १६० . ९२</td> <td>१६० . ९२</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>(ब) अ . क्र . १ पैकी सन २०२३-२०२४ मध्ये वहिवाटीस देणेस पात्र असलेले क्षेत्र . ३०८ . ७४ आर यापैकी हे १४ . ४० आर हे क्षेत्र शासनाच्या प्रकल्पासाठी अधिग्रहित झाले आहे . उर्वरित वहिवाटीस योग्य क्षेत्र हे . २९४ . ३४ आर आहे .</td> <td>३०८ . ७४</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>(क) वहिवाटीस पात्र असलेल्या क्षेत्रापैकी</td> <td>९९ . ७३</td> <td></td> <td>सन २०२३-२४ मध्ये जमिन खंड वसूल रक्कम</td> </tr> </table>	अ .	तपशील / वर्णन	क्षेत्र हे . आर	एकूण गट	एकूण गावे	१	शोध मोहिमे अंतर्गत सन २०१४ पासून ते मार्च २०२४ अखेर मंदिर समितीचे नाव झालेले ७/१२ वरील एकूण क्षेत्र .	४६९ . ६६	२३६	८७		(अ) मंदिरे समितीचे नाव दाखल झालेले ७/१२ वरील एकूण क्षेत्र हे . ४६९ . ६६ पैकी नाव दाखल असलेले परंतु न्यायप्रविष्ट क्षेत्र १६० . ९२	१६० . ९२				(ब) अ . क्र . १ पैकी सन २०२३-२०२४ मध्ये वहिवाटीस देणेस पात्र असलेले क्षेत्र . ३०८ . ७४ आर यापैकी हे १४ . ४० आर हे क्षेत्र शासनाच्या प्रकल्पासाठी अधिग्रहित झाले आहे . उर्वरित वहिवाटीस योग्य क्षेत्र हे . २९४ . ३४ आर आहे .	३०८ . ७४				(क) वहिवाटीस पात्र असलेल्या क्षेत्रापैकी	९९ . ७३		सन २०२३-२४ मध्ये जमिन खंड वसूल रक्कम	मंदिर समितीच्या जमिनीची शोध मोहिम सुरू आहे . त्यासाठी स्वतंत्ररित्या मालमत्ता अधिकारी व अनुभवी कर्मचा-याची नियुक्ती करण्यात आलेली आहे . याशिवाय, मंदिर समितीच्या ज्या जमिनी न्यायप्रविष्ट आहेत . त्यासाठी अनुभवी विधिज्ञांची नियुक्ती करण्यात आली आहे . याशिवाय, अतिरिक्त विधिज्ञांची नियुक्ती करण्यात आली आहे . याबाबत कार्यवाही सुरू आहे . मंदिर समितीमार्फत वेळोवेळी पाठपुरावा करण्यात येत आहे .
अ .	तपशील / वर्णन	क्षेत्र हे . आर	एकूण गट	एकूण गावे																							
१	शोध मोहिमे अंतर्गत सन २०१४ पासून ते मार्च २०२४ अखेर मंदिर समितीचे नाव झालेले ७/१२ वरील एकूण क्षेत्र .	४६९ . ६६	२३६	८७																							
	(अ) मंदिरे समितीचे नाव दाखल झालेले ७/१२ वरील एकूण क्षेत्र हे . ४६९ . ६६ पैकी नाव दाखल असलेले परंतु न्यायप्रविष्ट क्षेत्र १६० . ९२	१६० . ९२																									
	(ब) अ . क्र . १ पैकी सन २०२३-२०२४ मध्ये वहिवाटीस देणेस पात्र असलेले क्षेत्र . ३०८ . ७४ आर यापैकी हे १४ . ४० आर हे क्षेत्र शासनाच्या प्रकल्पासाठी अधिग्रहित झाले आहे . उर्वरित वहिवाटीस योग्य क्षेत्र हे . २९४ . ३४ आर आहे .	३०८ . ७४																									
	(क) वहिवाटीस पात्र असलेल्या क्षेत्रापैकी	९९ . ७३		सन २०२३-२४ मध्ये जमिन खंड वसूल रक्कम																							

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

		प्रत्यक्षात वहिवाटीस देण्यात आलेले क्षेत्र सन २०२३-२०२४ मध्ये .			रु.११,९३,५५०	
		(ड) वहिवाटीस प्रतिसाद नसलेले क्षेत्र .	१९४.६१			
		मंदिरे समितीचे नाव दाखल करणेबाबत शोध मोहिम चालू असलेले एकूण क्षेत्र				
२		मंदिरे समितीचे नाव दाखल नाही परंतु न्यायप्रविष्ट क्षेत्र .	८६.२८		४	
३		महसूल खात्याकडे प्रलंबित असलेले क्षेत्र .	७३.२६		१४	
४		१.मंदिर समितीचे ७/१२ वर नाव नसलेले क्षेत्र	७२.३९	३४४.८१		३५
		२.वगळण्याचे क्षेत्र हे.आर	२७२.४९			
		एकूण एकंदर क्षेत्र .	९७४.०१		एकूण १४० गावे	
शेरा : मंदिर समितीने पुरविलेल्या वरील माहितीवरून असे निदर्शनास येते की मंदिर समितीचे ७/१२ वर नाव नसलेले एकूण क्षेत्र ७२.३९ हे.आर इतके आहे. मंदिरे समितीचे नाव दाखल नाही परंतु न्यायप्रविष्ट क्षेत्र.८६.२५ हे.आर व महसूल खात्याकडे प्रलंबित असलेले क्षेत्र.७३.२६ इतके आहे. तरी समितीने योग्य ती कार्यवाही करून सर्व जमिनीचे क्षेत्र आपले नावे दाखल करण्यासाठी उपाययोजना कराव्यात व जास्तीत जास्त क्षेत्र वहिवाटीस देण्यासाठी योग्य ते प्रयत्न करावा .						
२३	२.मंदिरे समितीच्या जमिनीवर विविध जिल्ह्यातील न्याय प्रविष्ट गावे व क्षेत्र यादी :					मंदिर समितीच्या ज्या जमिनी न्यायप्रविष्ट आहेत. त्यासाठी अनुभवी विधिज्ञांची नियुक्ती करण्यात आली आहे. याशिवाय, अतिरिक्त विधिज्ञांची देखील नियुक्ती करण्यात आली आहे. याबाबत कार्यवाही सुरू आहे. मंदिर समितीमार्फत वेळोवेळी पाठपुरावा करण्यात येत आहे.
	अ.क्र	जिल्हा	टालुका	गाव	एकूण गट संख्या	एकूण क्षेत्र हे.आर
	१	२	३	४	५	६
	१	सातारा	कराड	मलकापूर	२	३.०२
	२	सातारा	कराड	पेरले	१	१.७०
	३	सोलापूर	पंढरपूर	वाखरी	१७	५.९८

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

		४	सोलापूर	पंढरपूर	अनवली	११	६२.३२	त्यापैकी मौजे अनवली ता. पंढरपूर येथील जमिनीबाबत मे. महसूल मंत्री महोदय यांच्या न्यायालयात दावा सुरू होता. त्याचा निकाल मंदिर समितीच्या बाजूने मिळाला असून, सदर जमिनीच्या ७/१२ उता-यावर मंदिर समितीचे नांव दाखल झाले असून, जमिन ताब्यात घेण्याची कार्यवाही सुरू आहे. याशिवाय, सदरचे दावे निकाली काढण्यासाठी पाठपुरावा करण्यात येत आहेत.						
		५	सोलापूर	पंढरपूर	तुगंत	१	४.४१							
		६	सोलापूर	सांगोला	सांगोला	३	१९.६४							
		७	सोलापूर	मोहोळ	पापरी	१	८.७५							
		८	सोलापूर	मोहोळ	कोरवली	५	९.९०							
		९	सोलापूर	मंगळवेढा	लवंगी	१	६.४७							
		१०	सोलापूर	सांगोला	महुद बु.	३	६.२५							
		११	कोल्हापूर	गडहिंगलज	नेसरी	१	१.२७							
		१२	कोल्हापूर	गडहिंगलज	गडहिंगलज	२	४.३५							
		१३	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	बेलोरा	१	०.८२							
		१४	यवतमाळ	डारव्हा	भुलाई	१	५.६३							
		१५	बुलढाणा	मलकापूर	कुंड बु.	२	२.७५							
		१६	नागपूर	शावनेर	बढेंगाव	३	३.५८							
		१७	वर्धा	समुद्रपूर	निंभा	१	१२.१६							
		१८	नाशिक	सिन्नर	गोंदे	१	१.९२							
						५७	१६०.९२							
	शेरा : श्री विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपुरच्या नावे असलेल्या एकूण जिल्ह्यापैकी ९ जिल्ह्यातील जमिनीबाबतचे दावे न्यायप्रविष्ट आहेत त्यांची यादी वरीलप्रमाणे आहे . एकूण क्षेत्रापैकी १६०.९२ हे.आर इतक्या क्षेत्रावर दावे दाखल आहेत पैकी सोलापूर जिल्ह्यातील पंढरपुर तालुका गाव अनवली येथील ६२.३२ हे.आर इतके क्षेत्र न्याय प्रविष्ट आहे . सदर दावे निकाली काढण्यासाठी जास्तीचे प्रयत्न करणे आवश्यक आहे .													
२४	३.जमिनी बाबत व मंदिराबाबत विविध न्यायालयात दाखल असलेले दावे : <table><tr><td>अ. क्र.</td><td>न्यायालयाचे नाव</td><td>सदर न्यायालयात दाखल आलेल्या दाव्यांची संख्या</td></tr><tr><td>१</td><td>मा.उपविभागीय अधिकारी</td><td>७</td></tr></table>								अ. क्र.	न्यायालयाचे नाव	सदर न्यायालयात दाखल आलेल्या दाव्यांची संख्या	१	मा.उपविभागीय अधिकारी	७
अ. क्र.	न्यायालयाचे नाव	सदर न्यायालयात दाखल आलेल्या दाव्यांची संख्या												
१	मा.उपविभागीय अधिकारी	७												

		२	मा . अप्पर जिल्हाधिकारी	०		आली आहे. याबाबत कार्यवाही सुरू आहे. मंदिर समितीमार्फत वेळोवेळी पाठपुरावा करण्यात येत आहे.	
		३	मा . आयुक्त	२			
		४	मा . तहसिलदार	२			
		५	मा . महसूल मंत्री	४			
		६	मा . न्यायालय	४२		त्यापैकी मौजे अनवली ता. पंढरपूर येथील जमिनीबाबत मे. महसूल मंत्री महोदय यांच्या न्यायालयात दावा सुरू होता. त्याचा निकाल मंदिर समितीच्या बाजूने मिळाला असून, सदर जमिनीच्या ७/१२ उता-यावर मंदिर समितीचे नांव दाखल झाले असून, जमिन ताब्यात घेण्याची कार्यवाही सुरू आहे.	
		७	मा . उच्च न्यायालय	९			
		८	मा . खंडपीठ न्यायालय	१			
		९	मा . औद्योगिक न्यायालय	१			
		१०	कॅव्हेट	३			
		११	निकाल झालेले	२			
			एकूण संख्या	७३			
	शेरा : मंदिर समितीचे जमिनी बाबत व मंदिराबाबत विविध न्यायालयात एकूण ७३ दावे दाखल आहेत . पैकी मा . न्यायालयात एकूण ४२ दावे दाखल आहेत . मंदिर समितीने उच्च स्तराव प्रयत्न करून सदर दावे लवकरात लवकर निकाली काढावेत . सदर दावे निकाली काढण्यासाठी मंदिर समितीकडून योग्य त्या प्रमाणावर पाठपुरवठा करण्यात यावा .						याशिवाय, सदरचे दावे निकाली काढण्यासाठी पाठपुरावा करण्यात येत आहेत.
२५	४ . कार्यकारी अधिकारी श्री . विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर यांचे नावे दाखल असलेल्या जमिन वहिवाटीस दिलेली आहे परंतु सन २०२३-२४ मध्ये नुतनिकरणास प्रतिसाद न दिलेली यादी , तसेच खंड न दिलेली यादी .						वास्तविक पाहता, सदर जमिनी वहिवाटीस देण्यासाठी पूर्वीचे वहिवाटदार यांनी प्रतिसाद दिला नाही. त्यामुळे सन २०२४-२०२५ मध्ये विहित प्रक्रिया राबवून लिलाव करण्यात आला होता. त्यामध्ये देखील प्रतिसाद मिळालेला नाही. त्यामुळे प्रतिसाद न मिळालेल्या जमिनीचा खंड येणे बाकी म्हणून ताळेबंदाला दाखविणे उचित नाही.
	अ .	जिल्हा	तालुका	घाव	गट नं .	क्षेत्र हे आर	मंदिरे समितीचे नांव दाखल व त्या वहिवाटीस देण्यात आलेल्या वहिवाटदाराचे नाव
	१	२	३	४	५	६	७
	१	सातारा	कराड	आटके	८३६	० . ३५	श्री . आत्माराम बंडु पाटील

								श्री .महादेव बंडु पाटील श्री .शिवाजी बंडु पाटील श्री .हिंदुराव बंडु पाटील श्री .पोपटराव बाबुराव पाटील श्री .प्रकाश बाबुराव पाटील		सदरबाबत उत्पन्न वाढविण्याच्या दृष्टीने आवश्यक त्या उपाययोजना करण्यात येत आहे. त्यासाठी वर्तमानपत्रात जाहिरात प्रसिध्द करून व संबंधित तालुक्याचे तहसिलदार यांना पत्रव्यवहार करून जमिनी वहिवाटीस जाण्याच्या दृष्टीने कार्यवाही करण्यात येत आहे.
					८३७	०.३४		श्री .निवासराव रामचंद्र पाटील		
					८३८	०.३४		श्री .ज्ञानू श्रीरंग पाटील		
					९३८/२	०.०८		श्री .भास्कर महादेव यादव		
					९३७/२	०.१४		श्री .शंकर गणपती (सखाराम) पाटील		
					९३६/१	०.१०		श्री .यशवंत शामराव पाटील		
					९३४/२	०.११		श्री .विश्वनाथ ज्ञानू पाटील		
					९३३/३	०.२३		श्री .जगन्नाथ व्यंकटराव पाटील		
					९३०/१	०.२२		श्री .आत्माराम राजाराम पाटील		
					२४१	०.१४		श्री .कृष्णजी लक्ष्मण काळे श्री .सतिश आनंदा काळे		
					२४२	०.३०		श्री .जगन्नाथ शंकरराव काळे श्री .बाळासाहेब सदाशिव		

							काळे श्री.विश्वनाथ सदाशिव काळे श्री.रघुनाथ सदाशिव काळे		
				२४३	०.४२		श्री.अनिल हिंदुराव काळे श्री.अरूण हिंदुराव काळे		
२	सातारा	कराड	कालवडे	१४६/१	०.५४		श्रीमती नंदा संपत तडाखे श्री.गणपती सिताराम तडाखे		
				१४६/२	०.४२		श्री.अरूण लक्ष्मण तडाखे व इतर श्री.शंकर विष्णू तडाखे		
				१४३/३	०.७१		श्री.धोडिराम नामदेव साठे श्री.सुभाश आण्णा साठे श्री.उत्तम रूपा साठे		
३	सातारा	कराड	खाले	१६८९	०.१५		श्री.माणिक शंकर यादव व इतर		
				९३७	०.६९		श्री.जगन्नाथ दादासो जानुगडे		
				९३८	०.५७		श्री.रामचंद्र भानुदास वेल्हाळ व इतर		
				९३९	०.२९		श्री.निवास बाबुराव पाटील		

								श्री . जर्नादन वावुराव पाटील		
					९४०	० . २२		श्री . बाळकृष्ण आण्णा देसाई		
					९४१	० . २३		श्री . रामचंद्र भानुदास वेल्हाळ व इतर		
					९७८	१ . ५७		श्री . गजानन खंडेराव आवारे		
					९७९	० . ६०		श्री . महिपती गोपाळ पाटील व इतर		
					९८०	२ . ५४		श्री . सोनाबाई आनंदा पाटील व इतर		
					९८२	० . २२		श्री . नर्मदा संपत पाटील व इतर		
					९८४	० . २०		श्री . विठाई को . बाळा पाटील व इतर		
					९८५	० . २९		श्री . लक्ष्मी वासुदेव रानभरे व इतर		
					९८६	० . २५		श्री . गुलाबजी उमाजी मारवाडी व इतर		
					९८७	० . २७		श्री . जर्नादन वावुराव पाटील		
								श्री . प्रभावती प्रकाश पाटील		

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

								श्री .निवास बाबुराव पाटील		
					९८८	१.०६		श्री .दत्तात्रय बाबुराव पाटील		
								श्री .प्रभावती प्रकाश पाटील		
								श्री .जर्नादन बाबुराव पाटील		
								श्री .निवास बाबुराव पाटील		
					९८९१	०.११		श्री .विश्वनाथ बंडु शरद व इतर		
					९८९२	०.१३		श्री .विश्वनाथ बंडु शरद व इतर		
					९९०	०.८०		श्री .सिंधुताई महादेव जगताप		
					९९१	०.२६		श्री .हणमंत शिवाजी यादव व इतर		
					९९२	०.१३		श्री .रामचंद्र पांडुरंग जुजार व इतर		
					९९२	०.१४		श्री .रामचंद्र पांडुरंग जुजार व इतर		
					९९३	०.५७		श्री .सोनाबाई आनंदा पाटील व इतर		
					९९४	०.२३		श्रीमती रुक्मिणी महिपती पाटील		

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

					९९५	०.७०	श्री.वसंत पांडुरंग पाटील व इतर		
					९९६	०.७५	श्री.वसंत पांडुरंग पाटील व इतर		
					९९७	०.३७	श्री.भिमराव यशवंत पाटील व इतर		
					९९८	०.३२	श्री.बबन रामचंद्र जुजार व इतर		
					९९९	०.१९	श्री.लक्ष्मण शामराव खोत एकुम्		
					१०००	०.१९	श्री.लक्ष्मण शामराव खोत एकुम्		
					१००१	०.२४	श्री.बाबुराव महादेव यादव		
					१००२/१	०.१७	श्री.शालन मारुती पवार व इतर		
					१००२/२	०.१७	श्री.शालन मारुती पवार व इतर		
					१००३/१	०.११	श्री.पंढरीनाथ धोडिराम यादव व इतर		
					१००३/२	०.२१	श्री.पंढरीनाथ धोडिराम यादव व इतर		
					१००४	०.५३	श्री.नाना मारुती खोत		
					१००५	०.४४	श्री.शशिकांत धोडिराम यादव व इतर		

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

				१००६/१	०.२३	श्री.गजानन खंडेराव आवारे
				१००६/२	०.२३	श्री.गजानन खंडेराव आवारे
				१००६/३	०.२२	श्री.गजानन खंडेराव आवारे
४	सातारा	कराड	हेळगोव	२३७/A	०.२७	
				२३७/B	०.३३	
५	सातारा	कराड	पाचवडवस्ती	००४/१	०.२६	श्री.दत्तात्रय रामचंद्र जाधव
				००४/२	०.१७	श्री.उत्तम विलास जाधव श्री.राजाराम विलास जाधव श्री.संजय विलास जाधव
				००४/३	०.२५	श्री.हणमंत तुकाराम पवार
६	सातारा	कराड	जाधवमळा	९	०.७८	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर. श्री.रमेश शंकर जोशी
७	सातारा	कराड	वडगाव हवेली	८१४	०.०८	श्री.युसूफ मुलाणी

					८१८	०.०७	श्री.महमंद हतीफ मुलाणी श्री.अजुद्दिन रहिमतुल्ला मुल्ला श्री.फिरोज नजीर मुल्ला		
					८३४	०.१४	श्री.रज्जाक बादशहा मुल्ला श्री.नय्युम इब्राहिम मुल्ला		
	८	सातारा	कराड	दुशेरे	८९२	०.०४	श्री.मोहन शंकर जाधव श्री.संजय शंकर जाधव श्री.भास्कर दिनकर जाधव		
					१००१२	०.०७	श्री.राजेंद्र गोपाळा जाधव व इतर		
					१०१०	०.०१	श्री.राजेंद्र उत्तमराव जाधव व इतर		
					१०१२	०.०८	श्री.रंजना वापूसो पाटील		
					१०१३	०.०४	श्री.राजेंद्र उत्तमराव जाधव व इतर		
					१०१४	०.०३	श्री.मोहन शंकर जाधव श्री.संजय शंकर जाधव श्री.भास्कर दिनकर जाधव श्री.अशोक मारुती जाधव श्री.आनंदराव वसंतराव जाधव		
					१०१५	०.०४	श्री.आनंदराव वसंतराव		

						जाधव व इतर	
				१०१६	०.०२	श्री.मोहन शंकर जाधव श्री. संजय शंकर जाधव श्री.भास्कर दिनकर जाधव	
				१०१७	०.०७	श्री.सर्जेराव विठ्ठल जाधव व इतर	
९	सातारा	कराड	यशवंतनगर (शिरवडे)	६२०	१.६८	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर	
१०	सातारा	कराड	खोरेगाव	१०७	०.८५	श्री.आनंदा दत्तु गुरव ०.२१ श्री.लक्ष्मण गुरव ०.२१ श्री.सुनिल गुरव ०.४३	
११	सातारा	कराड	पेले	६१०/१	०.०७		
	सातारा	कराड	भुयाचीवाडी	२१४	०.१३		
१२	सोलापूर	पंढरपूर	शेवते	३३४	०.१२		
१३	सोलापूर	पंढरपूर	पंढरपूर	१२	२.२८	का.अ.श्री.वि.रु.मं.स	

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

							.पंढरपूर		
					१३	०.२७	का.अ.श्री.वि.रू.मं.स .पंढरपूर		
					१४	०.८०	का.अ.श्री.वि.रू.मं.स .पंढरपूर		
१४	सोलापूर	दक्षिण सोलापूर	औज (आहेरवाडी)	४९	४.४५	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर			
१५	सोलापूर	मोहेळ	मसलेचौधरी	६०३	३.९७	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर			
				६०६	२.२३				
१६	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	नरोटेवाडी	१२९	४.४१	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर			
१७	सोलापूर	करमाळा	शेलगाव वांगी	१७५	२.०३	श्री.गणेश रामचंद्र पोटे व इतर श्री.प्रभाकर रामचंद्र पोटे व इतर श्री.भिमराव भगवान पोटे व इतर			

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

							श्री.चंद्रशेखर आत्माराम पोटे व इतर		
१८	सांगली	पलूस	सुर्यगाव	१८७/१	०.२०	श्री.शामराव मारुती सुर्यवंशी व इतर			
				१८७/२	०.२०	श्री.रमेश बाबुराव सुर्यवंशी व इतर			
				१८७/३	०.२०	श्री.विमला बाळासो पाटील व इतर			
				१८७/४	०.०८	श्री.हिंदुराव आनंदा खोले			
				१८७/५	०.१२	श्री.महेश मानसिंग सुर्यवंशी व इतर			
				१८७/६	०.४०	श्री.वसंत भानुदास खोले व इतर			
१९	सांगली	पलूस	नागठावे	५४५	१.६९	श्री.महादेव हिंदुराव पाटील श्री.पंतगराव हिंदुराव पाटील			
२०	सांगली	आटपाडी	हिवतड	११५४	२१.१६	श्री.रंगनाथ रामचंद्र सुर्वे श्री.दगडू दशरथ सुर्वे श्रीमती.सिंधुताई बबन सुर्वे श्री.अशोक बाजी सुर्वे श्रीमती.नयन दिलीप सुर्वे			

							श्री .ववन शंकर पाटील		
२१	कोल्हापूर	गडहिंग्लज	वाघराळी	२२७	०.४६	श्री .दयानंद पांडुरंग भुईम्बर ०.१५५ श्री .वैभव दादु भुईम्बर ०.१५५ श्री .दिपक मधुकर भुईम्बर ०.१५			
				२७७	२.२१	श्री .विजय मारुती सावंत			
						श्री .वसंत दादू			
						श्री .भैरू जोतिवा			
						श्री .रामचंद्र जोतिवा			
						श्री .लक्ष्मण जोतिवा			
						श्री .आनंदा जोतिवा सावंत			
						श्री .विशाल विश्वनाथ भुई म्बर ०.७३५			
						श्री .अजित मारुती फगरे			
						श्री .शशिकांत मारुती फगरे			
						श्री .देवेंद्र मारुती फगरे			
२२	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	खरवीगुंड	६३	२.०९	श्री .वासुदेव जयराम कपाले			
२३	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	कंझरा	६६/१	१.४४	का .अ .श्री .वि .रु .मं .स .पंढरपूर			

२४	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	गावनेर तळेगाव	३३३	०.७८	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
२५	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	चिखलीवैध	२१	६.१६	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
२६	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	वाटपूर	५३/२	१.१८	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
२७	यवतमाळ	राळेगावं	विरूळ	५९	०.८१	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
२८	यवतमाळ	दारव्हा	शेंद्री	१२५	२५.८५	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
२९	यवतमाळ	दारव्हा	तळेगाव	१	०.८१	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर

		३०	यवतमाळ	नेर	नाथड	३९	१.०३	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर		
		३१	यवतमाळ	नेर	सावरगांव	२९	७.४९	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर		
		३२	यवतमाळ	नेर	कारखेडा	५६	१.८४	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर		
		३३	नागपूर	नरखंड	भिण्णूर	३९९/१	३.७८	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर		
						३९९/२	१.१४			
						३९९/३	१.६०			
		३४	नागपूर	कळमेश्वर	खानगाव	१४२	१.२५	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर		
		३५	नागपूर	कळमेश्वर	धापेवाडा	५०१	३.१२	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर		

३६	वर्धा	समुद्रपूर	गाडामोडी	४३	७.६५	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
३७	वर्धा	समुद्रपूर	सावंगी	३५	३.८४	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर
३८	अहमदनगर	नेवासा	सोनाई	७५४/१	०.७६	
३९	अहमदनगर	नेवासा	घोडेगाव	२१५	६.२१	कार्यकारी अधिकारी श्री.वि.रु.मं.सपं
४०	अहमदनगर	नेवासा	सलावतपूर	७६/२	१.४१	कार्यकारी अधिकारी श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर

शेरा : मंदिर समितीच्या मालकीच्या असलेल्या वरील जमिनी या शेतक-यांना वहीवाटीस दिलेल्या आहेत. अनेक शेतक-यांच्या ताब्यात जमिनी आहेत, परंतु त्यांचा खंड मंदिर समितीस मिळत नाही अथवा मंदिर समितीकडून वसुल केला जात नाही. मंदिर समितीने उत्पन्न वाढवण्याच्या उद्देशाने जास्तीचे प्रयत्न करणे आवश्यक आहे. ज्या जमिनीची खंड मंदिर समितीस मिळत नाही तो मिळवण्यासाठी योग्य ती कायदेशीर कारवाई करण्यात यावी.

सन २०२३-२४ मध्ये जमीन वहिवाटदारांकडून येणे रक्कम अपेक्षित रक्कम रु १८,५८,४८०.०० इतकी आहे. अहवाल कालावधीमध्ये रु.११,९३,५५० इतकी वसुल झालेली आहे. मंदिर समितीने आर्थिक पत्रके तयार करत असताना जो खंड येणे बाकी आहे ती रक्कम ताळेबंदास येणे दाखविलेली नाही. पुढील आर्थिक वर्षामध्ये १०० टक्के

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

	जमीनी लिलावात जातील यासाठी प्रयत्न करावा व जमीन विभागासाठी स्वतंत्र व्यवस्थापक नेमण्यात यावा तसेच स्वतंत्र वकील नेमण्यात यावा .							
२६	५. कार्यकारी अधिकारी श्री. विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर यांचे नावे दाखल असलेल्या जमिन वहिवाटीस देणेकामी प्रतिसाद यादी सन २०२३-२०२४							सदरबाबत उत्पन्न वाढविण्याच्या दृष्टीने आवश्यक त्या उपाययोजना करण्यात येत आहे. त्यासाठी वर्तमानपत्रात जाहिरात प्रसिध्द करून व संबंधित तालुक्याचे तहसिलदार यांना पत्रव्यवहार करून जमिनी वहिवाटीस जाण्याच्या दृष्टीने कार्यवाही करण्यात येत आहे. याशिवाय, मालमत्ता विभागाकडील कामकाज पाहण्यासाठी स्वतंत्ररित्या महसूल विभागाकडील सेवानिवृत्त मंडळ अधिकारी यांची मालमत्ता अधिकारी म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे. तसेच अनुभवी कर्मचारी वर्ग देखील नेमण्यात आला असून, कामकाज अत्याधुनिक करण्याच्या दृष्टीने टिसीएस कंपनीमार्फत संगणक प्रणाली विकसित करण्यात येत आहे. ताबा न मिळालेल्या जमिनीचा ताबा घेण्याची कार्यवाही सुरू आहे. सदरच्या जमिनी १ वर्षा ऐवजी ५ वर्षांने भाडे तत्वावर देण्यासाठी शासनास दि.११/०१/२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये प्रस्ताव सादर करण्यात आला होता. तथापि,
	अ. क.	जिल्हा	तालुका	गाव	गट नं	क्षेत्र हे. आर	मंदिरे समितीचे नाव दाखल व त्या वहिवाटीस देण्यात आलेल्या वहिवाटदाराचे नाव	सन २०२३-२०२४ रक्कम रु.
	१	सातारा	कराड	आटके	१९२/२	०.५७	श्री. राजेंद्र शंकर काळे	५०००
	२	सातारा	कराड	कालवडे	१४६/४	०.६७	वाळासाहेब रा थोरात	१००५०
					१४६/५	०.८१	श्री. नाना आण्णा तडाखे	३००००
	३	सातारा	कराड	विंग	६३९	०.२६	श्रीमती सुलभा दि यादव	३९००
						०.५६	श्री. प्रदिप पांडुरंग यादव	८४००
						०.८२	श्री. जगु रामायादव	८२००
	४	सातारा	कराड	हेळगांव	२३७/८	०.३७	यशवंत पांडुरंग वावर	५५५०
	५	सातारा	कराड	गोलेश्वर	२३७/१/८	०.२५	पांडुरंग काशिनाथ जाधव	३७५०

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

				२३७/१/B	०.२३	पिवासा बापूराव जाधव	३४५०	शासनाने सदरचा प्रस्ताव दि.०१/०५/२०२१ रोजी अमान्य केला आहे. याशिवाय, ताबा न घेतलेल्या जमिनीचा ताबा घेण्याची कार्यवाही सुरू आहे. तथापि, मंदिर समितीचे कामकाज पंढरपूर मंदिरे अधिनियम, १९७३ अन्वये चालविण्यात येते. त्यामध्ये मंदिर समितीच्या जमिनी जास्तीत जास्त ११ महिन्याच्या खंडाने देण्याची तरतूद आहे. त्यामुळे जमिनी ११ महिन्यांपैक्षा जास्त कालावधीसाठी खंडाने देणेबाबत अधिनियमात दुरुस्ती करणे आवश्यक आहे. याबाबत मंदिर समितीच्या सभेत ठराव पारीत करून शासनास प्रस्ताव पाठविण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.
				२३७/२	०.०५	वसंतराव बापूराव जाधव	७५०	
				२३७/२	०.०५	तुकाराम चिंतु माने	७५०	
				२३७/३/४	०.१९	माणिक संपतराव जाधव	२८५०	
				२३७/५	०.०८	धांडिराम बापूराव जाधव	१२००	
				२३७/६	०.०४	आप्पासो आ जाधव	६००	
				२३७/७	०.०६	धांडिराम बापूराव जाधव	९००	
६	सातारा	कराड	किवळ	१८९	०.१२	श्री.शरद कृष्णा साळुंगे	१८००	
				१९०	०.११	श्री.महेश मोहन साळुंगे	१६५०	
				१९१	०.०९	लालासो भगवान मुलीक	१३५०	
				१९२	०.०९	लालासो भगवान मुलीक	१३५०	
				१९३	०.०८	अमोल तानाजी मुलीक	१२००	
				१९४	०.०८	शिवाजी भगवान	१२००	

						मुळीक	
				१९५	०.०६	श्री.लक्ष्मण अदु साळुंगे	९००
				१९६	०.०९	श्री.महेश मोहन साळुंगे	१३५०
७	सातारा	कराड	वेलावडे	२४०/१	०.४१	अजय शंकरराव मोहिते	६१००
				२४०/२	०.१०	रामचंद्र धांडिराम माकहते	१५००
				२४०/३	०.११	संतोष वसंतराव मोहिते	१६५०
८	सातारा	कराड	कोरेगांव	५२१	१.१५	श्री.दादासो संभू पाटील	३४५०
						उत्तम खाशावा पाटील	३४५०
						श्री.सुखदेव ज्ञानु पाटील	२५५०
						जालिंदर ज्ञानु पाटील	९८५
९	सातारा	कराड	भुयाचीवाडी	२१४	०.२५	श्री.तानाजी वामन शिंदे	६२५०
				२१३	०.३७	श्री.मुकूंद जगन्नाथ शिंदे	६९४०
१०	सातारा	कराड	पेरले	६१०/१	०.०९	श्री.राजेंद्र प्रल्हाद	१४२५

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

						घुटे		
					०.२२	नवनाथ शिराळ	३०००	
११	सोलापूर	पंढरपूर	शेवते	३३४	१.७६	देविदास नवनाथ सावंत	५८५००	
११	सोलापूर	माळशिर स	माळशिरस	६६०	३.२३	बाळासो संभाजी वाघमोडे	५६१००	
१२	सोलापूर	मोहोळ	पापरी	२०६	२.२४	अतुल अंकुश चव्हाण	५००००	
१३	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	वडाळा	२५३	६.८१	सत्यवान सुब्रदेव शिंदे	११००००	
१४	सोलापूर	उत्तर सोलापूर	बेलाटी	२३८	१.०८	राजकुमार बा वाघमोडे	१००००	
१५	सोलापूर	करमाळा	वांगी नं.२	२७	९.११	कृष्णात एकनाथ चौधरी	३०५००	
						हणमंत भगवान चौधरी	३०५००	
						वेताळा त्रिंबक चौधरी	३०५००	
१६	सोलापूर	करमाळा	लव्हे	९७	६.४५	सुजित अशोक पाटील	६४५००	
१७	सांगली	पलूस	पलूस	१७१२	२.६२	सुभाष अनंत कासार	७८६०	
						संगिता मोहन कासार	७८६०	

						पांडुरंग अनंत कासार	१५७२०	
						विवेक रामचंद्र कासार	७८६०	
१८	कोल्हापूर	शिरोळ	कोथली	२५	०.६१	संजय मल्लाप्पा विभूते	६४००	
				२६	४.०१	अनिल मल्लापा विभूते	१२८००	
						आप्पासो बाबु विभूते	१५५००	
						सुनिल आप्पासो विभूते	३८००	
						राजेंद्र कल्लाप्पा विभूते	३८००	
						राजकुमार बा विभूते	३८००	
१९	कोल्हापूर	गडहिंगलज	हडलगे	११०१	०.७१	अशोक मसनू कांबळे	३१६०	
						अशोक मसनू कांबळे	३९४०	
२०	कोल्हापूर	गडहिंगलज	गडहिंगलज	१९८	०.७८	भानुदास नारायण खोत	२०००	
				७४०	१.३३	श्रीमती राणुवाई दु करडे	६०००	

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

२१	अमरावती	नांदगाव खंडेश्वर	जयसिंगा	१७	३.०७	नंदकुमार शंकरराव मुंडे	३३०००
२२	अमरावती	अंजनगाव सूर्जी	भंडारज	४००	२.८३	संदिप जगन्नाथ भिसे	२८३००
२३	अकोला	वार्शी टाकळी	देवदरी	१५	४.२६	सुरेश किसन हरणे	२४२००
२४	अकोला	अकोट	कुटासा भाग १	५२५	७.०६	संतोष सुर्यभान जगताप	७८०००
२५	बुलढाण I	मलकापूर	दाताळा भाग १	८९४	१.०२	अमित ज्ञानदेव पाटील	१३०००
२६	बुलढाण I	संग्रामपूर	चौंडी	२०	०.२०	विनायक रा भारसाखळे	५०००
२७	उस्मानाबाद	परांडा	करंजा	९०	७.८१	नामदेव भिमराव कोळी	५००००
२८	वर्धा	समुद्रपूर	मांडगाव	६६९/१	०.२०	लक्ष्मण गजानन वाटकर	५०००
२९	अहमदनगर	नेवासा	रामडोह	६६/१	२.२०	शिवाजी रामचंद्र सोनवणे	२३०००
३०	अहमदनगर	नेवासा	सोनाई	७५४/२	२.४५	गणेश बाबुराव धनवटे	२३०००
						आदिनाथ अर्जुन ढाकणे	४५००
					२.४६	आण्णासो मिटू दरंदले	२७५००

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

३१	अहमदन गर	नेवासा	चांदा	७४६	११.२०	कुंडलिक रंगनाथ लांडे	१०००००
३२	अहमदन गर	श्रीगोंदा	पिसोरेखांड	२	२.७०	श्री.महेंद्र रतन इंगळे	१००००
							१७०००
३३	अहमदन गर	श्रीगोंदा	देऊळगांव	८२	३.१०	श्री.नामदेव धारकर	२३०००
						श्री.नामदेव धारकर	२३५००
					९९.७३		११,९३,५५०

शेरा :

श्री विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती पंढरपुर यांच्या नावे असलेले एकूण एकंदर क्षेत्र ९७४.०१ हे.आर असून एकूण १४० गावामध्ये क्षेत्र आहे. एकूण खंडाने दिलेल्या क्षेत्रापैकी फक्त ९९.७३ हे.आर इतकेच क्षेत्राचा खंड मंदिर समितीस उत्पन्न स्वरूपात मिळत आहे. मंदिर समितीने खंडाने दिलेल्या क्षेत्रातून खंड रूपी रु ११,९३,५५० इतके उत्पन्न मिळालेले आहे.मंदिर समितीने सर्व क्षेत्र खंडाणे देऊन अथवा इतर पध्दतीने उत्पन्न वाढवण्यासाठी प्रयत्न करणे आवश्यक आहे.

समिती त्यांच्याकडील जमीनी ह्या ७/१२ नुसार समितीच्या नावावर आहे परंतु काही जमीनीचा ताबा इतरांकडे आहे. त्यासाठी सदर ताबा सुध्दा समितीकडे देण्यासाठी कारवाई करावी. कोणताही शेतकरी सदर जमीन ११ महीनाचा खंडाने घेत असल्यामुळे हा कालावधी उत्पन्नासाठी कमी पडत आहे. यामुळे तो शेततळे वोर विहीर अंतर्गत रस्ते यामध्ये गुंतवणूक करू शकत नाही. याचा परिणाम शेतक-याच्या उत्पादनामध्ये होत असून त्यांचे उत्पादन हे वाढत नाही. वरील सर्व बाबींचा विचार करून ११ महिने खंडाने शेतका-याला देण्यात येणा-या शेत जमिनीचा कालावधी हा सात किंवा दहा वर्ष समितीचेही उत्पन्न वाढू शकेल तसेच ११ महिने खंडाने देण्याच्या अटीमुळे अनेक समितीच्या जमिनीत अशाच पडून आहेत. त्यामुळे त्या जमिनीतील कस हा कमी होत असून याचा परिणाम समितीच्या महसुलावर होत आहे.

२७	ख. मालमत्ता विभाग : १. पंढरपूर शहरातील मंदिरे समितीच्या अधिपत्याखाली असलेल्या मालमत्तेची यादी खालीलप्रमाणे दि. ३१.०३.२०२४ अखेर							या मालमत्तांचे सहायक निबंधक कार्यालय, पंढरपूर यांचेकडून मुल्यांकन करून घेण्यात आलेले आहे. त्याप्रमाणे सर्व मालमत्तांची सन २०२४-२०२५ या आर्थिक वर्षाच्या ताळेबंदात नोंद घेण्यात येत आहे.
अ क्र	पंढरपूर नगरपालिका केचा मालमत्ता क्रमांक	घर नं./सि. स.न. जुने क्रमांक	कार्यकारी अधिकारी श्री. विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समितीचे नावे असलेल्या मालमत्ता	क्षेत्र चौ. मी	प्रत्यक्ष चौ. मी बांधकाम	बांधकामचा प्रकार	दुय्यम निबंधक यांचेकडून प्राप्त झालेली मुल्यांकन रक्कम रुपये	
१	११५०००८०४	१९५०/अ	श्री. नरसोबाचा पार, १९५०/अ हरीदास वेस, पंढरपूर	११.७	११.३३	वांधकाम	३,१९,०००	
२	११५००८०७	१९५२/ब	श्री. नरसोबाचा पार १९५०/अ हरीदास वेस, पंढरपूर	१३.४			६६,०००	
३	११५००११६७	२२९९	श्री. सटवाडचे देऊळ २२९९ दत्त मंदिराजवळ दत्तघाट पंढरपूर	६.७			३३,०००	
४	११५००११५२	२३७५	श्री. काळ भैरवाचे देऊळ, २३७५, नामदेव पायरी पंढरपूर	४३.५	१४.२८	व ३ घरगुती बांधकाम	३,७४,०००	
५	११५००११४१	२३६०	श्री. शांखंवरीचे देऊळ, २३६० महादवार पंढरपूर	३३.४			१,६४,०००	
६	११५००१२९२	२३८७	श्री. गणपती मंदिर (महादवारजवळ)	२.४			१२,०००	

७	२२४००३२५७	३३८१/अ	श्री . वामनेश्वर महादेव मंदिर ३३८१/अ चंद्रभागा घाट पंढरपूर (द्यासकर महाराजांच्या वाडयात)	१६.७			८२,०००	
८	२२४००३२५५	३३८०	श्री .सरकारी रथाची जागा ३३८० चंद्रभागा घाट पंढरपूर	३१.८	२२.६१	ब १ व २ घरगुती बांधकाम	५,१६,०००	
९	२२८००३२५१	३३७८	श्री .समाधीवार ३३७८ चंद्रभागा घाट पंढरपूर	२.५			५,५००	
१०	२२८००३२४८	३३७८	श्री .मास्तीचे देऊळ ३३७८ चंद्रभागा घाट पंढरपूर	१.७			८,५००	
११	२२४००३२३८	३३६७	श्री .मास्तीचा पार (सारडा भवन जवळ)	२१.७	१०.००		२१,०००	
१२	२२४००३०३३	३२७२	श्री . नरहर बुवाची समाधी ३२७२ कासार घाट पंढरपूर	२१.७			१,०६,५००	
१३	२२४००२७२१	३२७३/अ	श्री .जळोजी बुवाची समाधी ३२७३/अ कासार घाट पंढरपूर	६.७			३३,०००	
१४	२२२००२७२१	२५६८	श्री .नरसोबाचे देऊळ २५६८ उमदे गल्ली पंढरपूर	१२.५			६१,५००	
१५	२२४००३००८	३२५६	श्री .महादेव मंदीर ३२५६	११२.९	११.८८	१ व २	७,४२,५००	

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

				महाद्वार घाट पंढरपूर			घरगुती वांघकाम		
१६	२२२००२५५२	२४८०	श्री.एकवीरा देवीचे देऊळ, २४८० टीपीएफ/२८० महाद्वार	११४.६	९४.३३	अ २ घरगुती वांघकाम	२४,११,५००		
१७	२२२००२५५५	२८८२	श्री.एकवीरा आईचे देऊळ						
१८	३०९००४८०४	८०३	श्री. लखुवाईचे देऊळ	११४.६	९४.३३	व ३ घरगुती वांघकाम	१३,३५,५००		
१९	११५०००८०९	१९५३	श्री. जिवकेश्वर मंदिर १९५३, हरिदास वेस, पंढरपूर	९५.३	८५.४४ .३०.२६	व २ व क घरगुती वांघकाम	२,१६,६३,०००		
२०	२१००२२३०	२०८४	श्री. रोकडोवा मंदिर २०८४, हरिदास वेस, पंढरपूर	३५.०९	३.०६	वांघकाम	२,३६,०००		
२१	१२०००१५६६	२३९२	श्री. विठ्ठल मंदिर २३९१, महाद्वार पंढरपूर	३६६७. २७	१४८१. ८७	व २ विगर घरगुती वांघकाम	६,४२,१३,५००		
२२	११९००१५५०	३०७८	श्री. मारुती मंदिर ३०७८, इंदिरा भाजी मार्के ट पंढरपूर	३७.६	३४.२३	वांघकाम	९,३०,०००		
२३	७०५०११९५७	१९६	श्री. अंबावाई नगारखाना (अंबावाई पटांगण)	१३.४	९.००	व ३ घरगुती वांघकाम	१,६३,५००		
२४	७०५०११९५५	१९५	श्री. अंबावाई मंदिर (अंबावाई पटांगण)	७५.२		खुली जागा	३,४५,५००		

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

२५	७०५०११९५१	१९१	श्री.व्यसाचे देऊळ (राम वागेजवळ)	९०३.०		खुली जागा	४१,४५,०००
२६	७०५०११९२९	१८६	श्री. मारुती देऊळ (व्यस नारायण मंदिरा जवळ)	६.७		खुली जागा	३१,०००
२७	६२८००६९०६	३४७९	श्री. रिध्दीसिध्दी गणपती मंदिर (शिलंगणाचा गणपती मंदिराजवळ गोपाळपूर रोड)	३५.१		खुली जागा	१,७२,०००
२८	६२८००६९३३	३४८०	श्री. लक्ष्मण पाटील देऊळ (शिलंगणाचा गणपती मंदिराजवळ गोपाळपूर रोड)	३७.६		खुली जागा	१,८५,०००
२९	११५००११३५	२३५८	श्री. खंडोबा मंदिर	३१.८	४.३०	अ १ बिगर घरगुती वांधकाम	३,०४,०००
३०	१२०००१५६८	२३९३	श्री. रुक्मिणी मंदिर, पंढरपूर	३६६७.२७	३६३.८४	ब २ बिगर घरगुती वांधकाम	१,३५,२७,०००
							११,२२,०७,०००

शेरा :

१. वरील नमूद केलेली मालमत्तेची सरकारी नियमानुसार रु.११,२२,०७,००० मूल्यांकन आहे. मंदिर समितीने ताळेबंद पत्रके तयार करत असतांना ताळेबंद पत्रकांमध्ये ती मुल्यांकन रक्कम नोंद करून घेण्यात यावी.
२. वरील यादीमध्ये श्री विठ्ठल मंदिर २३९१, महाव्दार पंढरपुर रु ६,४२,१३,५०० व श्री रुक्मिणी मंदिर पंढरपुर रु.१,३५,२७,००० यांची नोंद तसेच इतर २८ मालमत्तेची एकूण रु.११,२२,०७,००० नोंद ताळेबंदामध्ये घेण्यात

यावी .							
२८	२.पंढरपूर शहरातील मंदिरे समितीच्या अधिपत्याखाली असलेल्या पंढरपूर येथील जागे बाबतची माहिती खालीलप्रमाणे सन २०२३-२०२४						
अ . क्र	पंढरपूर नगरपालिकेचा मालमत्ता क्रमांक	कार्यकारी अधिकारी श्री . विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समितीचे नावे असलेल्या मालमत्ता	क्षेत्र चौ .मी	प्रत्यक्ष चौ .मी बांधकाम	बांधकामाचा प्रकार		शेरा
१	५१२०१२८८५	कार्यकारी अधिकारी श्री .विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूर बाजार समिती	८० .३/ ३२ .०६ /३० .९	८२ .९३ .८ ३ .७४	विगर घरगुती वांधकाम	४५,१६,५ ००	तावा नाही
२	११९००१३२०	समस्त वडवे मंडळ पंढरपूर २९४८ पश्चिमव्दार पंढरपूर	११४ .६	१९१ .९७	घरगुती वांधकाम	३६,८९,०० ०	तावा नाही
३	१२०००१७४८	श्री .समस्त वडवे मंडळ (रामचंद्र रत्नाकर सराफ) २८९३, वडवे गल्ली पंढरपूर	५० .२	३७ .१७	विगर घरगुती वांधकाम	१४,९६,५० ०	
४	२२२००२४८८	पंढरपूर देवस्थान कमिटी	१७ .६			८६,५००	तावा नाही
५	२२४००३०११	खुली जागा ३२५७, टीपीएफ	१७ .०६	१५ .६५	वांधकाम	१०,४१,०० ०	माही त

सदरच्या सर्व मालमत्ता मंदिर समितीच्या नावे आहेत. त्यासाठी विधिज्ञाची नेमणूक करण्यात आली असून, त्यांचेकडून या सर्व मालमत्तांची ताबा घेण्याची प्रक्रिया सुरू आहे. याशिवाय, या मालमत्तांचे सहायक निबंधक कार्यालय यांचेकडून मुल्यांकन करून ताळेबंदाला नोंद घेण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

		/१९६ विणेगल्ली पंढरपूर					नाही
६	११५०००९२७	पर जागा २०२२, नामदेव पायरी (हरिदास वेस)पंढरपूर	८६.१	१३८.०९	घरगुती वांधकाम	२६,१८,५० ०	
						१,३४,४८, ०००	

शेरा : वरील मालमत्ता मंदिर समितीच्या नावे आहे परंतु सदर मालमत्ता अद्यापही मंदिर समितीच्या ताब्यात नाही . मंदिर समितीने लवकरात लवकर सदर मालमत्ता ताब्यात घेण्यासाठी उपाययोजना कराव्यात . वरील नमुद केलेली मालमत्ता मंदिर समितीने ताळेबंद पत्रके तयार करत असतांना ताळेबंद पत्रकांमध्ये नोंद घेण्यात यावी .

२९

ग . भक्त निवास

१ . खालील भक्तनिवास रूम भाडेमध्ये टॅली प्रमाणे व भक्तनिवास प्रमाणे फरक आढळून आलेला आहे, सदर फरक हा रु . ६७,७५,८०७ .०० एवढा आढळून आलेला आहे .

तपशील	टॅली प्रमाणे	भक्ती निवास प्रमाणे	फरक
ऑनलाईन यात्रा	५,०६,३४,७४८	-	-
रोख	४,०९,४९,६५४	४,०४,७०,६१९	-
एस . वी . आय .	-	३,१५,१२,००४	-
सेन्ट्रल (यात्रा धन)	-	१,२८,१९,२५२	-
कॅनरा बँक	-	६,७२०	-
एकूण	९,१५,८४,४०२	८,४८,०८,५९५	६७,७५,८०७ .००

सदर फरकांचा उल्लेख सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षाच्या अंतर्गत लेखापरिक्षण अहवालांमध्ये करण्यात आलेला आहे . सदर फरकाबाबत लेखापरिक्षण चालू असताना मंदिर समितीने ताळमेळपत्रके तयार केलेली आहेत .

३०

२ . एम . टि . डी . सी . भक्तनिवास

श्री.विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरे समितीने सन

सन २०२३ - २०२४ या आर्थिक वर्षामध्ये एम.टी.डी.सी.या भक्तनिवासावरती झालेला खर्च खालीलप्रमाणे :-

अ क	तपशील	रक्कम
१	वार्षिक भाडे	६,००,००० .००
२	भक्त निवास इतर खर्च	१,२३,५९७ .००
३	भक्त निवास एम.टी.डी.सी नगरपालिका कर	३३,१९,१३१ .००
४	भक्त निवास एम.टी.डी.सी शेतसारा	२९,९५२ .००
	एकूण	४०,७२,६८० .००

श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिर समिती व एम.टी.डी.सी यांच्यामध्ये करार झाला आहे. मंदिर समितीने एम.टी.डी.सी भक्तनिवासावर अहवाल कालावधीमध्ये एकूण रु ४०,७२,६८०.०० इतका खर्च केला आहे. एम.टी.डी.सी ला वार्षिक भाडे रु.६ लाख इतके दिले जाते. सदर विभागातून उत्पन्न कमी व खर्च जास्त आहे. सदर विभागाची आपण जेवढी जागा वापरतो त्या बदल्यात होणार खर्च जास्त प्रमाणात आहे. सदर विभागातील पुर्ण इमारत आपण वापरत नाही फक्त लाडू बनवण्यासाठी जागा वापरत आहे. मंदिर समितीने सदर विभागातून उत्पन्न वाढवण्यासाठी प्रयत्न करणे आवश्यक आहे.

१९९५ मध्ये पंढरपूर शहरातील एमटीडीसीची “पर्यटक निवास” ही इमारत ३० वर्षासाठी कराराने भाडे तत्वावर घेतली आहे. तथापि, सदरची इमारत मोडकळीस आल्याने विनावापरात आहे. सदर पर्यटक निवास इमारत व खुली जागा असे एकूण २०६३९ चौ.मी. इतके क्षेत्र आहे. सदरची जागा व भक्तनिवास इमारत मंदिर समितीस रेडिरिकनेरच्या दराने उपलब्ध करून दिल्यास सदर ठिकाणी संत विद्यापीठाची प्रशासकीय इमारत, भाविकांसाठी अन्नछत्र व निवास व्यवस्था, वैद्यकीय उपचार केंद्र इत्यादी बाबी प्रस्तावित आहेत. त्याबाबतचा प्रस्ताव दि.०६/११/२०१७ रोजीच्या पत्रान्वये शासनास सादर करण्यात आला आहे. त्याबाबत शासन स्तरावर पाठपुरावा सुरू आहे. याशिवाय, मा.ना.श्री.देवेंद्रजी फडणवीस, मुख्यमंत्री महोदय यांच्याकडे दि.२८/०५/२०२५ व दि.१७/०६/२०२५ रोजी समक्ष भेटून लेखी निवेदन दिले आहे. त्यानुसार शासनास पाठपुरावा करून लवकरात लवकर कार्यवाही करण्याची दक्षता घेतली आहे.

१) भक्तनिवास येथील खोली चेकईन

सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालावर मा.धर्मादाय आयुक्त यांनी दिलेले निदेश व त्याचा अनुपालन अहवाल.

	१. लेखापरिक्षण दरम्यान असे आढळून आले की चेक ईन च्या वेळी भाविक किंवा गेस्ट यांच्या सहा घेण्यात आलेल्या नाहीत . २. आम्हाला लेखापरिक्षण दरम्यान असे आढळले की भक्तनिवासामधील डेली जमा रजिस्टर आणि सॉफ्टवेअरमध्ये जमा रक्कम यामध्ये फरक आढळून आलेला आहे .	करताना संबंधित भाविकांची स्वाक्षरी घेण्यात येते. तथापि, गर्दीच्या वेळेस काही भाविक सहा करीत नाहीत. मात्र, यापूढे आवश्यक ती दक्षता घेऊन कार्यवाही सुरू करण्यात आली आहे. २) सदरची दुरुस्ती करण्यात आली आहे. सद्यस्थितीत, कोणत्याही स्वरूपाचा फरक नाही. याशिवाय, पुर्वीची संगणक प्रणाली बंद करून नव्याने अत्याधुनिक पद्धतीची संगणक प्रणाली टिसीएस कंपनीकडून विकसित करण्यात आली आहे. त्यामुळे सद्या, डेली जमा रजिस्टर व संगणक प्रणालीमध्ये जमा रक्कम यामध्ये फरक पडत नाही.
३२	घ .महावस्त्र भेट वस्तू : तपासणी करते वेळी दिनांक ०२.०१.२०२५ रोजी मंदिर समितीच्या महावस्त्र विभागास भेट दिली असता असे निदर्शनास आले की महावस्त्र विभागाचे स्टॉक रजिस्टर व्यवस्थित अपडेट करण्यात आले नाही . आम्ही महावस्त्र विभागात प्रत्यक्ष पाहणी केली असता असे निदर्शनास आले महावस्त्र विभागातील एकूण ७४३ साडयांच्या नगाची रकमेची नोंद तालेवंदाला घेण्यात आलेली नव्हती .परंतु लेखापरिक्षण चालु असताना सदर नोंदी घेण्यात आलेल्या आहेत .	➤ स्टॉक रजिस्टर अपडेट करण्यात आले आहे. ➤ महावस्त्र कार्यालयातील सर्व महावस्त्रांच्या नोंदी, नोंदवहीमध्ये घेण्यात आलेल्या आहेत. ➤ उपलब्ध असलेला सर्व स्टॉक, रेकॉर्डवर घेण्यात आलेला आहे.

	सोने चांदीच्या वस्तू स्विकारत असताना जसे सोने मुल्यांकनकार यांच्याकडून मुल्यांकन केले जाते तसेच महावस्त्र (कापड माहिती) असलेल्या व्यक्तीकडून त्यांचे मुल्यांकन करून विक्री किंमत ठरवावी जेणेकरून महावस्त्र विक्रीसाठी चालना मिळेल व मंदिर समितीच्या महावस्त्र विभागाचे उत्पन्न वाढण्यास मदत मिळेल . ➤ मंदिर समितीकडे असलेली जी महावस्त्र विकली जात नाहीत त्यावर २ महिने, ४ महिने, ६ महिने असे टप्पे करून त्या महावस्त्रावर डिस्काउंट वाढवून सदर महावस्त्र लवकरात लवकर विक्री करण्यात यावी . ➤ व्ही.आय.पी व्यक्तीच्या सत्कारासाठी महावस्त्र विभागातून जी वस्त्र दिली जातात त्या वस्त्राचे मागणी पत्र संबधीत अधिका-यांच्या सहीनिशी असल्याशिवाय सदर वस्त्र देण्यात येऊ नयेत .	सर्व महावस्त्रांचे तांत्रिक व्यक्तींकडून मुल्यांकन करून किंमत ठरविण्यात येत आहे. ➤ शिल्लक राहिलेली महावस्त्रे वेळोवेळी सेल स्वरूपात सवलतीमध्ये उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत. दि.१० ते १४ एप्रिल, २०२५ व दि.०९ ते १२ जून, २०२५ या कालावधीत सेल उभारण्यात आला होता. ➤ व्हीआयपी व्यक्तींच्या सत्कारासाठी देण्यात येणा-या महावस्त्रांसाठी अधिका-यांच्या स्वाक्षरीचे मागणी पत्र घेण्याची पध्दत सुरू करण्यात आली आहे.
३३	च .लेखाविभाग १.जी.एस.टी.संदर्भात समितीचे झालेले नुकसान : ➤ मंदिर समितीची सन २०२२-२३ या कालावधीतील भक्तनिवासतील कंत्राटदार बीलाची आयटीसी रक्कम रु.९,००,८१३.७० एवढी आहे . समितीने सदर आय टी सी वेळेत क्लेम न केल्यामुळे सदर रकमेचे समितीचे नुकसान झालेले आहे . ➤ भक्तनिवासमधील कंत्राटदार बीलाचा आयटीसी सन २०२३-२४ मध्ये रु.३६,०८,४५७.२६ (जी एस टी क्लेम करता येणारा) एवढा शिल्लक होता, तरी पण वेळेत आयटीसी क्लेम न केल्यामुळे मंदिर समितीला सन २०२३-२०२४ मध्ये रोखीने जीएसटी भरावा लागलेला आहे . ➤ मंदिर समितीने ०१.०४.२०२३ ते ३१.०३.२०२४ दरम्यान एकूण १,७१,१२,०१३.०० एवढा जी एस टी	➤ सन २०२२-२३ पर्यंत आयटीसी घेत नसल्या कारणाने GST रिटर्न भरताना आयटीसी क्लेम केला गेला नाही. ➤ सन २०२३-२४ मध्ये आयटीसी क्लेम करण्यात आला होता. त्याप्रमाणे सदरची रक्कम मंदिर समितीच्या जीएसटी क्रमांकावर

	भरलेला आहे .	जमा झालेली आहे. ➤ तद्नंतर प्रत्येक GST रिटर्न भरताना ज्या त्या महिन्याचा आयटीसी क्लेम केला जात आहे.
३४	२.सुरक्षा ठेव रु.२,६०,०००.०० ४ दिनांक ०६.११.२०२३ रोजी रु.२,६०,००० ऑनलाईन देणगीमधून कमी करण्यात आलेली आहेत. सदर रक्कम ही दिनांक १२.११.२०२० रोजीचे गाळ्यासाठीचे सुरक्षा ठेव असून सदर रक्कम ही देणगी जमामध्ये घेण्यात आली होती व त्या वर्षाचे उत्पन्नात घेण्यात आले होते .	सदर रक्कम ही प्रिटींग मिस्टेकमुळे दि.२२/११/२०२० रोजी ऑनलाईन देणगीमध्ये जमा घेण्यात आली होती. सदर रक्कम दि.०६/११/२०२३ रोजी ऑनलाईन देणगी मधून कमी करण्यात आली. ही चुकीची दुरुस्ती केलेली आहे.
३५	३.मालमत्ता घसारा रु. ५,७७,५६,०२३ : मंदिर समितीने आर्थिक पत्रके तयार करत असताना मार्च २०२३ अखेर पर्यंत घसारा आकारलेला नाही . चालू अहवाल कालावधीमध्ये मंदिर समितीने घसारा रु.५,७७,५६,०२३.०० एवढा आकारलेला आहे . टॅली सॉफ्टवेअरमध्ये घसारा रिझर्वची एन्ट्री चुकीच्या पद्धतीने मारली आहे .	मागील लेखापरीक्षण मध्ये घसारा आकाराला जात नाही अशाप्रकारचे मुद्दे वारंवार येत असल्या कारणाने मंदिर समितीने सन २०२३-२०२४ पासून घसारा आकारण्यास सुरवात केली आहे व त्यासाठी मंदिर समितीने योग्य पद्धतीने रु.५,७७,७६,०२३/- एवढा घसारा आकाराला आहे. मंदिर समितीला ताळेबंदामध्ये घसारा वजा जाता किती किंमतीची मालमत्ता राहिले आहे हे समजण्यासाठी व त्याचबरोबर प्रत्येक

		वस्तूची मूळ खरेदी किंमत किती आहे हे समजण्यासाठी असे दोन्ही हेतू साध्य होण्यासाठी मंदिर समितेने घसारा रिसर्व ची एन्ट्री टॅली मध्ये आहे त्या पद्धतीने केली आहे. घसारा रिसर्व हा ताळेबंदाच्या लायबिलिटी साईडला पण दाखवला जाऊ शकतो व ताळेबंदाच्या ऍसेट साईडला फिक्स्ड ऍसेट या ग्रुप मध्ये पण दाखवला जाऊ शकतो. घसारा रिसर्व फिक्स्ड ऍसेट या ग्रुप मध्ये दाखवल्याने मालमत्तेची मूळ किंमत पण दिसते व मालमत्तेची घसारा वजा जात निव्वळ किंमत पण दिसते. म्हणून मंदिर समितेने घसारा रिसर्व हा ताळेबंदाच्या लायबिलिटी साईडला न दाखवता ताळेबंदाच्या ऍसेट साईडला फिक्स्ड ऍसेट या ग्रुप मध्ये दाखवला आहे व हि पद्धत चुकीची नाही. तरी लेखापरीक्षकांना घसारा रिसर्व ताळेबंदाच्या लायबिलिटी साईडला पाहिजे असेल तर तशी मंदिर समितीच्या बैठकी मध्ये निर्णय घेऊन त्यापद्धतीने कार्यवाही करण्यात येईल परंतु हि पद्धत चुकीची नाही.
--	--	--

३६	४.कर येणे बाकी (टि.डी.एस.) रु ७७,५८,०४९ : कर येणे बाकीमध्ये टिडीस येणे व आयकर व्याज येणे बाकी असून याबाबत वर्षनिहाय माहिती काढून पाठपुरावा करण्यात यावा .	सदर माहिती वर्षनिहाय उपलब्ध असून, परतावा मिळणेकामी संबंधित कार्यालयाकडे पाठपुरावा सुरू आहे.
३७	५.जमा पावती रु ८४९७१८ : जमा पावती उत्पन्नामध्ये समितीने रु.१२,७७,७१०.०० इतकी रक्कम घेतली असून सदर रक्कम ही गाले भाडे व अन्नछत्र देणगी असून ती रक्कम ज्यासाठी आली आहे त्याच हेडला घेणे आवश्यक होते . जमा पावती हे हेड सध्या अनामत खात्यासारखे वापरले जात आहे .	याचा संपूर्ण घोषवारा तयार केलेला आहे. उत्पन्न हे ज्या त्या खात्याला घेणे गरजेचे आहे व यापुढे योग्य ती काळजी घेण्यात येईल. परंतु, हेडच्या प्रिटींग मिस्टेकमुळे मंदिर समितीच्या उत्पन्नामध्ये कोणत्याही प्रकारचा फरक पडत नाही.
३८	६.लाईव्ह स्टॉक : समितीने ताळेबंद तयार करत असताना गोशाळेमध्ये असणा-या गाई या पशुधन (लाईव्ह स्टॉक)व पशु खाद्यांचा साठा ताळेबंदास दर्शविण्यात यावा .	पशुधनाचे मुल्यांकन करून चालू आर्थिक वर्षामध्ये ताळेबंदांमध्ये नोंद करण्यात येईल, तशी दक्षता घेतली आहे.
३९	७.अनामत देणे रु.७७,११,५२५ ट्रस्टचे एकूण रु.७७,११,५२५.०० एवढी अनामत देणे ताळेबंदास दिसत आहे . सदर रक्कम ही ताळेबंदास खूप वर्षांपासून पेंडींग दिसत आहे समितीने लवकरात लवकर सदर अनामत रक्कम क्लिअर करून घ्यावी .	सदर अनामत रक्कमेची विभागनिहाय यादी तयार करण्यात आली आहे. त्याची वर्गवारी व अनामत देण्याची तारीख पाहून संबंधितांना अनामत रक्कम परत करून, सदर रक्कम कमी करण्यासाठी प्रयत्न चालू केले आहेत.
४०	८.सिक्युरिटी डिपॉजिट रु.१,१८,२३,५४३.०० ➤ सदर रक्कम ही ताळेबंदास खूप वर्षांपासून पेंडींग दिसत आहे . सदर रक्कमेचा लवकरात लवकर योग्य तो जमा खर्च करावा .	सदर सुरक्षा अनामत रक्कमेची ई निविदेनुसार काम सुरू असल्याने, त्याचा विहित कालावधी पूर्ण न झाल्याने

		ताळेबंदास दिसत आहे. त्याचा कालावधी पूर्ण झाल्यानंतर संबंधितांस परत करण्याची दक्षता घेतली आहे.															
४१	९. ईअर मार्क फंड रु. ९,६५,१७,६५८ <table border="1"> <thead> <tr> <th>अ.क</th><th>तपशील</th><th>रक्कम</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>१</td><td>अन्नछत्र देणगी ठेव</td><td>५,७३,९९,५४२.००</td></tr> <tr> <td>२</td><td>महानैवेद्यम देणगी मूदत ठेव</td><td>१,०२,६५,११०.००</td></tr> <tr> <td>३</td><td>यात्री निवास देणगी</td><td>१,५३,७६,५१०.००</td></tr> <tr> <td>४</td><td>महानैवेद्यम सहभाग योजना</td><td>४५,१५,०००.००</td></tr> </tbody> </table> ➤ वरील फंडावरील व्याज व मुदत ठेव स्वतंत्र दाखविण्यात यावी.	अ.क	तपशील	रक्कम	१	अन्नछत्र देणगी ठेव	५,७३,९९,५४२.००	२	महानैवेद्यम देणगी मूदत ठेव	१,०२,६५,११०.००	३	यात्री निवास देणगी	१,५३,७६,५१०.००	४	महानैवेद्यम सहभाग योजना	४५,१५,०००.००	ईअर मार्क फंड हा जनरल केला असल्याने, या सर्वांची एकत्रितरित्या बँकेत मुदतठेव केलेली आहे. त्यामुळे या फंडावरील व्याज व मुदतठेव एकत्रितरित्या दाखविलेल्या आहेत.
अ.क	तपशील	रक्कम															
१	अन्नछत्र देणगी ठेव	५,७३,९९,५४२.००															
२	महानैवेद्यम देणगी मूदत ठेव	१,०२,६५,११०.००															
३	यात्री निवास देणगी	१,५३,७६,५१०.००															
४	महानैवेद्यम सहभाग योजना	४५,१५,०००.००															
४२	१०. डेडस्टॉक : दि. ३१.०३.२०२४ अखेर समितीच्या ताळेबंदाप्रमाणे रु. १,८१,१६,३१५ डेडस्टॉकची रक्कम दिसत आहेत. मंदिर समितीने विभाग निहाय डेडस्टॉक याद्या तयार कराव्यात. तसेच सदर याद्या ताळेबंदातील रक्कमेप्रमाणे जुळवून घेण्यात याव्यात.	मंदिर समितीच्या ताळेबंदाप्रमाणे डेडस्टॉक रजिस्टर रक्कमेनुसार एकत्रितरित्या परिपूर्ण आहे. तथापि, विभागनिहाय डेडस्टॉक तयार करण्याची कार्यवाही सुरू आहे.															
४३	११. टॅलीमधील चुका : ➤ कर्मचारी ॲडव्हान्स याचे शिर्षक हे टॅली लेखापालाने चुकवलेले आहे. त्याचे योग्य ते शिर्षक उत्सव ॲडव्हान्स असे आहे. ➤ दिवाळी ॲडव्हान्स याचे शिर्षक हे टॅली लेखापालाने चुकवलेले आहे. त्याचे योग्य ते शिर्षक कर्मचारी ॲडव्हान्स असे आहे. ➤ तसेच वरील ॲडव्हान्स ज्या कामासाठी दिलेला आहे त्या कामाची पूर्तता झाल्यास ३० दिवसांच्या आत परत करणे अपेक्षित आहे.	➤ लेखापरीक्षकांच्या सुचणे नुसार दुरुस्ती करण्यात आली आहे. ➤ लेखापरीक्षकांच्या सुचणे नुसार दुरुस्ती करण्यात आली आहे. ➤ लेखापरीक्षकांच्या सुचणे नुसार योग्य ती कार्यवाही करण्यात येत आहे.															
४४	१२. डोनेशन इन कार्ड्स अथवा इतर देणगी समितीने मंदिराला दान म्हणून मिळालेल्या सोने व चांदी यांचे विभागावर वर्गीकरण करून त्याची टिपणी डोनेशन इन कार्ड्स या खाते वहीमध्ये केलेली आहे असे टॅली पडताळा	मंदिराला दान स्वरूपात मिळणारे															

	करताना निदर्शनास आले आहे . परंतु सोने व चांदी या व्यक्तिरीक्त मंदिराला दान भेटणा-या अन्नधान्य व इतर वस्तू यांचाही उल्लेख डोनेशन इन कार्डमध्ये करणे आवश्यक आहे .	अन्नधान्य व इतर सामग्री प्राप्त झाल्यानंतर त्याची नोंद, नोंदवहीमध्ये घेण्यात येते व गरजेनुसार त्या त्या वेळेस अन्नछत्र व इतर विभागात उपयोगात आणण्यात येते. त्यामुळे त्याचा स्टॉक शिल्लक राहत नाही. त्यामुळे अशा सामग्रीचा डोनेशन इन कार्डमध्ये उल्लेख करण्यात आलेला नाही. तथापि, यापूढे कार्यवाही करण्याची दक्षता घेतली आहे.
४५	१३ ताळेबंदातील त्रुटी १. एफ.डी. व्हेरिफिकेशन एफ.डी.आर.नं. २७५९३१ कॅनरा बँक दिनांक ०२.११.२०२२ एफ.डी.रिसीप्ट नूसार :- ११,२३,५६८.०० एन्ट्री टॅली नूसार :- ११,७३,५६८.०० फरक :- ५०,०००.०० रु.५०,०००.०० ची जादा एफ.डी.ची एन्ट्री केलेली आहे . एकूण गुंतवणूक ताळेबंदाप्रमाणे रु.५०,०००.०० जादा दिसत आहे . समितीने रु.५० हजार एफ.डी. जादा दाखविलेली आहे .	मंदिर समितीकडील शिल्लक रक्कमेची दि.०२.११.२०२२ रोजी कॅनरा बँकेत रु.११,२३,५६८/- इतक्या रक्कमेची मुदतठेव करण्यात आली होती. तथापि, त्याची टॅली या संगणक प्रणालीमध्ये नोंद घेताना, प्रिटींग मिस्टेकमुळे रु.११,२३,५६८/- या रक्कमे ऐवजी रु.११,७३,५६८/- इतक्या रक्कमेची नोंद घेण्यात आली होती. तथापि, सदर बाब निदर्शनास आल्यानंतर तात्काळ दुरुस्ती करण्यात आलेली आहे.
४६	२. टि.डी.एस / टि.सी.एस. २६ ए एस प्रमाणे व समिती बूक्स प्रमाणे :	श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूरचे स्टेट बँकेत बचत खाते आहे.

अनु.क.	डिडक्टर नाव बँकेचे नाव	सेक्शन	टि.डी.एस समिती बूक्स प्रमाणे	टि.डी.एस २६ ए एस प्रमाणे	फरक
१	एस.बी.आय.	१९४ अ	१६,०२,४९२	०.००	१६,०२,४९२

शेरा : एस बी आय बँकेने व्याजावरील टि डी एस कट केलेला आहे, परंतु समितीच्या पॅनवर बँकेने अद्यापही टि डी एस भरलेला नाही. बँकेने सदर रक्कम ही टि डी एस म्हणून वेगळी न दाखवता मुदत ठेव पावतीच्या रकमेमध्येच वाढवून दाखवलेली आहे. यावर समितीने आपली रक्कम कशाप्रकारे लवकरात लवकर मिळेल याबाबतीत बँकेशी चर्चा करावी.

याशिवाय, पंढरपूर शाखेत मुदतठेवी ठेवण्यात आल्या होत्या. त्यामध्ये सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षात ठेवण्यात आलेल्या मुदतठेवीच्या व्याजातून त्यांनी रु.१६,०२,४९२/- इतकी रक्कम टिडीएस या नावाखाली कपात केली होती. परंतु, त्यांनी सदरची रक्कम मंदिर समितीच्या पॅनवर जमा केली नव्हती. याबाबत या कार्यालयाकडून बँकेच्या कार्यालयाकडे वेळोवेळी समक्ष व दुरध्वनीद्वारे चर्चा देखील करण्यात आली होती.

तथापि, दि.३०/०५/२०२५ रोजी बँकेच्या कार्यालयाशी मंदिर समितीचे अंतर्गत लेखा परिक्षक श्री अमोल भालेराव यांनी सदरबाबत दुरध्वनीद्वारे चर्चा केली असता, सदर टिडीएस कपातीची रक्कम माहे जुन, २०२५ पर्यंत मंदिर समितीच्या पॅनवर दिसेल व मंदिर समितीचा आयटीआर रिक्वाईज करून टिडीएस परतावा घेण्याबाबत सांगितले आहे.

तथापि, दिनांक ३१ डिसेंबर, २०२४ ही आरटीआर रिक्वाईज करण्याची अंतिम

	तारीख होती. त्यामुळे आता आयटीआर रिक्वाईज होणार नाही. सबब, टिडीएस या नावाखाली कपात केलेली रक्कम मंदिर समितीला मिळणार नाही व पर्यायाने मंदिर समितीचे नुकसान होणार असल्याने सन २०२३-२०२४ या आर्थिक वर्षात बँकेत ठेवण्यात आलेल्या मुदतठेवीच्या व्याजातून टिडीएस या नावाखाली कपात केलेली रू.१६,०२,४९२/- इतकी रक्कम पॅन वर जमा न करता मंदिर समितीच्या खात्यावर जमा करावी असा त्यांना दि.२०/०३/२०२५ व दि.०४/०६/२०२५ रोजी लेखी पत्रव्यवहार करण्यात आला आहे. याशिवाय, कार्यकारी अधिकारी यांनी दि.०४/०६/२०२५ रोजी बँकेचे व्यवस्थापक यांचेशी समक्ष चर्चा केली आहे. तदनंतर बँकेचे व्यवस्थापक यांनी संगणक प्रणालीतील तांत्रिक बाबीमुळे सदर रक्कम कपात झाल्याचे सांगितले आहे व सदरची रक्कम लवकरच मंदिर समितीच्या बँक खात्यात जमा करण्याची दक्षता घेतली असल्याचे नमुद केले आहे.
--	--

		सदर रक्कम मंदिर समितीला मिळणेबाबत बँकेकडे पाठपुरावा सुरू आहे.
४७	१४ . एफ .सी .आर ए: मागील वर्षी एफ .सी .आर .ए .साठी रु .७० हजार खर्च झालेला आहे, परंतू आज तारखेपर्यंत म्हणजेच दि .१३ .१२ .२०२४ पर्यंत एफ .सी .आर .ए .नंबर मिळालेला नाही .	आवश्यक ती कागदपत्रांची पूर्तता पुर्ण झाली आहे. त्यासाठी भारतीय स्टेट बँक, नवी दिल्ली येथे खाते उघडण्याची कार्यवाही सुरू आहे. याबाबत पाठपुरावा करून लवकरात लवकर FCRA नंबर मिळविण्यात येत आहे.
४८	१५ .कॅश काउंटिंग सेक्युरीटी/ सुरक्षा मधील त्रुटी : रोख रक्कम मोजण्यासाठी जे कंत्राटी कामगार घेण्यात आलेले आहेत . त्यांना विनाखिसे असलेला ड्रेस कोड असणे आवश्यक आहे .	➤ सर्व कर्मचा-यांना विना खिस्साचा ड्रेस कोड लागू करण्यात आला आहे. ➤ रोख मोजणीच्या ठिकाणी अधिकृत कर्मचा-यांशिवाय कोणताही व्यक्ती प्रवेश करणार नाही, यासाठी बायोमेट्रीक प्रणाली बसविण्यात आली असून, थॅब लावल्याशिवाय प्रवेश करता येणार नाही. ➤ अत्याधुनिक पध्दतीचे सीसीटीव्ही बसविण्यात आलेले आहेत. ➤ कर्मचा-यांना तपासणीकामी सुरक्षा

		रक्षकाची नियुक्ती करण्यात आली आहे. ➤ आवश्यक त्या सर्व नोंदवह्या ठेवण्यात आलेल्या आहेत.
४९	१६.बँक शिल्लक एकूण रु. ३,६३,२७,६५३.०० समितीने खूप मोठ्या प्रमाणात बँक खात्यामध्ये शिल्लक ठेवलेली आहे तरी ती शिल्लक रक्कम एफ डी अथवा मोड अकौंटला वर्ग करण्यात यावी .	➤ मंदिर समितीचे कॅनरा बँक, पंढरपूर येथे खाते आहे. याशिवाय, पंढरपूर शहरातील इतर राष्ट्रीयकृत बँकेत देखील खाते आहेत. सदरची रक्कम सर्व बँक खातेवरील एकत्रित आहे. या सर्व रक्कमांची माहे जून, २०२४ मध्ये बँकेत मुदतठेव स्वरूपात गुंतविण्यात आलेली आहे. ➤ तसेच मंदिर समितीची सर्व बँक खाती मोड अकाऊंटला वर्ग करण्याची कार्यवाही सुरू करण्यात आली आहे.
५०	१७.योजना कायम ठेव देणगी :- ३४,०३,३०९.०० १.ऑनलाईन देणगी कायम ठेव :- ४७९००१ २.अन्नछत्र :- ४९३०१ ३.गोशाळा कायमठेव योजना :- ६४९००७ ४.महानैवद्य सहभाग योजना :- २२२६०००	➤ सदरच्या कायमठेव योजना मंदिर समितीने बंद केलेल्या आहेत. ➤ या सर्वांची एकत्रितरित्या बँकेत मुदतठेव केलेली आहे.

	वरील कायम ठेव देणगी उत्पन्नाला न घेता ताळेबंदाला घेणे आवश्यक आहे .			
५१	१८ .अहवाल कालावधी सन २०२३-२४ मधील मंदिर समितीने केलेल्या खर्चातील त्रुटी			
	दिनांक	तपशील	रक्कम	शेरा
	१६.१०.२०२३	राजेश तेलतुंबडे (विद्युत विभाग)	५००००	नवरात्र उत्सव २०२३ विद्युत उपकरणे दुरुस्ती अॅडव्हान्स आज अकरे जमा नाही .
	२१.०१.२०२४	राजेश तेलतुंबडे (विद्युत विभाग)	१,००,०००	सदर मंदिराला विद्युत रोशनाई करणे कामी अॅडव्हान्स स्वरूपात रोख रक्कम दिली असता . त्याचा योग्य तो तपशील तपासणीस उपलब्ध नाही . सदर अॅडव्हान्स हा आज अकरे जमा नाही .
	०१.१२.२०२३	संदीप धन्यकुमार (नित्योपचार विभाग)	२,२०,५००	१.श्री संत ज्ञानेश्वर महाराज संजीवन समाधी सोहळा साजरा करणे कामी होणा-या प्रवासाकामी संभाव्य खर्च पार पाडण्यासाठी अग्रीम रोख रक्कम अॅडव्हान्स म्हणून दिली गेली असून त्याची योग्य तो तपशील लावण्यात आला नाही . २ . सदर जमा ही त्याच्या पगारातून जमा केली गेली आहे पण त्याची जानेवारी २०२५ ला जमा ऐंट्री करण्यात आली नाही .
	१६.०१.२०२४	विशाल बाजीराव देवकाते (लाडुप्रसाद विभाग)	५०,०००	अॅडव्हान्समध्ये रोख दिले ते लवकरात लवकर वसुल करून घेण्यात यावे .
	२९.०२.२०२४	संजय कोकीळ	५०,०००	सदर खर्चाची वीले लवकरात लवकर सादर

- यानुसार श्री संदीप कुलकर्णी, श्री विशाल देवकाते, श्री संजय कोकीळ, श्री गणेश खुर्द यांचेकडील अग्रीम जमा करण्यात आलेला आहे.
- श्री राजेश तेलतुंबडे व श्री अतुल बक्षी यांच्या वेतनातून प्रतिमहा रू.१०,०००/- प्रमाणे माहे एप्रिल, २०२५ पासून अग्रीम वसूल करण्यात येत आहे.
- यापूढे वेळेत अग्रीम जमा होईल याची दक्षता घेतली आहे.

		(नित्योपचार विभाग)		करावीत अन्यथा सदर रक्कम वसुल करण्यात यावीत .																																	
	०७.०३.२०२४	गणेश ज्ञानेश्वर (लाडू प्रसाद विभाग)	३०,०००	सदर खर्च लाडू प्रसादासाठी अन्वये औषध प्रशासनाचा परवाना नुतणीकरण करणे व पिकअप वाहनाचा परवाना घेणे कामी सदर देयकाला अॅडव्हान्स दिला त्याचा कोणताही तपशील उपलब्ध नाही . आज अकेर अॅडव्हान्स जमा नाही .																																	
५२	१९.लेखापरीक्षण करत असताना टॅली व संबंधीत विभागातील रजिस्टरमध्ये पुढीलप्रमाणे फरक आढळून आलेला आहे . <table><tr><th>विभागाचे नाव</th><th>ऑनलाईन रजिस्टरप्रमाणे</th><th>टॅलीप्रमाणे</th><th>फरक</th></tr><tr><td>भक्तनिवास</td><td>४४३३१२५६.००</td><td>५११४८७०८.५६</td><td>६८१७४५२.५६</td></tr><tr><td>गोशाळा</td><td>४७६१२.००</td><td>३३१६९.००</td><td>१४४४३.००</td></tr><tr><td>अन्नछत्र</td><td>३१२५३८.००</td><td>२०५२५५.००</td><td>१०७२८३.००</td></tr><tr><td>मोबाईल लॉकर</td><td>५६७१०७५.००</td><td>५६७१४७१.००</td><td>३९६.००</td></tr><tr><td>पाद्यपुजा</td><td>१०,९३,१२२</td><td>११,१६,०००.००</td><td>२२,८७८.००</td></tr><tr><td>तुळशी पुजा</td><td>२५,९३,५००</td><td>२६,५८,५७०.००</td><td>६५,०७०.००</td></tr><tr><td>चंदन ओटी पुजा</td><td>७,४४,०००</td><td>७,२४,५००.००</td><td>१९,५००.००</td></tr></table> सदर फरक हा कोणत्याही प्रकारची अफरातफर नसून आर्थिक पत्रके तयार करत असताना नजर चुकीने चुकीच्या हेडला नोंदी केल्यामुळे झालेला आहे . शहर फरकांची मंदिर समितीने ताळमेळपत्रक तयार केलेले आहे .				विभागाचे नाव	ऑनलाईन रजिस्टरप्रमाणे	टॅलीप्रमाणे	फरक	भक्तनिवास	४४३३१२५६.००	५११४८७०८.५६	६८१७४५२.५६	गोशाळा	४७६१२.००	३३१६९.००	१४४४३.००	अन्नछत्र	३१२५३८.००	२०५२५५.००	१०७२८३.००	मोबाईल लॉकर	५६७१०७५.००	५६७१४७१.००	३९६.००	पाद्यपुजा	१०,९३,१२२	११,१६,०००.००	२२,८७८.००	तुळशी पुजा	२५,९३,५००	२६,५८,५७०.००	६५,०७०.००	चंदन ओटी पुजा	७,४४,०००	७,२४,५००.००	१९,५००.००	लेखा परिक्षण सुरू असताना, सदर फरकाबाबत ताळमेळपत्रके तयार करण्यात आलेली आहेत. सद्यस्थितीत, सन २०२३-२४ या आर्थिक वर्षामध्ये कोणत्याही स्वरूपाचा फरक नाही.
विभागाचे नाव	ऑनलाईन रजिस्टरप्रमाणे	टॅलीप्रमाणे	फरक																																		
भक्तनिवास	४४३३१२५६.००	५११४८७०८.५६	६८१७४५२.५६																																		
गोशाळा	४७६१२.००	३३१६९.००	१४४४३.००																																		
अन्नछत्र	३१२५३८.००	२०५२५५.००	१०७२८३.००																																		
मोबाईल लॉकर	५६७१०७५.००	५६७१४७१.००	३९६.००																																		
पाद्यपुजा	१०,९३,१२२	११,१६,०००.००	२२,८७८.००																																		
तुळशी पुजा	२५,९३,५००	२६,५८,५७०.००	६५,०७०.००																																		
चंदन ओटी पुजा	७,४४,०००	७,२४,५००.००	१९,५००.००																																		
५३	२०.कर्मचारी अॅडव्हान्स				➤ यानुसार श्री अतुल कुलकर्णी, श्री केतन बोंगे, गणेश खुर्द, दत्तात्रय																																

समितीच्या कर्मचा-यांचे मागील वर्षापासून ॲडव्हान्स दिसत आहे, सदर कर्मचारी खालीलप्रमाणे :-

दिनांक	नाव	रक्कम ३१.०३.२०२४ पर्यंत	शेरा
मार्च २०२४	अतुल कालिदास कुलकर्णी	७,०३०.००	सदर व्यक्तींच्या मागील काही वर्षापासून ॲडव्हान्स दिसत आहे सदर रक्कम लवकरात लवकर क्लिअर करून घेण्यात यावेत .
	अतुल बक्षी	३१,१८०.००	
	केतन वोंगे	३,०००.००	
०७.०३.२०२४	गणेश घानेश्वर	३०,०००.००	सदर व्यक्तींच्या मागील काही वर्षापासून ॲडव्हान्स दिसत आहे सदर रक्कम लवकरात लवकर क्लिअर करून घेण्यात यावेत .
	दत्तात्रय देशमुख	४९,६८०.००	
१३.०२.२०२४	दत्तात्रय वसंत इंगळे	५०,०००.००	
२०.०१.२०२४	बलभीम पवले	२,००,०००.००	सदर व्यक्तींच्या मागील काही वर्षापासून ॲडव्हान्स दिसत आहे सदर रक्कम लवकरात लवकर क्लिअर करून घेण्यात यावेत .
१३.०२.२०२४	भिमशंकर सारवाडकर	५०,०००.००	
०७.११.२०२३	राजेश पिटके	२५,०००.००	
१६.१०.२०२३	राजेश प्रभाकर तेलतुंबडे	५०,०००.००	सदर व्यक्तींच्या मागील काही वर्षापासून ॲडव्हान्स दिसत आहे सदर रक्कम लवकरात लवकर क्लिअर करून घेण्यात यावेत .
२०.०१.२०२४		१,००,०००.००	
१३.०३.२०२४	विजय मोहन वोडके	२०,०००.००	
१६.०१.२०२४	विशाल बाजीराव देवकाते	५०,०००.००	सदर व्यक्तींच्या मागील काही वर्षापासून ॲडव्हान्स दिसत आहे सदर रक्कम लवकरात लवकर क्लिअर करून घेण्यात यावेत .
२९.०२.२०२४	संजय कोकीळ	५०,०००.००	
०१.१२.२०२३	संदीप घनश्याम कुलकर्णी	२,२०,५००.००	
२०.०१.२०२४	सिध्दार्थ घनश्याम खिस्ते	५०,०००.००	

वरील यादीतील अतुल बक्षी व राजेश तेलतुंबडे यांची ॲडव्हॉन्स वगळता इतर सर्व रक्कम लेखापरिक्षण चालू असताना वसुल झालेली आहे . अतुल बक्षी व राजेश तेलतुंबडे यांची वेतनातून वसुली सुरू केलेली आहे .

५४ २१. श्री विठ्ठल तिजोरी रूममधील गोदरेज कंपनीचे छोटे कपाट / तिजोरी श्री विठ्ठल तिजोरी रूममध्ये एक गोदरेज कंपनीची छोटी तिजोरी आहे . सदर तिजोरीची ताळेबंदाला नोंद घेण्यात आलेली नाही .

देशमुख, दत्तात्रय इंगळे, बलभीम पावले, भिमशंकर सारवाडकर, राजेश पिटले, विजय बोडके, विशाल देवकाते, संजय कोकीळ, संदीप कुलकर्णी, सिध्दार्थ खिस्ते यांचेकडील अग्रीम जमा नावे करण्यात आलेला आहे.

- श्री राजेश तेलतुंबडे व श्री अतुल बक्षी यांच्या वेतनातून प्रतिमहा रु.१०,०००/- प्रमाणे माहे एप्रिल, २०२५ पासून अग्रीम वसूल करण्यात येत आहे.
- यापूढे वेळेत अग्रीम जमा नावे होईल याची दक्षता घेतली आहे.

- सदर तिजोरीचे मुल्यांकन करून ताळेबंदाला नोंद घेण्याची दक्षता

		घेतली आहे.
५५	छ . लाडू विभाग आमच्या मागील लेखापरिक्षण अहवालात लाडू विभागातील ज्या सुचना व बदल नोंदविलेले होते ते सर्व बदल व सुचना यांची पूर्तता चांगल्या पध्दतीने केलेल्या आहेत . तसेच ज्या वृटी व शेरे मागील लेखापरिक्षण अहवालत नोंदवलेले होते त्यांची पूर्तता झालेली आहे .	श्री. विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समिती, पंढरपूरच्या वतीने श्रीचा प्रसाद म्हणून भाविकांना बुंदी लाडूप्रसाद उपलब्ध करून देण्यात येतो. सदरचा बुंदी लाडूप्रसाद आऊटसोर्सिंग पध्दतीने खरेदी करण्यात येत होता. मात्र, सदरचा लाडूप्रसाद संबंधित पुरवठाधारकाकडून पुरेसा व चांगल्या गुणवत्तेचा मिळत नसल्याने, त्यांचा ठेका रद्द करून सन २०२३ पासून आवश्यक कच्चा माल खरेदी करून अन्न व औषध प्रशासनाच्या सर्व नियमांचे पालन करून मंदिर समिती मार्फत बुंदी लाडूप्रसाद तयार करून भाविकांना उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.
५६	ज . आस्थापना विभाग १ . महत्वाचे शेरे : ➤ समितीच्या मासिक सभेमध्ये गैरहजर सदस्यांचे रजा मंजूर करण्यात आल्या आहेत . परंतु गैरहजर राहणा-या कोणत्याही सदस्यांचे लेखी किंवा मेल वरती रजेचा अर्ज घेण्यात आलेला नाही . ➤ मंदिर समितीच्या एकूण १५ उपसमित्या व इतर समित्या असून पुढील उपसमित्यांचे प्रॉसडिंग बुक तपासणीस उपलब्ध झाले नाही . ➤ मंदिर समितीच्या पुढील उपसमित्या असून त्यांचे प्रॉसडिंग बुक लिहिण्यात आले नाही .	➤ मौखिक विनंतीनुसार रजा मंजूर करण्यात आली आहे. ➤ सर्व उपसमित्यांच्या बैठकीचे इतिवृत्त अभिलेखात उपलब्ध आहेत. ➤ ज्या उपसमितीच्या बैठका झालेल्या नाहीत, त्या अनुपालन

	<table> <tr> <th>अ क</th> <th>उपसमितीचे नाव</th> </tr> <tr> <td>१</td> <td>यात्रा व दर्शनव्यावस्था नियोजन समिती</td> </tr> <tr> <td>२</td> <td>स्वच्छता व्यवस्थापन समिती</td> </tr> <tr> <td>३</td> <td>जाहिरातीचे हक्क देणेबाबतची समिती</td> </tr> <tr> <td>४</td> <td>मालमत्ता व्यवस्थापन व कोर्ट केसेस समिती</td> </tr> <tr> <td>५</td> <td>मंदिरातील उत्सव समिती</td> </tr> <tr> <td>६</td> <td>लाडूप्रसाद व्यवस्थापन समिती</td> </tr> <tr> <td>७</td> <td>मंदिर संवर्धन समिती (पुरातत्व खाते)</td> </tr> <tr> <td>८</td> <td>गोशाळा व्यवस्थापन समिती</td> </tr> </table>	अ क	उपसमितीचे नाव	१	यात्रा व दर्शनव्यावस्था नियोजन समिती	२	स्वच्छता व्यवस्थापन समिती	३	जाहिरातीचे हक्क देणेबाबतची समिती	४	मालमत्ता व्यवस्थापन व कोर्ट केसेस समिती	५	मंदिरातील उत्सव समिती	६	लाडूप्रसाद व्यवस्थापन समिती	७	मंदिर संवर्धन समिती (पुरातत्व खाते)	८	गोशाळा व्यवस्थापन समिती	अधिका-यास वेळोवेळी बैठका घेण्याबाबत जापन देण्यात आले होते. ➤ त्यानुसार वेळोवेळी बैठका घेण्यात येत आहेत.
अ क	उपसमितीचे नाव																			
१	यात्रा व दर्शनव्यावस्था नियोजन समिती																			
२	स्वच्छता व्यवस्थापन समिती																			
३	जाहिरातीचे हक्क देणेबाबतची समिती																			
४	मालमत्ता व्यवस्थापन व कोर्ट केसेस समिती																			
५	मंदिरातील उत्सव समिती																			
६	लाडूप्रसाद व्यवस्थापन समिती																			
७	मंदिर संवर्धन समिती (पुरातत्व खाते)																			
८	गोशाळा व्यवस्थापन समिती																			
५७	२ .प्रोसीडींग बूक महत्वाचे मुद्दे : १ .मिटींग दिनांक :- १८ .०२ .२०२४ विषय क .०७ : मंदिर समितीच्या व्यवस्थापनावरील खर्च दान निधीच्या एकूण उत्पन्नाच्या १०% वरून २०% करणेबाबत ठराव क .०७ :- मंदिर समितीच्या आस्थापनेवरील कर्मचा-यांना राज्य शासकीय कर्मचा-यांप्रमाणे वेतन व भत्ते देणेबाबत पंढरपूर मंदिर अधिनियम १९७३ मधील कलम ४४ मध्ये व्यवस्थापन निधी व त्याचा विनियोग ही बाब समाविष्ट करण्याचा प्रस्ताव तयार करून मा .धर्मादाय आयुक्त मुंबई यांचेमार्फत शासनास मंजूरीसाठी सादर करण्यास मंदिर समितीच्या दि .०३ .१० .२०२३ रोजीच्या सभेतील ठराव ३(क) अन्वये मान्यता देण्यात आलेली होती . त्यानुसार पत्र क .आस्था/८७२ दि .२६ .१० .२०२३ अन्वये मा .धर्मादाय आयुक्त यांना प्रस्ताव सादर करण्यात आलेला होता . त्यावर त्यांनी पत्र क .देवस्थान शाखा/विरुमंस पंढरपूर/८५५/२४ दि .०९ .०२ .२०२४ अन्वये पंढरपूर मंदिर अधिनियम १९७३ मधील कलम ३८(२) अन्वये मंदिर समितीच्या व्यवस्थापनावरील खर्च—दान निधीच्या एकूण उत्पन्नाच्या २० टक्के करण्याबाबत मंजूरी दिलेली आहे व	➤ पंढरपूर मंदिरे अधिनियम, १९७३ मधील कलम ३२(२)(च), ३२(२)(ज), ३८(२) व ५७ तसेच महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्तव्यवस्था अधिनियम, कलम ५६-क्यूक्यू (२)(ब) व ५६-क्यूक्यू (२)(ड) नुसार, प्रतिवर्षी मंदिर समितीच्या कर्मचा-यांना सातव्या वेतन आयोगानुसार वेतन व भत्ते अदा करण्यासाठी वेतन व भत्ते यावर होणा-या अंदाजित अतिरिक्त खर्चास म्हणजेच १०% पेक्षा होणा-या वाढीव																		

	सदरचा प्रस्ताव पुढील मंजुरीस्तव शासनाकडे पाठविणे आवश्यक असल्याचे नमुद केले आहे . शेरा : समितीने व्यवस्थापन खर्च हे १०% वरून २०% करण्याचा ठराव पास करून घेण्याऐवजी त्यांचे उत्पन्न वाढवण्यावर भर देण्यात यावा .	खर्चास मा धर्मादाय आयुक्त व शासनाची प्रत्येक वर्षी मंजुरी घेण्यात येते. ➤ उत्पन्न वाढविण्याच्या दृष्टीने आवश्यक त्या उपाययोजना करण्यात येत आहेत. उदा. भक्तनिवास, देणगी योजना, पुजा इत्यादी.
५८	२.मिटींग दिनांक :- ०७.०१.२०२४ विषय क.१८ (७) : श्रीच्या दागिण्यांबाबत प्रसार माध्यमात येणा-या उलट सूलट बातम्यांबाबत ठराव क.१८ (७) : सन २०२१-२०२२ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण बी.एस.जी.ॲन्ड असोसिएट्स यांनी केले असून यांच्या अहवालानुसार श्री विठ्ठल रुक्मिणी मंदिरात विविध ठिकाणी खांबाला व दरवाज्याला लावण्यात आलेली चांदीची तसेच श्रीच्या मौल्यवान दाग दागिण्यांची नोंद शासनाच्या विधी व न्याय विभागाकडून अधिकृत मुल्यांकन अधिका-यांची नियुक्ती करून, त्यांच्याकडून मुल्यांकन करून घेवून त्यांच्या अहवालानुसार ताळेबंदाला व रजिस्टरला नोंद घेण्याची दक्षता घ्यावी अशी मागदर्शक सुचना केलेली आहे . शेरा : अहवालानुसार ताळेबंदाला व रजिस्टरला नोंद घेण्याची दक्षता घ्यावी अशी मागदर्शक सुचना केलेली आहे .	१) श्री.पुरुषोत्तम काळे, विष्णू सखाराम ज्वेलर्स, मुंबई यांची मुल्यांकनकार म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे. त्याप्रमाणे त्यांनी सर्व मौल्यवान दागिने मुल्यांकन करून मंदिर समितीच्या दि.२८/०१/२०२४ रोजीच्या सभेत अहवाल सादर केला होता. त्यांचा अहवाल स्विकारण्यात आला व त्यावर चर्चा करणेकामी स्वतंत्र सभा आयोजित करण्याचे सर्वानुमते ठरले होते. तद्नंतर मंदिर समितीच्या दि.२३/०६/२०२५ रोजीच्या सभेत

		विषय क्र. ०२(६) अन्वये चर्चा होऊन, मुल्यांकन अहवालास मंजूरी देऊन ताळेबंदास नोंद घेण्याचे ठरले आहे. त्यानुसार कार्यवाही सुरू असून, यावर्षी ताळेबंदाला नोंद घेण्यात येत आहे. २) तथापि, सर्व दाग दागिन्यांची नोंदवहीमध्ये नोंद आहे. त्याची मुल्यांकनानुसार ताळेबंदाला नोंद घेण्याची दक्षता घेतली आहे.
५९	३.मिटींग दिनांक :- ०३.१०.२०२३ विषय क.०३(क) : मंदिर समितीच्या व्यवस्थापनावरील खर्च दान निधीच्या एकूण उत्पन्नाच्या १०% वरून २५% करणेबाबत ठराव क.०३(क) : मंदिर समितीच्या आस्थापनेवर २७० पदांचा आकृतीबंध मंजूर आहे. या आकृतीबंधातील कर्मचा-यांना सहाय्या वेतन आयोगातील वेतन श्रेणी लागू करण्यात आली आहे. तथापि एकूण वार्षिक उत्पन्नाच्या १० टक्केच्या मर्यादित रक्कम महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्थ व्यवस्था अधिनियमांतील कलम ५६क्यू क्यू मधील पोट कलम(४)मध्ये नमुद बाबींवरील खर्चावर नियंत्रण ठेवणे आवश्यक असल्याने मंदिर समितीच्या आस्थापनेवरील कर्मचा-यांना शासकीय कर्मचा-यांप्रमाणे सहाय्या वेतन आयोगातील संपूर्ण महागाई भत्ता व घरभाडे देणे अडचणीचे ठरत आहे. शेरा : समितीने त्यांचे वेतन व भत्ते हे १०% वरून २५% करण्याचा ठराव पास करून घेण्याऐवजी त्यांचे उत्पन्न वाढवण्यावर भर देण्यात यावा. सन २०२२-२३ मध्ये मिळालेल्या रु.५२,३५,४५,७८८ उत्पन्नानुसार १०% प्रमाणे ५,२३,५४,५७८	➤ पंढरपूर मंदिरे अधिनियम, १९७३ मधील कलम ३२(२)(च), ३२(२)(ज), ३८(२) व ५७ तसेच महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्तव्यवस्था अधिनियम, कलम ५६-क्यूक्यू (२)(ब) व ५६-क्यूक्यू (२)(ड) नुसार, प्रतिवर्षी मंदिर समितीच्या कर्मचा-यांना सातव्या वेतन आयोगानुसार वेतन व भत्ते अदा करण्यासाठी वेतन व भत्ते यावर होणा-या अंदाजित अतिरिक्त खर्चास म्हणजेच १०% पेक्षा होणा-या वाढीव

	एवढ्या प्रमाणात खर्च होणे गरजेचे होते परंतू समितीने सन २०२३-२४ मध्ये रु.९,३२,१५,४११ एवढा खर्च केला आहे . जो की १८% एवढा आहे . सदर खर्चास शासनाची मान्यता घेण्यात आलेली आहे .	खर्चास मा धर्मादाय आयुक्त व शासनाची प्रत्येक वर्षी मंजुरी घेण्यात येते. ➤ उत्पन्न वाढविण्याच्या दृष्टीने आवश्यक त्या उपाययोजना करण्यात येत आहेत. उदा. भक्तनिवास, देणगी योजना, पुजा इत्यादी.												
६०	४ .मिटींग दिनांक :- ०३ .१० .२०२३ विषय क .०३ (ख) : मंदिर समितीकडील १५ व त्यापेक्षा जास्त वर्षे झालेली वाहने निर्लेखित करणेबाबत ठराव क .०३ (ख) : मंदिर समितीकडे १५ व त्यापेक्षा जास्त वर्षे झालेली वाहने खालीलप्रमाणे आहेत . सदर वाहने निर्लेखित करणेबाबत मंदिर समितीच्या सन २०२१-२०२२ या आर्थिक वर्षाच्या लेखापरिक्षण अहवालात आक्षेप आलेले आहेत . <table><tr><th>अ .क .</th><th>वाहन क्रमांक</th><th>वाहन प्रकार</th><th>खरेदी वर्ष</th></tr><tr><td>०१</td><td>क .एम .एच .१३ ए .एच .१९५८</td><td>महिंद्रा पिकअप</td><td>सन २००८</td></tr><tr><td>०२</td><td>क .एम .एच .१३ ए .८६३३</td><td>महिंद्रा ट्रॅक्टर</td><td>सन १९९५</td></tr></table> शेरा : समितीने वरील वाहने निर्लेखन करण्याबाबत ठराव केला असला तरीही सदर ठरावानुसार त्याची अंमलबजावणी करण्यात आलेली नाही, सदर वाहन अद्यापही ताळेबंदास तशीच दिसत आहेत .	अ .क .	वाहन क्रमांक	वाहन प्रकार	खरेदी वर्ष	०१	क .एम .एच .१३ ए .एच .१९५८	महिंद्रा पिकअप	सन २००८	०२	क .एम .एच .१३ ए .८६३३	महिंद्रा ट्रॅक्टर	सन १९९५	
अ .क .	वाहन क्रमांक	वाहन प्रकार	खरेदी वर्ष											
०१	क .एम .एच .१३ ए .एच .१९५८	महिंद्रा पिकअप	सन २००८											
०२	क .एम .एच .१३ ए .८६३३	महिंद्रा ट्रॅक्टर	सन १९९५											

	नसल्याने भाविकांना मंदिरापर्यंत येण्यासाठी गैरसोय होत आहे, याबाबत भाविक नाराजी व्यक्त करित असल्याची माहिती मा.सदस्य श्री.ह.भ.प.ज्ञानेश्वर देशमुख (जळगांवकर) यांनी सभेत सांगितली. त्यावर सविस्तर चर्चा होऊन मंदिर परिसर, दर्शनरांग व इतर अनुषंगीक ठिकाणी दिशादर्शक व माहितीचे फलक लावण्यास व त्यासाठी येणा-या संभाव्य खर्चास सर्वानुमते मंजुरी देण्यात आली. शेरा : वरील विषयास मंजुरी देण्यात आलेली असली तरी अजून ही दिशादर्शक व माहितीचे फलक लावलेले नाही.	लावण्याची बाब समाविष्ट असून, लवकर फलक लावण्याची कार्यवाही पूर्ण होईल.
६२	६. मिटींग दिनांक : ०६.०८.२०२३ विषय क.६(ग) : मंदिर समितीच्या सन २०२१-२०२२ या आर्थिक वर्षाच्या लेखापरिक्षण अहवालास मंजुरी देणेबाबत ठराव क.६(ग) : सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षाचे लेखापरिक्षण शासन नियुक्त लेखापरिक्षक वी.एस.जी.ॲन्ड असोसिएट्स, पुणे यांनी करून त्याचा अहवाल या कार्यालयास सादर केला होता. त्यावर मा.धर्मादाय आयुक्त, मुंबई यांनी दि.०१.०६.२०२३ रोजीच्या पत्रान्वये निदेश दिलेले आहेत. त्याचा अनुपालन अहवाल आस्थापना व लेखा या उपसमितीच्या दि.०७.०७.२०२३ रोजीच्या बैठकीत सादर करण्यात आला होता. त्यामध्ये सदर लेखापरिक्षण अहवालास व त्यामधील आक्षेपाच्या अनुपालन अहवालास मंजुरी देऊन मंदिर समितीच्या सभेत सादर मंजुरीसाठी सादर करण्यास शिफारस केली आहे. त्यानुसार सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षाचा लेखापरिक्षण अहवाल आणि त्यावर मा.धर्मादाय आयुक्त, मुंबई यांनी दिलेल्या निदेशाच्या अनुपालन अहवालाचे सभेत वाचन करण्यात आले व त्यास मंजुरी देऊन सदरबाबत अधिनियमातील कलम ४९(२) अन्वये पुढील कार्यवाहीसाठी शासनास सादर करण्याचे सर्वानुमते ठरले. शेरा : वरील विषयानुसार सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षाचा अहवाल सर्वानुमते मंजूर करण्यात आलेला आहे.	➤ सन २०२१-२०२२ या आर्थिक वर्षाच्या लेखा परिक्षण अहवालास मंदिर समितीने दि.०६.०८.२०२३ रोजीच्या सभेत मंजुरी दिली आहे. ➤ तद्नंतर पंढरपूर मंदिरे अधिनियमातील तरतूदीनुसार राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहाच्या सन २०२३ च्या नागपूर येथील हिवाळी अधिवेशनामध्ये पटलावर ठेवण्यात आला होता.
६३	७. मिटींग दिनांक : २०.०४.२०२३ ➤ २०.०४.२०२३ सभा विषय क.०६ पंढरपूर शहरात सर्वे नं ५९ : इथे राज्यातील आमदार स्थानिक विकास कार्यक्रमातर्गत ठेव आवश्यकता योजनेतून यात्रेकरूसाठी यात्री निवासाचे बांधकाम करण्यात आले आहे. ➤ सदर बांधकामाचा ताबा सार्वजनिक बांधकाम विभाग पंढरपूर यांच्याकडे आहे सदर बांधकामाचे तळमजला व तळघराचे काम पूर्ण नाही सदर बांधकामास आवश्यक असणारा निधी मंदिर निधीतून देण्यात यावा असा	➤ सदर इमारतीचे कॉलेज ऑफ इंजिनिअरींग, पुणे यांचे मार्फत स्ट्रक्चरल ऑडिट करण्यात आले आहे. त्यामध्ये सदर इमारतीचे पिलर कुमकुवत झालेले आहेत व नवीन बांधकामापेक्षा दुरुस्तीचा

	अध्यक्षांचा निर्णय १२.०५.२०२२ या सभेत ठरला. कार्यवाही चालु आहे असे मा व्यवस्थापक यांनी संगितलेले आहे.	खर्च जास्त येत असल्याने, सदरची इमारत पाडकाम करून नवीन बांधकाम करणेकामी दि.१२/०५/२०२४ रोजी शासनास प्रस्ताव पाठविण्यात आला आहे. ➤ तद्नंतर मा. मुख्यमंत्री तथा विधि व न्याय विभागाचे मंत्री मा.ना.श्री.देवेंद्रजी फडणवीस यांच्याकडे दि.२८/०५/२०२५ व दि.१७/०६/२०२५ रोजी लेखी निवेदन दिले आहे. त्यानुसार शासनास पाठपुरावा करून लवकरात लवकर कार्यवाही करण्याची दक्षता घेतली आहे.
६४	<u>८. समितीच्या मिटींगमध्ये ठराव झालेला आहे परंतु खालील बाबतीत अंमलबजावणी झालेली नाही.</u> ➤ एफ.सी.आर.ए.सर्टिफिकेट अजून मिळालेले नाही. ➤ मंदिर दिशादर्शन फलक सदरभातील दिनांक ०६.०८.२०२३ रोजी ठराव झालेला असून त्यावर कार्यवाही झालेली नाही. ➤ दर्शनासाठी लागणारा वेळ फलकाबाबत झालेला ठरावावर अद्यापही कार्यवाही झालेली नाही. ➤ रूम शिल्लक फलक (एल.ई.डी.) लावणे याबाबत कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली नाही. ➤ संतपीठ तयार करण्याबाबत ठराव झाला असून सदर ठरावावर अद्यापही कार्यवाही करण्यात आलेली नाही.	➤ आवश्यक ती कागदपत्रांची पूर्तता पूर्ण झाली आहे. त्यासाठी भारतीय स्टेट बँक, नवी दिल्ली येथे खाते उघडण्याची कार्यवाही सुरू आहे. याबाबत पाठपुरावा करून लवकरात लवकर FCRA नंबर मिळविण्यात येत आहे. ➤ श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिर जतन व संवर्धन आराखड्याचे काम पुरातत्व विभागाच्या मार्गदर्शक सुचनेनुसार

		शासन निधीतून सुरू आहे. या आराखड्यामध्ये फलक लावण्याची बाब समाविष्ट असून, लवकर फलक लावण्याची कार्यवाही पूर्ण होईल. ➤ दर्शनरांगेत जागोजागी सुचना व इतर फलक लावण्यात आलेले आहेत. ➤ भक्तनिवास येथे रूम शिल्लक फलक लावण्याची कार्यवाही सुरू आहे. ➤ श्री.विठ्ठल रूक्मिणी मंदिरे समितीने सन १९९५ मध्ये पंढरपूर शहरातील एमटीडीसीची “पर्यटक निवास” ही इमारत ३० वर्षांसाठी कराराने भाडे तत्वावर घेतली आहे. तथापि, सदरची इमारत मोडकळीस आल्याने विनावापरात आहे. सदर पर्यटक निवास इमारत व खुली जागा असे एकूण २०६३९ चौ.मी. इतके क्षेत्र आहे. सदरची जागा व भक्तनिवास इमारत मंदिर समितीस रेडिरिकनेरच्या दराने उपलब्ध करून दिल्यास सदर ठिकाणी संत विद्यापीठाची प्रशासकीय इमारत, भाविकांसाठी अन्नछत्र व निवास
--	--	--

		व्यवस्था, वैद्यकीय उपचार केंद्र इत्यादी बाबी प्रस्तावित आहेत. त्याबाबतचा प्रस्ताव दि.०६/११/२०१७ रोजीच्या पत्रान्वये शासनास सादर करण्यात आला आहे. त्याबाबत शासन स्तरावर पाठपुरावा सुरू आहे. याशिवाय, मा.ना.श्री.देवेंद्रजी फडणवीस, मुख्यमंत्री महोदय यांच्याकडे दि.२८/०५/२०२५ व दि.१७/०६/२०२५ रोजी समक्ष भेटून लेखी निवेदन दिले आहे. त्यानुसार शासनास पाठपुरावा करून लवकरात लवकर कार्यवाही करण्याची दक्षता घेतली आहे.
६५	९ . पंढरपूर मंदिर अधिनियम : १ . पंढरपूर मंदिर अधिनियम १९७३ ३२ (२) (ड)नुसार दाननिधीचे व नोंदणीकृत विश्वस्थ व्यवस्थांचे निधी असल्यास ते शक्यतोवर देणगीदारांची इच्छा माहीत असेल तर त्याप्रमाणे खर्च करण्यात येत आहे हे सुनिश्चित करणे . शेरा : अन्नछत्र देणगी महावस्त्र देणगी महानैवेद्य देणगी सदर देणग्या ह्या विशिष्ट कारणासाठी भक्तांनी समितीकडे जमा केलेल्या आहेत त्याचा विनियोग सदर त्याच कारणांसाठी होणे आवश्यक आहे .	➤ यानुसारच निधी तयार करून खर्च करण्यात येत आहे. ➤ याशिवाय, मंदिर समितीची विविध बँक खात्यात खाती असून, या खात्याचे नाव देखील “पंढरपूर मंदिर निधी” असे आहे. ➤ सर्व खर्च अधिनियमातील तरतूदीनुसार होत आहे.

६६	२. व्यवस्थापन निधी व त्याचा विनियोग ४४ (३) ➤ व्यवस्थापन निधी नावाचा एक स्वतंत्र निधी घटीत करण्यात येईल व तो समितीकडे विहित असेल व समितीच्या नियंत्रणाखाली असेल . ➤ व्यवस्थापन निधीत शिल्लक रक्कम उपलब्ध असल्यास ती विचारात घेऊन विश्वस्थ व्यवस्थेच्या लगतपूर्व वर्षातील अंदाजे स्थूल वार्षिक उत्पन्नाच्या पंचवीस टक्केपेक्षा अधिक नसेल इतकी समितीकडून निश्चित करण्यात येईल . ➤ समितीचा अध्यक्ष, सहअध्यक्ष व इतर सदस्य आणि कलम ३२ अन्वये घटित करण्यात आलेल्या सल्लागार परिषदेच्या व उपसमितीच्या सदस्यांना मानधन, फी व भत्ते देणे यासाठी व्यवस्थापन निधीचा वापर करता येतो . ➤ समितीचे इतर अधिकारी व कर्मचारी यांचे वेतन व भत्ते देणे इत्यादी .	➤ यानुसारच निधी तयार करून खर्च करण्यात येत आहे. ➤ यानुसार कार्यवाही करण्यात येत आहे. ➤ यानुसार मंदिर समितीचे अध्यक्ष, सहअध्यक्ष व इतर सदस्या कोणत्याही स्वरूपाचे मानधन, फी व भत्ते घेत नाहीत. ➤ समितीचे अधिकारी व कर्मचारी यांना नियमानुसार वेतन व भत्ते देण्यात येत आहेत.
६७	३. १९७३ कायदा उल्लंघन बायलॉज पंढरपूर मंदिर अधिनियम १९७३ प्रकरण - ६ ➤ कलम ४३ प्रमाणे पंढरपूर मंदिर निधी स्थापन करण्यात येईल . परंतु त्याचप्रमाणे समितीने आत्तापर्यंत निधी तयार केलेला नाही . मंदिर निधीमध्ये कोणत्या गोष्टी येऊ शकतात ते फक्त कलम ४३ मध्ये सब कलम 'क' ते 'ट' पहावे .	➤ यानुसारच निधी तयार करून खर्च करण्यात येत आहे. ➤ याशिवाय, मंदिर समितीची विविध बँक खात्यात खाती असून, या खात्याचे नाव देखील "पंढरपूर मंदिर निधी" असे आहे. ➤ सर्व खर्च अधिनियमातील तरतूदीनुसार होत आहे.
६८	झ. गोशाळा : गोशाळा विभागाचे लेखापरिक्षण करत असताना असे निदर्शनास आले की अहवाल कालावधीमध्ये गोशाळा विभागाचा एकूण खर्च रु. ५४,५४,६०६.०० इतका झालेला आहे . तर अहवाल कालावधीमधील एकूण उत्पन्न रु. ७,१९,०१४.०० इतके झालेला आहे . अहवाल कालावधीमध्ये गोशाळा विभागाचे एकूण तोटा रु. ४७,३५,५९२.०० इतका आहे .	➤ गोशाळेसाठी देणगी वाढविण्याच्या दृष्टीने आवश्यक उपाययोजना करण्यात येत आहेत. तथापि, गोशाळा उत्पन्नाचे साधन नाही.

		<table><tr><td>खर्च</td><td>रक्कम</td><td>उत्पन्न</td><td>रक्कम</td></tr><tr><td>औषधे</td><td>३७,९९३.००</td><td>गोशाळा देणगी</td><td>२,२२,१६९.००</td></tr><tr><td>कडवा खरेदी</td><td>६४,०५३.००</td><td>विमा जमा</td><td>१८,०००.००</td></tr><tr><td>इतर खर्च</td><td>१,२६,९३९.००</td><td>गोमुत्र विक्री</td><td>१४,२२०.००</td></tr><tr><td>पशुखादय</td><td>२३,१५,१९७.००</td><td>दुध जमा</td><td>२,७१,१२५.००</td></tr><tr><td>हिरवा चारा</td><td>२९,१०,४२९.००</td><td>शेणखत विक्री</td><td>१,९३,५००.००</td></tr><tr><td></td><td></td><td>तोटा</td><td>४७,३५,५९२.००</td></tr><tr><td>एकूण</td><td>५४,५४,६०६.००</td><td>एकूण</td><td>५४,५४,६०६.००</td></tr></table>	खर्च	रक्कम	उत्पन्न	रक्कम	औषधे	३७,९९३.००	गोशाळा देणगी	२,२२,१६९.००	कडवा खरेदी	६४,०५३.००	विमा जमा	१८,०००.००	इतर खर्च	१,२६,९३९.००	गोमुत्र विक्री	१४,२२०.००	पशुखादय	२३,१५,१९७.००	दुध जमा	२,७१,१२५.००	हिरवा चारा	२९,१०,४२९.००	शेणखत विक्री	१,९३,५००.००			तोटा	४७,३५,५९२.००	एकूण	५४,५४,६०६.००	एकूण	५४,५४,६०६.००		
खर्च	रक्कम	उत्पन्न	रक्कम																																	
औषधे	३७,९९३.००	गोशाळा देणगी	२,२२,१६९.००																																	
कडवा खरेदी	६४,०५३.००	विमा जमा	१८,०००.००																																	
इतर खर्च	१,२६,९३९.००	गोमुत्र विक्री	१४,२२०.००																																	
पशुखादय	२३,१५,१९७.००	दुध जमा	२,७१,१२५.००																																	
हिरवा चारा	२९,१०,४२९.००	शेणखत विक्री	१,९३,५००.००																																	
		तोटा	४७,३५,५९२.००																																	
एकूण	५४,५४,६०६.००	एकूण	५४,५४,६०६.००																																	
६९	त्र.सुरक्षा विभाग नवरात्रीमध्ये आणि ज्या दिवशी सोने मौल्यवान दागिने देवाला घातले जातात त्यावेळी रायफल घेऊन उभे राहणे आवश्यक आहे . समितीकडे १९८५ पासून २ रायफल असून त्या वापरात नाहीत . सदर रायफल्सचे इन्स्पेक्शन करणे गरजेचे आहे . रायफल्स वापरणार नसेल तर ते पोलीस खात्याकडे जमा कराव्यात . मंदिर समितीच्या सुरक्षा विभागाकडे रायफल व कव्हर व इतर वस्तु आहेत त्यांचा तपशिल पुढीलप्रमाणे :- <table><tr><th>अ नं</th><th>परिमाण</th><th>योजना</th><th>एकूण</th></tr><tr><td>१</td><td>रायफल</td><td>श्री विठ्ठल रक्मिणी मंदिर सुरक्षेसाठी वापरण्यात येत आहेत .</td><td>०२</td></tr><tr><td>२</td><td>कव्हर</td><td>रायफलला कव्हर बसवण्यासाठी</td><td>०२</td></tr><tr><td>३</td><td>राउंड बेल्ट</td><td>रायफल सांभाळण्यासाठी</td><td>०२</td></tr><tr><td>४</td><td>जिवंत काडतुस</td><td>गरजेनुसार फायर करणे कामी</td><td>५०</td></tr><tr><td>५</td><td>मृत वपरलेली काडतुस</td><td>फायर केलेली खाली खोके</td><td>२५</td></tr><tr><td>६</td><td>रायफल सिलिंग</td><td>रायफल वाहतूक करणे कामी</td><td>०३</td></tr><tr><td>७</td><td>लोखंडी कपाट</td><td>नगराखाणा व सुरक्षा विभागात फाईल स्टेशनरी सामान ठेवणेकरिता</td><td>०१</td></tr></table> मंदिर समितीकडे वरीलप्रमाणे वस्तू आहेत परंतु त्यांचा वापर केला जात नाही सदर रायफलचा वापर होणार			अ नं	परिमाण	योजना	एकूण	१	रायफल	श्री विठ्ठल रक्मिणी मंदिर सुरक्षेसाठी वापरण्यात येत आहेत .	०२	२	कव्हर	रायफलला कव्हर बसवण्यासाठी	०२	३	राउंड बेल्ट	रायफल सांभाळण्यासाठी	०२	४	जिवंत काडतुस	गरजेनुसार फायर करणे कामी	५०	५	मृत वपरलेली काडतुस	फायर केलेली खाली खोके	२५	६	रायफल सिलिंग	रायफल वाहतूक करणे कामी	०३	७	लोखंडी कपाट	नगराखाणा व सुरक्षा विभागात फाईल स्टेशनरी सामान ठेवणेकरिता	०१	सदरच्या वस्तु सुरक्षा व्यवस्थेकामी मंदिर समितीकडे होत्या. तथापि, त्याचा वापर केला जात नसल्याने त्या दि.२२.०३.२०२५ रोजी पंढरपूर शहर पोलीस स्टेशन, पंढरपूर यांच्याकडे जमा करण्यात आलेल्या आहेत.
अ नं	परिमाण	योजना	एकूण																																	
१	रायफल	श्री विठ्ठल रक्मिणी मंदिर सुरक्षेसाठी वापरण्यात येत आहेत .	०२																																	
२	कव्हर	रायफलला कव्हर बसवण्यासाठी	०२																																	
३	राउंड बेल्ट	रायफल सांभाळण्यासाठी	०२																																	
४	जिवंत काडतुस	गरजेनुसार फायर करणे कामी	५०																																	
५	मृत वपरलेली काडतुस	फायर केलेली खाली खोके	२५																																	
६	रायफल सिलिंग	रायफल वाहतूक करणे कामी	०३																																	
७	लोखंडी कपाट	नगराखाणा व सुरक्षा विभागात फाईल स्टेशनरी सामान ठेवणेकरिता	०१																																	

	नसेल त्या पोलिस स्टेशनला जमा करण्यात . दि. २२.०३.२०२५ रोजी पंढरपुर शहर पोलीस स्टेशनला जमा केलेल्या आहेत .									
७०	ट.४ देणगी : देणगी स्वीकारताना त्या देणगी दाराची संपुर्ण माहिती घेणे आवश्यक आहे . जसे की नाव, पत्ता, तालुका, जिल्हा, राज्य, पिनकोड, ओळखपत्र, आधारकार्ड, पॅनकार्ड, ऑनलाईन देणगी स्वीकारताना या सर्व गोष्टीची नोंद घेणे आवश्यक आहे . ऑनलाईन देणगी <table> <tr> <td>१ . सेंटल बँक खाते नं . १७६७</td> <td>५,९७,०३४ .००</td> </tr> <tr> <td>२ . कॅनरा बँक खाते नं .००११</td> <td>४२३४८ .००</td> </tr> <tr> <td>३ . स्टेट बँक ऑफ इंडिया नं . ०३२२</td> <td>५०३२०१ .०१</td> </tr> <tr> <td>४ . स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद नं . ७४२९</td> <td>४०५३५८२ .८०</td> </tr> </table> यावरील विविध बँकाच्या खात्यामध्ये ऑनलाईन देणगी एकूण रक्कम रु.५१९६१६७.७१/- जमा झालेली दिसत आहे . परंतु त्या देणगीच्या देणगीदारांची संपुर्ण माहिती नसल्यामुळे आणि सदर रक्कम ही बँक खात्यावर जमा झालेली असल्यामुळे देणगी विभागाला त्याची माहिती नाही . लेखा विभागास याबद्दल विचारले असता ही रक्कम देणगीचीच आहे हे कसे ठरवले याचे योग्य स्पष्टीकरण देता आलेला नाही . ही जमा झालेली रक्कम इतर विभागाची पण असु शकते . त्याचा योग्य तो तालमेल घालून योग्य खात्यावर ती रक्कम दिसणे अवश्यक आहे . त्यासाठी वेळोवेळी बँक खात्यामार्फत अशाप्रकारे जे व्यवहार होत आहेत त्यावर समितीचे नियंत्रण असणे आवश्यक आहे . क्यु आर कोड स्कॅन करून अथवा ऑनलाईन जे व्यवहार होत आहेत त्यावर समितीचे नियंत्रण नाही त्यासाठी योग्य ती उपाययोजना करणे आवश्यक आहे . बँक खात्यामध्ये Financial Instrument मार्फत अशा प्रकारचे काही रक्कम जमा झालेली असेल तर बँकेस पत्र देऊन खात्री करून घेण्यात यावी . नोट : ऑनलाईन देणगी वर नियंत्रण ठेवण्यासाठी मंदिर समितीने उपाययोजना चालू केलेल्या आहेत . क्यु . आर कोड स्कॅन करून जी देणगी जमा होते त्यावर देणगीदारांचे नाव व इतर तपशील भरल्याशिवाय देणगी रक्कम मंदिर समितीच्या खात्यात जमा होणार नाही असे मंदिर समितीकडून सांगण्यात आले आहे .	१ . सेंटल बँक खाते नं . १७६७	५,९७,०३४ .००	२ . कॅनरा बँक खाते नं .००११	४२३४८ .००	३ . स्टेट बँक ऑफ इंडिया नं . ०३२२	५०३२०१ .०१	४ . स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद नं . ७४२९	४०५३५८२ .८०	यानुसार कार्यवाही सुरू करण्यात आली आहे. यासाठी टिसीएस कंपनीकडून अत्याधुनिक पद्धतीची संगणक प्रणाली घेण्यात आली आहे. त्यावर देणगीदाराचे नांव व इतर तपशिल येत आहे.
१ . सेंटल बँक खाते नं . १७६७	५,९७,०३४ .००									
२ . कॅनरा बँक खाते नं .००११	४२३४८ .००									
३ . स्टेट बँक ऑफ इंडिया नं . ०३२२	५०३२०१ .०१									
४ . स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद नं . ७४२९	४०५३५८२ .८०									
७१	ठ.परिवार देवता विभाग :	यानुसार कार्यवाही करण्याची दक्षता घेतली								

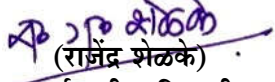
	➤ आम्ही ७.४५ पी एम ला दिडीर वनातील रूक्मणी माता मंदिरास व्हिझीटला गेल्यानंतर मंदिर बंद होते . नियमानुसार मंदिर बंद करण्याची वेळ ही १० पी एम आहे . समितीने ठरविलेल्या वेळेनुसार मंदिर उघडे ठेवण्यात यावे व पुजारी उपस्थित असावा . ➤ सी सी टि व्ही कॅमेरा देवदेवतांच्या ठिकाणी कोठेही बसविले गेलेले नाही, देवाच्या पायावरील दान/देणगी येथील कर्मचारी दान पेटीत टाकतात . सी सी टि व्ही कॅमेरे द्वारे नियंत्रण ठेवण्यात यावे .	आहे. तसेच परिवार देवता मंदिर जतन व संवर्धनाचे काम पुरातत्व विभागामार्फत शासन निधीतून सुरू आहे. त्यामध्ये सुरक्षतेच्या दृष्टीने आवश्यक त्या उपाययोजना करण्यात आली असून, सर्व मंदिरात सीसीटीव्ही कॅमेरे बसविण्याचे प्रस्तावित आहे. त्याची कार्यवाही लवकरच पूर्ण होईल. सर्व परिवार देवतांची मंदिरे नेमूण दिलेल्या वेळेत उघडी असतात व तेथील नियुक्त कर्मचारी पूर्णवेळ उपस्थित असतात.
७२	ड . फोटो विभाग सेल्स डिपार्ट मेंट फोटो विक्री केंद्र : नवीन व जुना स्टॉक ताळेबंदास दाखविलेला नाही .	स्टॉक अद्यावत व परिपूर्ण आहे. जुना व नवीन स्टॉक दाखविण्यात आलेला आहे व त्याच्या नोंदवह्या उपलब्ध आहेत. ताळेबंदाला नोंद घेण्यात आलेली आहे.
७३	ढ . व्यवस्थापन विभाग <u>सर्व कामासंबंधी पॉलीसी डोक्युमेंट तयार करणे .</u> १ . Standard Operating Policy नाही . २ . कॅश काउंटिंग पॉलीसी नाही . ३ . दर्शनासाठी सोडण्यासाठी पॉलीसी नाही . ४ . गावातील लोक सोडणे याबाबत पॉलीसी नाही .	१. यानुसार कार्यवाही करण्याची दक्षता घेतली आहे. २. कॅश काउंटिंग पॉलीसी आहे. ३. दर्शन व्यवस्थेची पॉलीसी आहे. ४. स्थानिक नागरिकांना सकाळी ६.०० ते ७.०० व रात्री १०.०० ते

	५ . प्रत्येक कामासाठी Standard Operating Policy नाही .	१०.३० या वेळेत गर्दीचे दिवस वगळून थेट दर्शनाचा लाभ देण्यात येतो. त्यासाठी रहिवाशी पुरावा म्हणून आधार कार्ड तपासण्यात येते. ५. प्रत्येक कामासाठी स्टॅंडर्ड पॉलीसी आहे. त्यासाठी शासनाच्या प्रचलित नियमानुसार कार्यवाही करण्यात येते.
७४	ण . सुचना व मत : सुधारणा आवश्यक १ . अत्याधुनिक दर्शन रांग नाही व जी जुनी आहे ती वापरत नाही . २ . अत्याधुनिक अन्नछत्र नाही, लहान अन्नछत्र आहे . ३ . व्ही .आय .पी .दर्शनासाठी फिस चार्ज करणे आवश्यक आहे . ४ . श्री रुक्मिणी अभिषेक व पोशाख ओवरीत तसेच देव देवता मंदिरामध्ये कॅमेरे बसवण्यात यावेत . ५ . समितीने आपल्या ट्रस्ट ॲक्टमध्ये बदल करून वेगवेगळ्या मार्गाने समितीचे उत्पन्न कसे वाढवता येईल ते पाहणे आवश्यक आहे . उदाहरणार्थ अ . तसेच व्ही आय पी दर्शन पास प्रत्येक व्यक्तीमागे रु . २०० प्रमाणे दररोज ५०० लोकांनी जरी दर्शन घेतले तरी ५०० व्यक्ती × रु . २०० × ३४० दिवस = रु . ३४००००००० एवढे उत्पन्न वाढते . ब . विठ्ठलाचा गाभा-यावाहेर किंवा बाजूला अभिषेक करणे	• शासन निधीतून दर्शनरांगेत स्कायवॉक व दर्शनहॉल बांधकाम करण्याची ई निविदा अंतिम टप्प्यात आहे. लवकरच काम पूर्ण होऊन तिरूपती व शिर्डी देवस्थानच्या धर्तीवर भाविकांना जलद व सुलभ दर्शन मिळेल. • अत्याधुनिक अन्नछत्र उपलब्ध करून देण्याच्या दृष्टीने मंदिर समिती जागेच्या शोधात आहे. जागा उपलब्ध झाल्यानंतर आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येत आहे.

		- पंढरपूर मंदिरे अधिनियम, १९७३ मधील तरतूदीनुसार व्हीआयपी दर्शनासाठी फिस चार्ज आकारता येणार नाही. - ओवरी व परिवार देवता मंदिरात सीसीटीव्ही कॅमेरे बसविण्यात आलेले आहेत.
७५	➤ वरीलप्रमाणे समितीचे/ट्रस्टचे उत्पन्न वाढले तर ट्रस्टच्या कामगार व सेवकांला पगारवाढ करता येईल . तसेच दर्शनास येणा-या भाविकांस सुधारित व वाढीव सेवा देता येईल . भाविकांना कमी दरामध्ये चहा नाष्टा जेवन व इतर सुविधा देता येतील .	श्री विठ्ठल रूक्मिणी मातेच्या दर्शनासाठी येणा-या भाविकांना पुरेसा प्रमाणात सोई सुविधा उपलब्ध करून देण्यात येतात. अल्प देणगी मुल्य आकारून लाडूप्रसाद व मोफत अन्नछत्र उपलब्ध आहे.
७६	➤ खालील मंदिरामध्ये दर्शनास भाविकांकडून पैसे घेतले जातात . १ . श्री सप्तश्रृंगी देवस्थान नाशिक . २ . श्री साईबाबा देवस्थान शिर्डी . ३ . श्री तुळजाभवानी मंदिर संस्थान तुळजापुर . ४ . श्री तिरुपती वालाजी ट्रस्ट . ५ . श्रीमंत दगडूशेठ हलवाई गणपती मंदिर ट्रस्ट पुणे	पंढरपूर मंदिरे अधिनियम, १९७३ मधील तरतूदीनुसार व्हीआयपी दर्शनासाठी फिस चार्ज आकारता येणार नाही.
७७	➤ भक्तनिवास मध्ये सुधारण्यास वाव असलेल्या बाबी : ○ रूममध्ये प्रवेश केल्यानंतर हॉटेल व लॉजींग प्रमाणे चावीने रूम मधील लाईट चालु व बंद झाल्या पाहिजेत अशी व्यवस्था करणे आवश्यक आहे .	त्याबाबत कीगार्ड स्वीच बसविणेत येत आहेत. बुम बॅरियर बसविण्याचे काम सुरू आहे.

○ भक्त निवासमधील रूम चेकआऊट केल्यानंतर ब-यांच रूम मधील लाईट चालू राहतात .○ रूमच्या बाहेर जे एम .सी .वी बसवले आहेत त्यामुळे रूमच्या आत बाहेर प्रवेश करत असताना एम .सी .वी चालू बंद करणे शक्य नाही . कारण ते खूप उंचावर आहेत .○ पार्किंग साठी भुम बॅरिगेट बसविण्यात यावेत .	

(राजेंद्र शेळके)
कार्यकारी अधिकारी
श्री.वि.रू.मं.स., पंढरपूर